

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Auffenberg felelőssége.

Írta: Dr. Kmety Károly
egyetemi tanár.

Budapest, április 18.

Sine ira et studio akarunk röviden beszélni arról, hogy mily helyzetben és viszonyban leend Auffenberg közös hadügyminiszter a legközelebb összeülő delegációban.

Feltételezzük — bár ne lenne igazunk — hogy a közös hadügyminiszter a történetek daczára hivatalában marad, tehát nem bukik addig. Azt viszont nem tételezzük fel, amit rebesgetnek, hogy szinleges lemondás fogna bekövetkezni csak azért, hogy a delegáció előtt való személyes megjelenést kikerülje a hadügyminiszter ur. Ilyen játékhöz komoly időkben a hadügyminiszter legfőbb ura egész biztosan nem kapható. Sőt talán ő maga sem.

Auffenberg tényei és a magatartása közismeretűek, azokat minden kétségen felül adottaknak vehetjük. Konstatálva lettek magának a miniszternek közlött — és nem demantált kijelentéseiből és a munkapárti többség vezéreinek, főleg gróf Tisza Istvánnak teljesen szavahihető nyilatkozataiból.

Auffenberg a szokásos köteles diszkrecziót és kollegiális tapintatot súlyosan megsértette a magyar miniszteriummal és többséggel szemben és beleavatkozott az 1888. XVIII. törvény-

czikknek magyarizátára keletkezett rezolúció dolgába. Beavatkozott sikerei, megbuktatta a rezolúciót, meg a kormányt, megaláztatta a többséget szinte hallatlan módon.

Auffenberg tehát alkotmányos viszonyok között a politikai és jogi felelősségnek következményeit ki nem kerülheti. Nem okoz különbséget, hogy Lukácsnak hívják-e a megalázott és megsértett parlamenti többség vezérét, vagy Hédervárynak. Csak egy esetben lehet menekvése a közös hadügyminiszternek a felelősség alól, ha a magyar delegáció többsége, illetőleg azt kiküldő többség nem veszi komolyan sem saját méltóságát, sem a közös miniszteri felelősséget.

Már hallatszottak politikai körből hangok, melyek a közös miniszterek politikai felelősségét tagadják és így Auffenbergnek szabad menekvést akarnak biztosítani, sőt többet, t. i. indemnitás megszavazását is.

Az a tan, hogy a közös miniszter politikailag saját személyében nem felelős, egészen hamis. Hisz a miniszter, kinek működését parlamentáris testületek (azok bizottságai) bírálhatják, helyeselhetik vagy kárhoztathatják, kinek állása okvetlen bizalmi természetű az illető testülettel szemben, ennek bizalma nélkül nem tartható, ez már ezéért is, eo ipso ugynevezett politikai felelősséggel is tartozik. Gyakorlatunk és

gyakorlati politikosaink felfogása is az, hogy a delegáció helyeselhet, bizalmat vagy bizalmatlanságot szavazhat; helyeselheti a kül- vagy hadügyminiszter politikáját (kormányzatát) és hogy az illető miniszter költségvetését is megnyirbálhatja, sőt öle megtagadhatja.

A ténybeli előzmények után lehetetlen tehát kibujni akár Auffenbergnek, akár a többségnek a *bizalmi kérdés* alól, Auffenberg működésének meg- és elítélése alól. Ez a kérdés politikai része.

Van egy súlyosabb része is, persze csak akkor súlyosabb, hogyha a magyar delegáció teljes komolysággal értékeli és érvényesíti jogát és az ország alaptörvényét.

Illetékesen megállapított, mert a többség vezetőférfiai az ország színe előtt tettek erről tanúságot, hogy a közös hadügyminiszter a rezolúció ügyében — szerintük is — tisztán Magyarország, a magyar törvényhozás dolgába illetéktelenül beavatkozott.

Ezen beavatkozás már nem politikai, de szoros jogi felelősséget idéz föl a közös miniszterre, ki jogtétellel, t. i. az 1867. XII. t. czikk világos parancsával (27. szakasz) van eltiltva attól, hogy akár az ausztriai császárság, akár a magyar királyság külön ügyeibe beavatkozzék, *azokra csak befolyást is gyakoroljon*. Ha a beavatkozás és *alaptörvénysértés* nem követtetett el, ugy a munkapárt vádoló tekintélyei tisztáz-

A weimári temetőben.

Írta: Maday Gyula.

Halléból indulva körülbelül két órát tölt vonaton az ember. Ismeretlen, megfoghatatlan nevű állomásoknak egész sorát jelenti harsány szavával a gondos, német kalauz. Ezek az első hallásra érthetetlen városnevek folytonosan fülebe vágják az idegennek, ha álmódzások közben talán felejtette volna, hogy a honi föld, honi nyelv birodalmán kívül, valahol messze világban jár. Hanem lassanként tetemes, széles hullámu dombok panorámája tárul elébünk, milyen fiatal, zöld vetéstáblák mosolyognak és emléyegnek a szélben, mint komoly apák hátán pajkos gyermekek. Kellemes érdeklődéssel járattja végig szemét az ember a lankás magaslatoz szeliden egymásbafolyó vonalain, átadva magát a finom hajlású földalakulások festői poézisének, miközben egy szerény állomásba fut be vonatunk s fölhasan az állomás neve: Weimár. Mintha csak ezt hallanám: Nagy-Szalonta vagy Komárom. Vége jelenkedő érzéseimnek, meleg otthoniassággal dobban meg a szívem, hiszen itt ősmérsők várnak: a Harang költője, a Faust alkotója.

A temető, ahol Goethe és Schiller szendereg, a vasúti állomás átellenében, a város tulsó oldalán terül el, így csak a városon keresztül menve juthatunk oda s akarva, nem akarva, meg kell ősmernünk azt a helyet, azokat az utcákat, házakat, hol a német

Parnassus ikerfejedelmek éltek és daloltak. S mikor végig bámultunk a 32.000 lakosu városka dimbes-dombos utcáinak ódon házsorait, nem kell hozzá valami különös, költői képzelet, hogy elfogjon bennünket a muzsák közelségének ihlete, Goethe-Schiller korának hangulata. Ez a város száz esztendő óta alig változott, mutatja a két emeletes Goethe- és az ugyancsak két emeletes Schillerház, melyek olyan szépen belehelyezkednek a környező, öreges kőházak rendjébe, hogy kérdészködés vagy az emléktáblák aranybetűi nélkül ki nem találná az idegen, hogy a híres ház kapujában áll, melyet több, mint egy évszázad óta őriz ősi állapotában a kegyelet. Idilli, eszöndes kis fészkek ez a Weimár ma is s milyen lehetett 137 évvel ezelőtt, mikor Goethe ott telepedett. A város keleti szegélyén folyik az Ilm, melynek balpartján a hatalmas méretű nagyhercegi palota emelkedik. Tul a folyón az ősi park, méretes átmérőjű tölgyek erdeje. Amaz Károly Ágost-Maecenás palotája, ez Goethe-Horatiusnak Tusculanuma.

A szászweimári nagyhercegi család uralkodik itt patriarchális visszavonultságban. Alig néhány város az egész birodalma, nem esuda tehát, ha az országocska minden zegében-zugában érzi a bajusztalan, békés alattvalók a fejedelmi kéz meleg érintését. Csak ezt látva érthetjük meg Goethét, aki megrettenve a franciaia forradalom véres ökölesapásaitól, a felvilágosult abszolútizmust képzelte a legtökéletesebb államszervezetnek, mely polgárainak, hódolat fejében, a békesség, jólét, meglegedés

olajágát és meleg takaróját adja. Valóban ide alig jutott el valami a világesemények földlökéseiből; a fejedelem uralkodott, a polgárok dolgoztak, a költők irtak, a színészek játszottak. Nem esuda, ha idehuzódott Herder, Wieland, Goethe, Schiller s néhány évtizeddel később Liszt Ferencz. Ha a fegyverek zajában hallgatnak a muzsák, egy ilyen madárdaloz, patakesörgéses, jól vélet magány paradicsomában még vásott szívnek is költői régiók felé kell emelkednie.

Sorra járván Weimár muzeumokká alakított, irodalomtörténeti szentélyekké avatott épületeit, zarándokutamat a temető meglátogatásával fejezem be. Természetesen Goethe és Schiller nyugvóhelye érdekel. Hogy oda jussak, a nagyhercegi palota udvarmesteri hivatalában kell jelentkezni, hogy egy udvari ember magához vévén a nagyhercegi család sirboltjának kulcsait, értésemre adja, hogy a kriptát az ő vezetése mellett tekinthetem meg. Körülbelül tíz perc alatt érjük el gyalogosan a temetőt. A főkaputól öreg szilfákkal szegett út vezet egy domb tetejére, melyen előre szemünkbe ötlük egy sárga építmény kétszárnyas, ódon kapuja. Ez a Gruft, a weimári hercegek mauzoleuma. A felépítmény voltaképp kápolna egy tágasabb csarnokkal és egy fülkészerű toldalékkal. Előbbiben áll a protestáns weimári hercegek imádkozó széke, a fülkében görög-keleti oltár, mely alatt Paulowna orosz nagyhercegnő, Sándor nagyherceg felesége pihen. A voltaképpeni kriptába egy szűk, meredek folyosó két vaspántos,

zák az ország előtt az ügyet és ha tévedtek, vegyék le a vád súlyát a közös hadügyminiszterről. Ha pedig nyilvános vádjaik a beavatkozást illetőleg megállanak, úgy a hatvanhetes törvény súlyának, a jogi felelősségrevonásnak és vád alá helyezésnek kérdése elől a delegációban ki nem térhetnek. Az osztrák delegáció magatartása úgy lehet meghusztítja a jogi felelősségrevonást — hisz ennek módja elég illuzóriusan van szabályozva az 1867. XII. t.-cz.-ben, de nem menti fel a magyar delegációt és többséget, hogy a maga részéről az ország törvényeinek túllépését megtorolni legalább is komolyan megkísérelje, hogy jövőre a jogtalan beavatkozásokra intő példát statuáljon.

Budapest, április 18.

A képviselőház elnapolása. A képviselőház ma tartott ülésében a lemondott miniszterelnök indítványára üléseit az új kormány kinevezéséig elnapolta, s felhatalmazta az elnököt a Háznak a szükséghez képest való összehívására.

A balassagyarmati képviselőválasztás. Balassagyarmatról jelenük: Gróf Wickenburg Márknak külügyi osztályfőnökké történt kinevezésével megüresedett balassagyarmati választókerületben a munkapárt végrehajtóbizottsága dr. Sztranyavszky Sándort jelölte. A végrehajtó bizottság e hó 20-ára hívta össze a munkapárti polgárság nagyülését, hogy azou a jelölés véglegesítése tekintetében határozzon. A 20-iki nagygyűlésen megjelenik gróf Wickenburg, a volt képviselő is, hogy elbucszúzzék választóközönségétől. Ugyanekkor tartja Sztranyavszky programbeszédét. Az ellenzék mindenesetre jelöltet fog állítani, annak személyére nézve azonban még nem történt megállapodás.

Királyi kitüntetések. A király dr. Siegescu József egyetemi tanárnak, a román nyelvű tanítóképző-intézet miniszteri biztos minőségében szerzett érdemei elismerésül az udvari tanácsosi cím és Abt János nyugalmazott posta- és távirátisztnek sok éven át teljesített buzgó szolgálata elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztet; dr. Heller Farkas földmívelésügyi miniszteri segédtitkárnak a közszolgálat terén szerzett érdemei elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

nehéz ajtaján keresztül vezet az út. Ebben van valami kísérteties. Mikor a kripta csöndjében az ó-zárak súlyos nyelvei fölmordulnak és a keresztvasak dübörögve hullanak le a gránitküszöbre, úgy tetszik, mintha dorgálnának bennünket, jövevényeket: miért háborgatjátok a királyok és költők álmaát? Az ajtó mellett villamos gomb a falon. Egy csettenés s a kigyuló villanykörtek világossága nappali fénybe vonja az örök éjszakát alvók nyoszolyáit: a koporsókat. Az első itt is a szerencsés életművész és lángeszű poéta: Goethe. Második: Schiller. Mindketten terjedelmes tölgyfakoporsóban nyugszanak, mikne külső hemlokdéskáján fényes érczetűkkel van kirakva a két név. „Goethe“, „Schiller.“ A koporsók fejénél bársonypárnán egy-egy koszoru. Német honleányok hódolatának jelvényei. Persze a Goethe koszoruja itt is szinarany, a Schilleré ezüst. Mintha a sors még a halálban is klasszifikálni akarna: a szegényebbnek, a boldogtalanabbiknak másodosztályu érdemkoszoru alatt kell az örökkévalóság álmát is végigálmódnia. A költőpár mellett mindjárt Károly Ágost, a fejedelmi pártfogó porladozik. Utána biborhuzatos koporsókban a nagyhercegek, nagyhercegnők, császári és királyi fenségek hosszú sora szegélyezi a sírbolt fehérre meszelt, egyszerű falát. Magyar szemnek lelketfölforgatóan különös látvány a holtaknak illetén társasága. Fejedelmek és költők porai egy földel alatt. Hiszen a szellem szuverénjeinek és a koronás fejedelmeknek életben-halálban természetes öselleneségükül kell egymással szembeszálla-

Khuen megy, Lukács jön.

— A pénzügyminiszter audiencián. —

Holnap dönt az uralkodó.

— Hírek a politika világából. —

Budapest, április 18.

Gróf Khuen-Héderváry, a lemondott miniszterelnök ma elbucszúzott a képviselőháztól s az eljövendő ember óppenséggel nem talál itt valami nagyon kényelmes helyzetet. Hiszen ha az a helyzet kényelmes lett volna, akkor Kluennek se kellett volna belőle kísédtálnia. Megalázottnak érzi magát a többség, mert Auffenberg lenyelését követelik tőle. Keserű iróniával nézi a fejleményeket a Kossuth-párt, mert kormányaletjéssel sujtandó bűnnek minősítették Bécsben még az olyan minimális követeléseit is, melyektől a hatvanhetes többség se tagadhatta meg hozzájárulását. És makacs féltékenységgel várja a Justh-párt, hogy szemben Tiszáék reakciós álláspontjával, mit hozhat neki az eljövendő ember a választói jog reformja tekintetében. Tűzet és vizet kell itt egyesíteni, Ausztriát és Magyarországot, Auffenberget és a munkapártot, Tiszát és Justhot, reakciót és radikalizmust. Aki tehát arra vállalkozik, hogy itt mégis rendet teremtsen — ember legyen a talpán.

Ezt az embert, aki legény a talpán, Lukács Lászlóban látja a korona. Benne látja, ezt nem lehet elvitatni, a közvélemény egy része is. Mert Lukács László, noha szolidáris tagja volt a Khuen-kormányának, elég erős és elég óvatos volt, hogy semmiféle irányban se kösse le magát. Mikor a kormány, a többség és a Kossuth-párt a legteljesebb egyértelműséggel törtek pálezát a véderő-provizórium gondolata fölött: Lukács László előnyben részesítette ugyan a véderőreform végleges elintézését, de diskuziálhatónak mondotta a provizórium gondolatát is. Egyenesen azt mondta, hogy ennyi előzékenységgel is köszönet illeti a Justh-pártot. Ennélfogva most az egész hatvanhetes táborból jóformán Lukács László az egyetlen, aki nem jön önmagával

ellentétbe, ha a Justh-párttal kötendő béke érdekében meg is nyugszik a véderő provizórikus elintézésében. S ha a közös hadsereg vezetősége elfogadhatónak itéli a provizóriumot, a Justh-párt pedig a provizóriumban áthidalását látja a prius kérdésének — akkor Lukács László Bécsben is, Budapesten is a legposszibilisabb ember.

Hasonló helyzete van Lukácsnak a választójog kérdésében is. Mindenki belenyargalta magát a többségben a radikálisabb választójog elintézésébe. Lukács László nem. Emlegette ő is a nemzeti szempontok figyelembevételét, de nem hangsúlyosabban, mint maga a Justh-párt, sőt nem egyszer kifejezte azt a meggyőződését, hogy meg kell és meg is lehet találni a demokratikus reform kérdésében azt a megoldást, mely mindenkit kielégíthet. Ezen a ponton tehát szintén Lukács mutatkozik a legposszibilisabb embernek.

S van végül egy pont, ahol kétségtelenül ő mutatkozott a parlament lelkiismeretének exponense gyamánt. Mig Khuen háta mögött és sokáig Khuennek sem kedve szerint Tiszáék állandóan az obstrukció elgázolását követelték: Lukács László a békés kibontakozás hívének vallotta magát mindvégig. Nem akart az elgázolás politikájának szolgálatába állani. Előre látta az elgázolások csődjét és Tiszáékkal szemben a béke keresését ajánlotta. Minthogy pedig az elgázolás keveseknek volt ideálja s maga a munkapárt többsége s az egész ellenzék a békés meg egyezés felő hajlott: nyilvánvaló, hogy Lukács László az ő minden gázoló politikát perhorreskáló álláspontjával ugyszólván a parlament lelkiismeretének exponense volt. Ha már most a korona elvágta a gázoló törekvések lehetőségét és új kormányával a békés megegyezést akarja megkeresni, ebben is Lukács László látszik a legposszibilisabb embernek.

Mindezt elismerjük s azt a szándékot, hogy részleges béke helyett megegyezést keressenek az egész vonalon, helyeseljük is. A Kossuth-párt kezdettől fogva hangsúlyozta,

niok! Mi így tudjuk. Mi így szoktuk ezt meg! Hiszen az egyik abban látja rendeltetését, hogy zabolázzon és szolgálja tanítson. A másik röpitni akar és a szabadságnak mondja hymnuszát! A német az a szerencsés nemzet, ahol a weimári kripta látványa nem ellenmondás, ahol a költőt s fejedelmet közös eszménynek hevithetik az életben s közös glória fénye magasztalja föl a halálban.

Ilyenforma gondolatokkal térek vissza, ki a szabadba, az édes napvilágra. Én már megelégedném a temető látványaiból azzal, amit ez az egy, fejedelmi pompája mellett is halálosan zord kriptaüreg nyújtott. Vezetőm figyelmeztetésére azonban meg kell még állanom két sírhalom előtt. Egyik a Goethesalád sírboltja a Grufttól mintegy 25 lépésnyire. A nagy névnek őt viselője aluszsa itt a végnéki álmot. Köztük van Goethe fiának, Ágostnak felesége, Pogwisch Ottilia, az agg költő ápolója és vigasztalója a bealkonyodott élet utolsó esztendeiben. Őt ábrázolja a sírbolt egyetlen, művészi diszitménye, egy ravatalon fekvő, szép, fiatal asszonyszobor, kinek imára kulesolt kezébe valami gyöngéd turistakéz élő ibolyacsokrot tűzött. Itt fekszik G. Walther is, a költő egyetlen nuokája s a Goethenemzettség utolsó sarja, ki a Goetheházat összes berendezésével, gyűjteményeivel az államnak hagyományozván, a páratlanul gazdag weimári Goethemuzemum létrejöttét lehetővé tette. A költő feleségének és egyetlen fiának sírfeliratát hiába keressük e márványlapokon. Ágost tudvalevőleg olaszországi utján halt meg egész váratlanul, még atyja életében,

1830. október 20-án. Rómában, a protestánsok temetőjében, Cestius piramisánál van eltemetve. Mig anyja, Vulpius Krisztina, sirja Weimárban, a Szent Jakab-templom melletti pázsitos térségen domborul.

Alig haladunk azonban az árkádfal mentén 15 lépést a kijárat felé, egy másik nevezetes kripta aranyfeliratos kőtábláira bukkanunk. Középen egy regényesen finom vonású asszonyfej alabástromba faragott reliefje. Ez a dombormű Goethe híres barát-nőjét, a Lida-dalok ihletőjét, Steinné Schardt Saroltát ábrázolja. Itt amvadozik a titokzatos asszony, ki a maga korában annyi dolgot adott világszerte a pletykának s vagy 80 év óta az irodalomtörténeti kutatásnak. Hét gyermek anyja, a költőnél hét évvel idősebb s Goethe, az ünneplé író, az Adonis olyan szerelemre lobbant iránta, mely tiz esztendőre képes őt izgalmas bűvöletben tartani s odalánczolni annak a testileg beteges és jelentéktelen asszonynak szelleméhez. Igen, szelleméhez, mert minden kínálkozó föltevés ellenére valamennyi adat azt bizonyítja, hogy ez a barátság platonikus rajongásnál alig volt egyéb. Itt egy nő, aki tele van az irodalom imádatával, a költészet szerelmével, ám ez a szerelem nem egy fiatal lány ábrándos holdvilágfalása, hanem egy komoly műveltségű, érett koru asszony ösztönszerű sóvárgása a szép mélységei után. Ott egy költő, kinek hiúságát izzásba hozza annak látása, hogy ez a nem mindennapi és nem gyermekasszony milyen hódolattal csüng tollának minden mozdulatán, ki egy nőben egyszerre értelmes kritikust és meg-

hogy békét kell teremteni a Justh-párttal is, mert nincs annak értelme, hogy egyes pártok elszigetelésével szítsák és fokozzák az ellentállás dühhét. De ha elismerjük, hogy a teljes megegyezés keresése helyes szándék, viszont azt is be kell látnunk, hogy itt nem közönséges nehézségek állják útját a kívánatos eredménynek. A probléma az marad: békét teremteni az egész vonalon. Aki ezt a problémát csak megközelíti, még nem oldotta meg. Aki harmincz embert kifejejt a számitásból, megint csak ott lesz, ahol Khuen volt. Az egész parlamentet kell a munkaképesség helyreállításának megnyerni, ez pedig csak kölcsönös engedékenységgel érhető el. Ha a kölcsönös engedékenységek bárki is hamisan játszik, felborul a kísérlet. Engednie kell tehát a koronának is, hogy a magyar pártok engedhessenek. Engednie kell a többségnek, hogy a kisebbségi pártok kiüldelme ne folyt legyen hiába. És engedniök kell a kisebbségi pártoknak, hogy a többség ne érezze magát Bécsben is, a parlamentben is megaláztattnak. Pedig hát van a nehéz problémának még egész sor veszedelmes kísérő jelensége is — egyes frakciók külön követeléseiben, egyes személyi kérdések előtérbe tolásában.

Meg tud-e mindezekkel a nehézségekkel birkózni Lukács László: nem tudjuk. Nem is igen hihetjük. De ha Ausztria hatalmának áldatlan túltengését nézzük, a magyar nemzet érdekében igenis szeretnők, hogy a parlament végre megint munkaképessé legyen. Ahogyan most vagyunk, rosszul vagyunk. A helyzet javításán közreműködni, ha erre az erkölcsi lehetőséget megadják, mindnyájunknak kötelességünk. De az a kérdés, megadják-e, megadhatják-e reá az erkölcsi lehetőséget? Rövidesen el kell válnia. Lukács László, úgy kell lenni, nem tartja a vállalkozást lehetetlennek. Ma már felutazott Bécsbe s holnap kihallgatáson jelenik meg a király előtt. Egy-két nap múlva tehát világosabban láthatunk. De egyelőre csak annyit a bizonyos, hogy a helyzet nagyon bonyolult, a kiegyenlítésre váró ellentétek na-

értő rajongót talál. Egy lelkes asszony, kinek férje jóra való, de korlátolt istálló-mester s egy költő, aki még a legénysor kenyerét eszi s kezdi unni az udvari élet üres zsi-bongását. Nos, ez az asszony s ez az ifjú költő találkozik, aztán ott él egyazon város-kában, egyazon udvar légkörében: van-e szükségünk kalandos föltevésekre, hogy ennek a két lénynek vonzalmát s baráti viszonyát megértsük?

Egy pont homályos csupán e nevezetes, irodalomtörténeti barátság történetében. Miért haragszik meg Stein Sarolta, mikor Goethe feleségül veszi a természetnek egyszerű, tanulatlan, de bájos gyermekét, Vulpius Krisztinát? Miért rendeli el halálos ágyán, hogy holttestét el ne vigyék a Goethe ablaka alatt, hanem kerülő uton menjenek ki vele a temetőbe? Mi volt e harag? A trónjafosztott női hiúság berzenkedése talán? Vagy az elkényeztetett s egyszerre prózai egyedülvalóságba taszított művészlélek önmeghasonlása? Ne feleljünk és ne is kérdezzünk tovább. Hagyjuk meg titkálunk annak a sírnak, melyre most nem a gyanakvó kérdések követ, hanem egy-két kegyelet pillantás virágát akartuk csak szórni...

Ezzel be is fejezhetném látogatásomat a weimári temetőben. Ha olasz földön, Genova, vagy Milánó temetőjében volnék, végig kellene járnom a sírok minden sikátorát, hogy ciprusok árnyából ki-kivillanó márványszarkofágok, sirszobrok művészetében és költészetében elmerüljek. Itt néhai csön-

gyon sokfélék. Aki itt rendet akar teremteni, ember legyen a talpán.

Mai hireink itt következnek:

Bucsu a parlamenttől.

A Khuen-kabinet ma délelőtt buszított el a képviselőháztól. Minden oldalon megteltek a padok. Az ellenzék némán fogadta a kormány lemondását, míg a munkapárt lelkesen tüntetett megteremtője, a lelépő miniszterelnök mellett. Az ülésről ez a tudósításunk:

Návay Lajos elnök feltizenegy óra után megnyitja az ülést.

A mult ülés jegyzőkönyvét hozzászólás nélkül hitelesítik.

A jegyzőkönyv fölolvása közben lépett a terembe a kabinet tagjaival gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök. A munkapárt hosszasan megéljenzette s tapsolt is.

Fölkiáltások a baloldalon: Holnap kinek éljeneznek?

Justh Gyula: Lukácsot éljenezzék!

Elnök bemutatja gróf Zichy Aladár levelét, melyben arra kéri, hogy a választójog előkészítésére kiküldendő bizottság iránt bejegyzett indítványának megokolás végett való fölvétele valamely későbbi időpontra tűzessék ki. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A Ház ebben az értelemben határoz.

Elnök: A miniszterelnök ur kíván szólni.

Barabás Béla: Legfőbb ideje!

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Miután a kormány arról győződött meg, hogy a fennálló körülmények között a Ház politikai irányítására többé nem alkalmas, beadta lemondását, amelyet ő Felsége legkegyelmesebben elfogadni méltóztatott. Arra kérem a t. Házat, hogy addig, amíg új kormány alakul, méltóztatassék a Ház üléseit elnapolni. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök határozatképpel kihirdeti, hogy a Ház a kormány kinevezéséig üléseit elnapolja. (Helyeslés.) Egyuttal fölhatalmazást kér, hogy a legközelebbi ülés összehívása iránt saját hatáskörében járasson el, s hogy a szünet alatt esetleg megüresedő választókerületben új választás kiírása iránt intézkedhessék.

A Ház hozzájárul.

A mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök az ülést berekeszti.

A munkapárt ismét éljenezte a lemondott miniszterelnököt.

Fölkiáltások a szélsőbaloldalon: Eljen a néparlament! Eljen az általános titkos választójog! Az ülés háromnegyedtizenegy órakor végeződött.

A főrendiház holnap, pénteken déli tizenkét órakor tart ülést, amelyen Khuen-Héderváry Károly gróf szintén bejelenti a kormány lemondását.

Fontos tanácskozások.

A lemondott kormány tagjai ma délelőtt a képviselőház ülése előtt Khuen-Héderváry Károly gróf elnöklésével rövid értekezletet tartottak.

Héderváry gróf és Lukács László, a képviselőház ülése után igen hosszasan tanácskoztak egymással. A tanácskozás után Khuent Návay Lajos, a képviselőház elnöke, Vojnich István báró, Dániel Gábor báró és Ghillány Imre báró, a nemzeti munkapárt alelnökei, végül Tisza István gróf kereste föl. A miniszterek együttesen jelentek meg Héderváry gróf szobájában, hogy nála bucsu-látogatást tegyenek.

Ugyanígyen élénkéig volt Lukács Lászlónál a pénzügyminiszteri szoba körül, ahol a leghosszabb látogatást Tisza István gróf tette, aki több mint egy félóraig volt Lukács Lászlónál. Héderváry gróf két ízben volt Lukács szobájában és a két politikus hosszabb ideig tanácskozott egymással. Egynegyedegy órakor hagyta el a parlamentet a pénzügyminiszter és a künn várakozó újságíróknak azt mondta, hogy ez idő szerint még semmiféle nyilatkozatot vagy közlést nem tehet.

Lukács László a királynál.

Lukács László pénzügyminiszternek, akit gróf Khuen-Héderváry utódjául ajánlott, még tegnap éjjel Bécsbe kellett volna utaznia, hogy ma a király elé járuljon. Közben azonban változott ez a diszpozíció, mert a lemondott miniszterelnök iránt való regardból Lukács megakarta várni, amíg Khuen legalább a képviselőháztól elbucszott. Ez ma délelőtt megtörtént s a déli órákban megérkezett az értesítés a kabinetirodából, hogy a korona holnap délelőtt kívánja a pénzügyminisztert fogadni.

Amint értesülünk, Lukács ma délután öt órakor Bécsbe utazott. Elutazása előtt úgy nyilatkozott, hogy ő az uralkodó egyenes parancsára megy Bécsbe, nem visz magával kész

des nyárspolgárok fekszenek fekete fejfák és sablonosan egyszerű sarkok alatt. Mi látnivalóm akadhatna még? És még sem mehetek el. Gyászmenet lép be a temető kapuján, koporsó nélkül. Mi történik itt? Kérdelem kíváncsian s megtudom, hogy Weimár új krematoriumában ma lesz a harmadik halottégetés...

Itt tehát ma embert égetnek. Embert dobnak izzó kohóba, hogy az élettelené vált szervezetet a tűz barbár hatalma pusztítsa el olyan retentő gyorsasággal és bizonyossággal, mint ahogy életet olt a kifestő hóhérbárd. Könyörtelen egy gondolat. Másfél óra alatt végleg eltörölni a föld színéről mindazon idomokat, melyek egy ember látható lényét alkották, hogy a kegyelet víziói se birjanak többé szemet, arcot, kezét és hajfürtöket földidézni a sírból, hanem csak szenes csontmaradványt és hamut...

Avagy ártatlan ezerimóniakérdés ez csupán Mors Imperator diadalmenetében? Ki fejtí meg?!

Nekem most nincs időm bölcsekedni, a gyászokosság tovább vonul s nekem esatlakoznom kell ehhez a menethez, hogy keresztüljelm egy tűzbetemetkezési szertartás minden hangulatfázisát.

A régi temető sűrűjéből kiérve, füvetlen-fátlan homokdombokon táru előbünk az új temető képe. A legmagasabb halom tetején hatalmas köépitmény, melynek homlokzati részén torony és kereszt, hátsó szárnyán a torony hegyénél is magasabbra nyúló kémény villámhárítós vaskoronája. Kémény és torony. Könyű kitalálni, hogy ez a kü-

lönös épület nem más, mint a németek vakmerő, modern intézménye: a krematórium. A főkapu csinos kápolnába nyílik. Elöl az oltár, vele szemközt az orgona és karzat. Az oltár előtt közvetlenül a jó előre elkészített s koszorúk tömegével borított ravatal, melynek lábát köröskörül élővirágok boglyája szegélyezi. A nép a padokban helyezkedik el. Fölbug az orgona és a közönség elkezdé Knoll Kristóf híres szerzeményét, a 601. éneket, melynek „Uram a törelemlmes szívet te szereted“ szövegre alkalmazott gyönyörű, mélabus dallamát a protestánsok nálunk is szelvében ösmerik. Mély áhítat, ünnepi meghatottság a lelkeken, midőn a pap a ravatalhoz lép s elmondja csöndes halotti könyörgését ilyenformán:

— Életnek és halálnak szabados ura! Itt áll ismét, örökkévalóságod pitvarában, e rögös világi életnek egy fáradt bujdosója. Hitben és a te félelmedben járta végig földi vándorutját s hittel bocsátotta el lelkét a te ítélőszékednek, az örök világosságnak országába. A halhatatlan lélek már odafönt a te lábaid zsámolyánál, míg a lélek mulandó sátora most várja, hogy fölszabadi-tassék a testiség lánczaiból, a lelettelené vált anyag zárt formáiból. Hiszen betöltötte egy rendeltetését, melyet bölcseséged parancsa neki e földi életre kiszabott s most készen áll a dicsőséges utra, hogy késedelem nélkül, a tűznek ragyogó szárnyain térjen vissza oda, ahonnan életre hivatott: a levegőégek fényes birodalmába az, ami benne a te lehelletteddel rokon s a földnek porába az, ami a földnek porából vétetett. Irgalmasságnak Is-

megállapodásokat, hanem a felség utasításait várja. Ha azután megbízatást kap, akkor viszatérve Budapestre, tárgyalni fog egy munkapárt, mint az ellenzék vezető embereivel. Egvebekben igen tartózkodó volt a pénzügyminiszter s jövő terveiről nem mondott semmit.

Bécsi jelentés szerint Lukács este féltíz-kor érkezett meg az osztrák fővárosba s a magyar házban szállt meg. Az audienciára való meghívás holnap délelőtt tízezer órára szól. Valószínű, hogy Lukács holnap mint designált, de az sem lehetetlen, hogy mint kinevezett miniszterelnök fogja elhagyni a király dolgozószobáját.

Az új kabinet.

Még korai ugyan a kabinet személyi részéről beszélni, mert erről pozitívumot még senki sem tudhat, de a kombinációkat mindazonáltal gőzerővel fujtatják. Ezek közül azt, amely a legközelebb áll a valószínűséghez, ide iktatjuk:

Miniszterelnökség és belügy: Lukács.

Pénzügy: Teleszky János.

Földmivélés: Báró Tallián Béla.

Kultusz: Berzeviczy Albert.

A király körül: Gróf Zichy János.

Igazságügy: Id. Erdélyi Sándor.

Honvédelem: Hazai Samu.

Honvát: Gróf Pejacevich Tivadar.

Kereskedelemügy: Hegedüs Loránt.

Más verziók szerint, ha gróf Serényi Béla megmaradna földmivélésügyi miniszternek, akkor Tiszák megnyugtatása céljából Beóthy Lászlót sem menesztenék. Igazságügyminiszternek Plósz Sándort is emlegetik, király személyné körüli miniszternek pedig gróf Teleki Sándort, sőt gróf Esterházy Móriczot, Andrássy hívét is tippelik. Ugyancsak nem tartják kizártnak, hogy Bolgár Ferenc váltaná fel a honvédelmi miniszterségben Hazait, ha Andrássyék beolvadnának a munkapártba. Természetesen az államtitkári és a főispáni karban, valamint az egyéb bizalmi állásokban is lesz változás. A képviselőház elnökségét Lukács kétségtelenül Kabós Ferenc volt alelnöknek szánja.

tene! Hatalmad s tízed tisztító ereje által ki fog emelkedni a test mihamar a földi sálaknak nyúgeiból, add, hogy az elköltözöttnek lelkét is emelje ki irtalmasságod fénye a bünöknek árnyából és a hosszú bünhódásnak töreiből. Minket pedig erősíts a kísértéseknek és rázkódtatásoknak óráiban. Add, hogy a halál rejtelmének mélységei fölött imbolygó szívünk találja meg atyai támaszát és biztos menedékét Benned, aki ura vagy az időnek és az atomoknak, a mulandóságnak és a föltámadásnak most és mind az időknél végeiglen.

Az orgona szívhez szóló, puha korálfutamok melódiájába fog. A ravatal lassan, alig észrevehetően sülyedni kezd. Komoly és megható pillanat ez. A családtagok padjából esukló zokogás hangja tör elő, a közönség soraiban mozgás és izgalom. Ez nem színházi látványosság. Itt valóban sirnak, valóban temetnek. Ugyanaz a jelenet ez, mint mikor a földbe temetkezésnél a holtat lebecsátják a gödörbe, csak egy hiányzik abból: a koporsó födelére hulló rögök szivetszagató dübörgése. A ravatal megtette körülbelül másfél perces utját az erős lift vashordái között. Odalent fekszik bevonulásra készen a kemence szájánál, a lángsír rubintkapuja előtt. A közönség csozlik. Én várok. S az, amire vártam, mintegy félóra mulva csakugyan megjelenik a krematórium kéménye fölött: egy-egy fölszálló, fehér párának tetsző füstgomoly, amely lassan, szelíden, egyenesen, mint egy ábeláldozat, beleolvad a levegőceán isteni végtelenségébe.

Ami Lukács programját illeti, a munkapárton úgy tudják, hogy Lukács követendő politikájának kardinális pontjai tekintetében máris megegyezésre jutott gróf Tisza Istvánnal. Ezek a megállapodások pedig vonatkoznak egyrészt arra, hogy Lukács tisztára hatvanhetes kormányval operál, állja a véderőjavaslatot eddigi formájában és a választójog alapelvei tekintetében sem megy túl a munkapárt programján.

Az Aussenberg-ügy tekintetében is megfelelő reparáció készül. Állítólag ugyanis a trónörökös beleegyezett abba, hogy cserében Héderváry távozásáért ő feláldozza a mostani hadügyminisztert, akit vagy Potiorek altábornagy, bosnyák tartományi főnök, vagy Krobatin hadügyminiszteri osztályfő váltana föl.

Gróf Károlyi Mihály a helyzetről.

Gróf Károlyi Mihály, az OMGE. elnöke, akit a magyar agrárközvélemény ny vezérének tekint, a következő nagyrédekü nyilatkozatot tette a politikai helyzetről:

— A kibontakozást másképp, mint a választójog alapján, el nem képzelhetem. Feltétlenül szükségesnek tartom, hogy a választói jog kérdése mindenekelőtt rendeztesék, mert a véderő kérdésében az összes pártokat harmóniába lehet majd hozni, meggyőződéseim szerint a választói jog kérdésénél is lehetséges ez. Ennek folytán egy kormányt, amely nyugodtan akar dolgozni és amely tényleg arra törekszik, hogy fokozatos, állandó és szisztematikus munkával használjon az országnak, nem szabad ezt az expedienst mellőznie, hanem meg kell azt ragadnia és keresni kell a választójog terén a megegyezést nemcsak a politikai pártokkal, hanem a közvélemény minden rétegével, így a választókkal is.

— Én a magam részéről a titkosságnak csak a nagyobb városokban vagyok híve és nézetem szerint teljesen adminisztratív kérdés az, hogy ez a részleges titkosság egy és ugyanazon törvényjavaslatban mint egyeztethető össze a nyilvános szavazással. És — nézetem szerint — ez az adminisztratív kérdés az, ahol a radikálisok és konzervatívok találkozni fognak. Ennél a kérdésnél Tisza István is engedett merevségéből egy keveset és engedhet Justh Gyula is és így a találkozás a részleges titkosság elfogadásával megtörténhetik. Lehet, hogy ez nem fog egy könnyen menni, de egy kis fáradtság árán mégis elérhető lesz, mert csak oly kabinetnek van Magyarországon talaja, amely a választójog kérdését mindenekelőtt megoldja.

— Örülök annak, hogy Khuen-Héderváry megszűnt kormányelnök lenni. Nem akarok olyan eziben feltűnni, mint aki a bukott kormányelnök személyét akarja kiérbíteni, de hivatkozom arra, hogy én régen megmondtam, hogy Khuen személye szerencsétlenség a munkapárt és az országra nézve. Az ő alattvalói hírsége szinte a rabszolgaságig ment és megalázkodásba vitte bele a munkapártot.

— Ezenkívül nyűg volt az országon, a Khuen-kabinet teljes tértelensége, amit semmiképp sem lehet megmagyarázni és amelyet semmiképp sem lehet indokolni. Hónapok óta egyebet sem tett, mint állandóan ijéztgetett, de soha semmit sem váltott be az ijéztgetésekből. Végre kiderült, hogy Khuen békét teremteni nem tudott, erőszakal pedig ugyszintén nem tudta letörni az ellenzékét. További lancirozásának már igazán nem volt semmi értelme és így nyereség az országra, hogy — belátva tehetetlenségét — végre is visszalépett a kormányzástól.

— Én nem helyeslem Andrássy Gyula állásponjtját sem, amikor Khuen másodszeri kinevezését a rezolúció nélkül tudomásul vette, mert ügyetlennek tartottam Khuent és érthetetlennek tartottam a rezolúció kö-

rül támadt félreértéseket, mert egy miniszterelnöknek sem szabad félreértetni a királyt, vagy önmagát megértetni nem tudni a királylyal. Nekem, mint ellenzékinek, teljesen mindegy, hogy ki a hadügyminiszter, de kíváncsi vagyok, hogy a munkapárt hogyan nyeli le ezt is.

— Hiszem, hogy ha olyan kabinetet kapunk, amely a választói reform kérdésében megegyezést tud létrehozni, végre az országban is nyugodtabb idők következnek, amelyek a békés munkálkodást az egész országon lehetővé teszik.

Álhir a Justh-párttól.

Egy könyomatu laptudósító ma déli kiadásban a következő, kissé abszurd hangzású értesülést közölte:

„Bécsi politikai körökben úgy tudják, hogy Lukács László kormányvállalásának még igen nagy nehézségek állanak útjában. A Justh-párt ugyanis — hír szerint — olyan feltételeket állít föl, amelyeket Lukács László aligha teljesíthet, minthogy ő az egész munkapárti többségre akar támaszkodni. A Justh-párt állítólag gróf Batthyány Tivadar számára követel egy miniszteri tárczát az új kabinetben és ezenkívül azt kívánja, hogy új kormánytöbbség alakuljon a Tisza-csoport kizárásával. Minthogy azonban Lukács László és gróf Tisza István közötti Khuen-Héderváry közvetítésével állítólag már megállapodás jött létre, teljesen kizártnak tartják, hogy a Justh-párt kívánságait Lukács teljesítse.“

A Ház folyosóján megkérdezték az ügyre vonatkozóan Justh Gyulát, aki nevetve czáfolta meg ezt a furcsa híresztelést, majd ezt mondotta:

— Mi nem személyek ellen küzdünk, hanem elvekért. Mi nem azt kérdezzük, hogy ki jön, hanem azt, hogy mit hoz. Lukács László személyeért megváltoztatni a harczmodort, amelylyel Khuen-Héderváry Károly gróft megbukttattuk, soha sem szabad, sem nem lehet. Mi valljuk továbbra is ismeretes álláspontunkat és azt kérjük, hogy Lukács László, ha tényleg ő jön, hozza-e az általános, egyenlő és titkos választójogot. Ezen és nem máson dől el a kérdés. Ha nem hozza, akkor Lukács Lászlónak is csak rövid maradása lesz a miniszterelnöki székben.

Gróf Batthyány Tivadart is megkérdezték, mi igaz abból, hogy az obstrukció leszerelésének egyik feltétele az ő minisztersége. Batthyány válaszul legyintett a kezével:

— Nem is értem, hogy teheti föl akárki is, hogy a mi elvi küzdelmünket személyi előnyök kivívásáért folytattuk.

A M. H. szerint, Lukács László, akit Khuen-Héderváry Károly gróf a királynak utódjának ajánlott, már tegnap magánúton érintkezésbe lépett Justhékkel. Ezeknek az érintkezéseknek hivatalos színezetük nincsen és czéljuk az, hogy most már precizen állapítsák meg a Justh-pártnak követelése a választójog kérdésében. A Justh-párton azzal igyekeznek Lukács László vállalkozásának hangulatot teremteni, hogy Lukács László már Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök-kövidése alatt ingerenciát gyakorolt a népszámlálási adatok statisztikai feldolgozására, az általános választójog érdekében.

A pártkörökből.

A nemzeti munkapárt helyiségeiben ma igen sokan jártak fönn. Megjelent gróf Khuen-Héderváry Károly lemondott miniszterelnök is, akit hívei harsány éljenzéssel fogadtak. Ellátogatott a klubba gróf Zichy Ágost főudvarnagy is, aki a magyar válságot állandó szemmel tartja, — talán bécsi megbízásból.

A párt tagjai között meglepetést keltett Lukács László váratlan meghívása a királyhoz, de egyben megnyugvást is keltett, mert remélik, hogy most már gyorsabb tempóban fog menni a kibontakozás, legalább az első része, amennyiben a pénzügyminiszternek módja lesz immár teljesen szundirozni a helyzetet fent is, lent is. Hiszik, hogy Lukácsnak sikerülni fog konszolidált állapotokat teremteni.

Egy csoportban gróf Tisza István ehhez hasonlóan nyilatkozott s hozzáfűzte:

— Ismételtén volt alkalmam Lukácsossal beszélgetni s megnyugvással kijelenthetem, hogy teljesen szolidáris vagyok vele.

De e nyilatkozat ellenére is Tiszáék szolidaritásához sok szó fér. A bihari gárda, ha még nem is nyíltan, de titokban annál inkább azon dolgozik, hogy az új alakulás keretében is megtartsa befolyását s különösen azon mesterkedik, hogy a belügyminiszteri tárca Sándor János volt államtitkárnak, Tisza sógorának jusson.

Nagy felháborodást keltett a munkapártban gróf Stürgkh osztrák miniszterelnök mai reichsrathi beszéde, amelyet belügyeinkbe való illetéktelen beavatkozásnak minősítettek. A beszédet felolvasták s az volt a nézet, hogy a kibontakozásnak ez a támadás nagy akadályja lesz. Remélik azonban, hogy az új miniszterelnök nem fog adós maradni az erővesztéssel, annál inkább, ha Horvátországban a királyi biztosságot amugy is megszüntetné. A Reichsrath és Stürgkh eljárását a képviselőház legközelebbi ülésén föltétlenül szóba akariák hozni.

A Kossuth-pártkörben ma este a pártvezetőség tagjai közül Déry Zoltán, Sándor Gyula, Szentiványi Árpád és Tóth János voltak fenn. A párt tagjai nagy számban jelentek meg és élénken vitatták a politikai helyzetet. Az előzmények után természetesen dolognak tartják Lukács megbízatását, de az új kormányelnökkel szemben egyelőre várakozó álláspontra helyezkednek és maguktartásukat attól teszik függővé, hogy Lukács minő programmal jön. Déry Zoltán a következőket mondta a helyzetről:

— A Kossuth-párt mindent el fog követni, hogy a béke lehetséges legyen, azonban csupán személyi szempontokért nem fogja a véderőt átengedni. Pártunkat antagonizmus vagy türelmetlenség nem vezeti Lukácssal szemben s föltesszük róla, hogy mint kiváló politikus, átlátja, hogy a választójogi kérdés megoldása nélkül a kibontakozás lehetetlen.

A függetlenségi és 48-as Justh-párt klubhelyisége rendkívül látogatott volt az este folyamán. A párt elnöksége részéről Justh Gyula elnök, gróf Batthyány Tivadar és Holló Lajos alelnökök időztek fenn a pártkörben és a nagy társalgóban nagy számmal jelen volt képviselőkkel a politikai helyzetről s különösen a várható fejleményekről beható diskussziót folytattak. Már a kora esti órákban elterjedt a pártkörben az a hír, hogy Lukács László ma délután öt órakor Bécsbe utazott s Lukács kormányvállalásának eshetőségeit élénken tárgyalták. A pénzügyminiszter iránt a bizalom csökkenésében van, mert Justhék aggódva látják, hogy Lukács egyezkedik Tiszáékkal, akik a demokratikus választói reform legerősebb gátjai. A békét csak úgy képzelel a Justh-párt, ha Lukács tárgyi és személyi tekintetben teljes garanciát ad. A személyi részt úgy értik, hogy a kabinet megalakításánál s politikája irányításánál Lukács emancipálna magát Tiszáék káros befolyása alól. Ha ezt ő nem ígérhetné, akkor a párt vezetősége Lukácsnak ki fogja jelenteni, hogy vele szemben is teljes kiméretlenséggel folytatja majd a parlamenti harcát. Azt tartják, hogy ennek az lehetne a következménye, hogy Lukács, még mielőtt végleg kineveznék, visszahadja majd a királynak a megbízatását. Ez esetben, úgy vélik, Wekerle Sándor lépne előtérbe, akinek kész választójogi tervezete van s aki a válságot a választójogi pártokkal bajlandó megoldani. Ezt a hirt főként Polónyi Géza kolportálja.

Az országgyűlési néppárt egyelőre várakozó álláspontot foglal el. Gróf Zichy Aladár a párt elnöke ma ezeket mondta:

— A néppárt másképp, mint a választójogi reform alapján a kibontakozást el nem képzelheti. Az idő most a legalkalmasabb erremert olyan pártok és egyének is, akik eddig tartózkodtak a választójogi kérdésről, szívesen foglalkoznak a választójogi kiterjesztésének eszméjével és az a meggyőződés, hogy ma sokkal jobb választójogot lehet elérni, mint esetleg két, vagy három év múlva.

A pártok kívüli 67-esek vezetői, mint Széll Kálmán, Sztéry József, Bolgár Fe-

rencz s mások teljes szolidaritásban vannak a munkapárt korifeusaival. Gróf Andrássy Gyula távol van a fővárostól. Hír szerint, ha a válság megoldása kielégítő lesz, a csoport legtöbb tagja belép a munkapártba.

A delegációk összehívása.

Bécsi jelentés szerint a „Deutsche Nachrichten“ a következő kommunikét közli: Dr. Doberner, az osztrák delegáció elnöke, ma tanácskozott gróf Berchtold közös külügyminiszterrel. Az elnök arról értesítette a minisztert, hogy az osztrák delegátusok pártállásra való tekintet nélkül úgy az urak-házi, mint a képviselőházi tagok nagy fontosságot helyeznek arra, hogy a delegáció normális ülését folytasson, még pedig még április hó folyamán. A rövid költségvetési provizorium megszavazásával, mely után azonnal megkezdődne a delegációs bizottságok tanácskozásai, el lehetne kerülni az exlex állapotot, melynek bekövetkezését az osztrák delegáció, tekintettel arra, hogy működése nem szakadt meg, hanem folytatódagos, nem akarná minden további nélkül megengedni. A delegáció munkálatainak lehetőleg gyors elintézése igen kívánatos volna, tekintettel a képviselőház által megoldásra váró számos feladatra. Május hó első felében a képviselőházi bizottságok mellett megfelelő időbeosztással a delegációk is ülésezhetnének, míg másrészt előrehaladott idő esetén ezt a párhuzamos munkát a képviselőházi teljes ülések szükségessége megnehezítené. Gróf Berchtold tudomásul vette e közlést és biztosította az elnököt, hogy az ő öhája is a delegációs ülésszak mihamarábbi befejezése. Magyarországon az ügyek fejlődése nem kedvezőtlen és így alapos a remény, hogy a legrövidebb időn belül létrejön a meg-egyezés.

Délben az osztrák pártelnökök értekezletén, amelyen a Reichsrath munkarendjét állapították meg, gróf Stürgkh miniszterelnök kijelentette, hogy amíg nem alakult meg az új magyar kormány, addig a delegációk összehívásáról korai beszélni.

Amint értesülünk, a mérvadó osztrák körök nem akarják megzavarni a magyar helyzet kialakulását és nem szeretnék abba oly momentumokat beleékelni, amelyek elkedvetlenedést idézhetnének elő. Épp azért, ha a delegációk összehívása erre a hónapra lehetetlennek bizonyulna, arra fognak törekedni, hogy az április 30-ával bekövetkező közösügens ex-lex rövid ideig tartson és a delegációk már május hó első napjaiban ülésezzenek.

A véderőjavaslat Ausztriában.

Mint Bécsből jelentik, a Reichsrath hadügyi bizottsága kedden délután fogja a véderőjavaslatok tárgyalását megkezdeni. Ha Magyarországon a kormányváltozás nem okoz váratlan bonyodalmakat, akkor remélhetőleg pünkösdtig az osztrák bizottsági tárgyalás bevégezhető.

EGYHÁZAK.

— (Lelkészválasztások.) A bánhorváti református gyülekezet Lenkey Gyula segédlelkész; a bódavendégi református gyülekezet Bálint János szendrői segédlelkész; a komlódtótfalui református gyülekezet Kiss István fehérgyarmati segédlelkész; a szőlőskői-szerdahelyi-borsi református társaság Ignácz Sándor szeghalmi segédlelkész választották meg lelképásztornak; Gerenday László dunaföldvári segédlelkész pedig Amerikába, Newyorkba ment ki, ahol az ottani református egyháznak lesz segédlelkése.

— (Az evangélikus főkókegyházak fejlődése.) A főváros környéki, Rákoskereszturhoz tartozó községekben az evangélikus főkókegyházak fejlődése és további szervezkedése szép eredményt mutat. Nagy segítségükre van a Scholtz püspök által adományozott évi ötszáz koronás kápláni kongrua, amely a legfőbb időben jött, akkor tudniillik, amikor a lelkesítő kör még két újabb községgel, úgy mint Pécel és Isaszeggel bővült; ezeket a községeket az egyházmegye most Rákoskereszturhoz csatolta azért, mert vonat mentén fekszenek s innen a legkönnyebben és legolcsóbban megközelíthetők, de ezáltal az amugy is megterhelt egyháza még nagyobb terhet és munkát rótt a lelkesre.

Most már Rákoskereszturhoz négy főkókegyház tartozik: Rákosliget, Rákoscsaba, Pécel és Isaszeg. E főkókegyházak istentiszteleti rendjének megállapításánál azon dícséretes s a magyarosodást szolgáló határozat történt, hogy a magyar nyelvű istentiszteleteket szaporítani fogják, tekintettel épp a bevándorlottak nagy számára s arra, hogy a hívek ma már igen jól beszélnek magyarul.

A horvát abszolutizmus.

— Kötekedő osztrák beavatkozás. —

Horvát vita a Reichsrathban.

Budapest, április 18.

Nem tartozunk ugyan azok közé, akik valami nagyon lelkesülnek a Horvátországra erőszakolt abszolutisztikus kormányzatért sőt az alkotmányosság felfüggesztését határozottan elítéljük, mégis a legnagyobb felháborodással kell tiltakoznunk az ellen a hang ellen, amely az osztrák Reichsrath pártjai ma gróf Stürgkh osztrák miniszterelnökkel az élükön a horvátok védelmére siettek és Magyarország belső ügyeibe beavatkoztak. Gróf Stürgkh a horvát kérdést már ismételt alkalommal használta fel arra, hogy leczkét adjon az alkotmányosságból Magyarországnak és az „összbirodalom“ érdekeit tartva szem előtt, olyan kijelentéseket tegyen a horvát válság megoldásáról, amelyek csak akkor válthatók be, ha a magyar törvényhozás és a kinevezendő magyar kormány azoknak deferál.

Gróf Stürgkh többek között azt is kijelentette, hogy a horvátországi kivételes állapotok mielőbbi megszüntetését a monarchia bosnyák politikája, a külpolitika és fontos osztrák érdekek követelik, aminek folytán feltételezhető, hogy az abszolutisztikus kormányzat nem tarthat soká. Magyarországról az osztrák miniszterelnök egészen megelégedik és olybá veszi, mintha Magyarországnak azt kellene cselekednie, amit az osztrák érdekek parancsolnak. Hogy Horvátország kormányzásához az osztrák Reichsrathnak semmi köze, azt egyszerűen elhallgatja Stürgkh ur és elhallgatja éppen akkor, amikor Magyarországnak nincs kinevezett kormánya sem, mely ezt a perfid beavatkozást visszautasíthatná. Az osztrák miniszterelnök feltétlen urnak hiszi magát az „összbirodalom“-ban, akinek szava a Lajta mindkét oldalán és Horvátországban is irányadó. Ide vezetett az a szerencsétlen, meghunyászkodó politika, amit Ausztriával szemben a kormány következetesen folytatott. Ebből a politikából azonban már elég. Az ország közvéleménye már unja a folytonos meghunyászkodást és követelni fogja az osztrák miniszterelnök tulkapásainak megrendszabályozását. Érti ezt a munkapárti többség is, amely számolva ezzel a hangulattal, ma este nagy megütközéssel és felháborodással tárgyalta gróf Stürgkh okvetetlenkedését, amelynek visszautasítását maga is eszükségesnek tartja.

Az osztrák támadásról és a horvát abszolutizmusról tudósításunk a következő:

Tiltakozás a Reichsrathban.

Az osztrák Reichsrath mai ülésén szóba kerültek a horvátországi állapotok és az osztrák politikusok ismét szabadságot vettek maguknak arra, hogy Magyarország belügyeibe kedvükre beavatkozhassanak.

Az ülés azzal kezdődött, hogy dr. Sylvester elnök az elnöki bejelentések során megemlékezett Brisson francia kamarai elnök haláláról, majd a „Titanic“ katasztrófájáról.

Bianchini: Elnök ur, ön elfelejtett egy nagy szerencsétlenséget, a horvátországit. Emlékezzen meg erről is. (Élénk helyeslés.)

A beérkezett iratok között van három interpelláció a horvátországi alkotmány felfüggesztéséről. Elsőnek Sustersic és társai interpellációját olvassák föl, amely a következő:

Az alkotmány felfüggesztése és a diktatura behozása Horvátországba oly tény, amelyet semmi esetre sem lehet úgy tekinteni és kezelni, mint a Szent István korona országainak tisztán belügyét. Ez az esemény mindenekelőtt a jogsértés aktusát jelenti, amely az európai alkotmányélet

területén páratlan a maga nemében. Semmi, a legesekelebb sem történt Horvátországban, ami ezt az aktust jogosulttá vagy akár csak a politikai czélszerűség szempontjából plauzibilissé tehetné. Ez a hallatlan jogsértés a monarchia tekintélyét Európa és az egész civilizált világ előtt a leg súlyosabban károsítja és a külföld előtti erkölcsi súlyát a legérzékenyebben gyöngíti. Valósággal *katasztrófális visszahatásoknak kell azonban a monarchia balkáni és Adria-politikája tekintetében beállaniok*, tehát azon vonatkozásokban, amelyek a leglényegesebb tényezői a monarchia nagyhatalmi állásának.

Dr. Smódlaka közbeszól: Semmikép nem vagyunk a magyar nép ellen, ezt hangoztatni kívánjuk!

A jegyző (tovább olvassa az interpellációt): Horvátország 1868-ban mint önálló szerződő fél csatlakozott a 67-iki kiegyezéshez és a jövőre mindenkorra megővta magának alkotmányosan szabadon rendelkező szerződő fél jogait. A horvátországi alkotmány felfüggesztéséből ezért a legsúlyosabb jogi komplikációk állanak elő az innszö országok és a Szent István koronához tartozó országok viszonyára nézve és ezen alkotmányfelfüggesztés folytán a kiegyezési törvények eredeti jogi bázisuknak híján vannak. A jog helyébe a nyers erő tétele azonban a legkomolyabb, a legsúlyosabb veszélyeket foglalja magában és a közös intézmények, sőt a birodalom biztonságára nézve is.

A német szociáldemokraták interpellációt nyújtottak be, amelyben hangsúlyozzák, hogy a Horvátországra mért erőszak a magyar vagy horvát alkotmány egyetlen intézkedésére sem támaszkodhatik és sem forradalmi fölkelés, sem törvényellenes szembeszállás a törvényes hatalommal azt nem indokolja. *Horvátország alkotmánya része az egész birodalom egész alkotmányának.*

Nemec és társai csch szociáldemokraták interpellációját rámutat arra, hogy a horvátországi alkotmány felfüggesztése után történt események Ausztria népeinél is jogos nyugtalanságot ébreszthetnek, mert hatásuk kiterjedhetnek az összmonarchiának belső és külügyeire is. Ezért kötelessége az osztrák kormánynak, hogy minden lehető mértékben, hogy ismét alkotmányos állapotok uralkodjanak Horvátországban.

Az ülést ezután felfüggesztik, hogy a szolgálfi pragmatika első olvasásához a szónokok jelentkezhesse.

A dalmát klub má délelőtt hosszabb vlta után elhatározta, hogy a horvát-szlóven klub interpellációját nem írja alá, hanem önálló akcióját folytatja azzal a megalakulással, hogy nem helyes egy olyan horderejű ügyet, mint kivételes állapotok rendszeresítése egy egész nép ellen, egy interpelláció keretében leszorítani.

A csch agráriusok klubja mai ülésén utasította Udrzal elnököt, értesítse a délszláv-klubot arról, hogy pártja a horvátországi események ügyében indítandó minden akcióhoz csatlakozik.

Gróf Stürkh beszéde.

A Reichsrath mai ülésének végén gróf Stürkh miniszterelnök válaszolt a horvátországi alkotmány felfüggesztése dolgában benyújtott interpellációkra. — Bátor vagyok előrebecsátani — mondotta — hogy az interpelláló urak által felpanaszolt horvátországi és szlavóniai események a mi államterületünkön lakó rokonfajú népeknél élénk érdeklődést keltenek, oly belpolitikai intézkedéseket tekintve, melyek egy területre vonatkoznak, mely mint a magyar szent korona egyik országa, Magyarországgal, az 1868. év 30. magyar törvényzikkben és az ennek megfelelő 1868. évi horvát törvényzikkben körvonalozott közjogi viszonyban áll. Ebből a szempontból az interpelláló urak által panasz tárgyává tett intézkedések kívül esnek a cs. kir. kormány ingerenciáján és ezen okból a felhozott panaszokra részleteikben nem térhetek ki. Ezzel a fentartással szabad azonban ezen a helyen is fölvetni azt a kérdést, mily mértékben lehet a Horvát-Szlavonországban most inaugurált mélyreható kivételes állapot eredményének és összbonyomlásának esetleg oly hatása, hogy a tuisó államterületen tulmenőleg a monarchia érdekeit befelé és kifelé károsan érintheti. (Halljuk! Halljuk!)

Mindenekelőtt elöttebe nyomul itt az a megfontolás, vajjon, miután azon alkotmányos berendezkedések létesítése és fentartása, melyek annak idején az egész birodalomban az 1867-ik évi kiegyezésnek megfelelően a monarchia összes részeinek közös ügyei alkotmányos elintézésének kiindulópontjával és alapvető feltételül tekintett, ezen alkotmányos berendezkedéseknek hosszabb ideig tartó érvényen kívül helyezése a monarchia egy fontos részében nem-e alkalmas arra, hogy veszélyeztesse a közös feladatok és a közös elvek szerint bevezetendő feladatok kifogástalan biztosítását. (Élénk helyeslés.)

Megfontolandó továbbá, hogy a horvát-szlavonországi rendkívüli állapotok esetleges buzamosága megnövekedésére befolyásolhatná azt a politikai na-

turalizáló processzust, amely Bosznia és Hercegovinának a monarchiába való beolvasztása nyomán végbemegy és amelyet akadályoktól megőrizni életérdeke Ausztria-Magyarországnak. (Élénk tetszés és taps.) Végül ebből az alkalomból a monarchiának kifelé való állását, vonatkozással lényeges érdekeire, nem szabad teljesen figyelmen kívül hagyni. (Élénk helyeslés.)

Az előbb említett szempontokból kiindulva, a viszonyok alakulásának megfelelően a cs. kir. kormány sem vonhatná ki magát azon kötelesség alól, hogy megítélje azt az időpontot, amikor ilyen, a monarchia érdekeire káros visszahatások megállapítása azt a feladatot hátráná rá, hogy illetékességének keretében ezen érdekek megővése mellett sikere szálljon. (Élénk helyeslés.) Már ma is szabad azonban éppen a főtjelzett szempontokból kifejezést adni azon reménynek, hogy a Horvát-Szlavonország kormányzatáért felelős tényezőknek sikerülni fog utakat és módokat találni, hogy Horvát-Szlavonország teljes alkotmányosságának élvezetét juthasson.

Az elnökhöz intézett kérdésekben Bianchini és Cingria képviselők újból szóváteszik a horvátországi eseményeket és a leghatározottabban tiltakoznak az ott uralkodó állapotok ellen.

Az elnök kijelenti, hogy a miniszterelnök nyilatkozatai után nem tartja szükségesnek e tárgyra visszatérni. Következő ülés holnap.

Gróf Kulmer az abszolutizmusról.

Gróf Kulmer Frigyes, a horvát politikai élet egyik vezető főrfa Zágrábban ma egy újságíró előtt a következőleg nyilatkozott a horvát helyzetről:

— A királyi biztosság nem keltett itten olyan nagy fölháborodást, mint az ember gondolná, mert hiszen ez az állapot alig különbözik a régi alkotmányosságtól, amit Khuen teremtet meg nálunk. Most egy ember nevében történik ugyan az a sok törvénysértés, amire Khuen husz éves kormányzása hozzászoktatott. A béke nem biztosítható másképp, mint a 68-iki kiegyezés becsületes keresztülvitelével. Ezért mentünk bele a fumei rezolúcióba s az eredmény a vasuti pragmatika lett, mely épp oly nyelvi sérelmünk, mint amilyen az 1883. évi királyi biztosságot megelőzte. A vasuti pragmatika nemcsak nyelvi sérelem, hanem fiaink existenciáját is támadja, mert nem juthatnak vasuti szolgálata. A minap járt nálam egy újságíró, megmondtam annak is: egy Deák Ferenczre volna szükségünk. Deák a pénzügyi önállóságot is felajánlotta, de az akkori horvát vezető politikusok nem merték a finansziálkkal járó ódiomot magukra vállalni. Így a nép mindenütt, ahol fizetni kell, azt látja, hogy a magyarnak fizet. Biróság nál magam is hallottam, hogy a peres felek mondják: Egyezünk ki, ne fizessünk bélyegért is a magyarnak! Most az ódiom legfeljebb a delegátusokra hárul, akik a közös magyar-horvát parlamentben megszavazzák az adókat. Ez az ódiom az oka, hogy nálunk a kormánypárt gyorsabban lejárja magát, mint máshol. És különösen nagy sérelem, hogy nem történik leszámolás a horvátországi bevételekkel. Mi nyugodtan nézünk a jövőbe. Egy nemzet nem veszt el Lengyelországot földarabolhat, azért mégis van lengyel nemzet. Horvátországot 800 évvel ezelőtt négyfelé vágták, mégis élünk és erősebbek vagyunk, bár gazdasági téren is sokat árt nekünk a magyar politika. Azt még értjük, hogy a tarifapolitikával Budapestnek kedveznek, de ezenfölül valósággal megakadályozzák itt az ipar fejlődését. A kölcsönös megértés, békés együttműködés pedig ugy nekünk, mint Magyarországnak hasznára válnék. Ezt csak úgy remélhetjük, ha minél előbb a népparlament jut uralomra Magyarországon, mert tudjuk, hogy ott még rosszabb a helyzet a választójog kérdésében, mint nálunk. Itt az ellenzéki mandátumok nem kerülnek pénzbe s nincs annyi pénze a kormánynak hogy többséget szerezhessen. A magyar népparlamentnek — reméljük — lesz érzéke a horvát nép jogos érdekei iránt is, amelyek a 68-iki kiegyezési törvény becsületes végrehajtásával teljesen kijelölhetők.

KÜLFÖLD.

A török parlamentet megnyitották. Konstantinápolyból jelentik: A parlamentet ma megnyitják, bár 300 képviselő közül eddig csak 165 van megválasztva. Utóbbiak között csak öt ellenzéki van. Az ifju-törökök összes vezéréit újra megválasztották. Ezek sorában van Talad bej, Hadzi Adil bej, Memdu bej, Emrulla bej, a szalonikii váli, Felhi bej, a tripoliszi hadsereg vezérkari főnöke.

A trónbeszéd emlékeztet a legutóbbi parlament és a kormány közötti differenciákra, melyek szük-

ségessé tették a kamara feloszlását. Felszólítja a képviselőket, hogy működésük súlyát helyezték az alkotmány-revizio befejezésére. Az államnak a nagyhatalmakkal és a szomszéd államokkal való viszonya állandóan bizalomteljes és őszinte és tekintettel azon kölcsönös kívánságra, hogy továbbra is egyetértésben éljenek, — e viszonyok fejlődni fognak és megszilárdulnak.

Rémlátások a Reichsrathban.

— Oroszország mozgósít. — Készülődés Galiczia okkupációjára? —

— Az osztrák képviselőház ülése. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 18.

A Reichsrath mai ülésén Tulowski képviselő azt a szenzációs bejelentést tette, hogy tudomása szerint Oroszország a galicziai határon katonaságot mozgósít és hogy ennek a czélja Galiczia esetleges okkupációjára. E a gyamu ugyan nem valószínű és semmi esetre sem olyan veszedelmes, mint aminőnek az osztrák képviselő látja, mégis komoly és jellemző arra a rémült, ijedt felfogásra, amely bizonyos osztrák parlamenti körökben a galicziai és különösen a horvátországi események folytán lábrakapott. Annyi igaz, hogy az orosz kémkedés Galicziában nagyon el-fajult és kétségtelen az is, hogy Románia Besszarábia egy részének átengedése fejében semlegességet fogadott. Németországnak pedig Lengyelország egy részét ígérte meg Oroszország. Az orosz nacionalista sajtó az utóbbi időben erősen bujtogat Ausztria ellen és nem lehet tudni, vajjon az osztrák-magyar monarchia tudatában van-e a helyzet komolyságának.

A Reichsrath mai ülésének végén — mint Bécsből jelentik — Tulowski képviselő a következőket jelentette be:

Galicziai lapok jelentése szerint kétségtelen, hogy Oroszország a galicziai határon katonaságot mozgósít és különösen nagy tömeg lovasságot gyűjt össze. A Galicziában való orosz kémkedés hihetetlen mérvet ölt és gróf Bobrzinski, a prezumpatív galicziai orosz kormányzó a Times közvetítésével Európa közvéleményét Galiczia ellen való esetleges orosz okkupációs hadjáratra készíti elő, amelyet a galicziai oroszoknak — a milyenek ott egyáltalában nincsenek is — elnyomásával akar jogosult szinben feltüntetni. Romániát Oroszország Besszarábia átengedésének megígéréseivel semlegességre kívánja bírni, Németországot Oroszlengyelország egy részének átengedésével kielégíti. Valami igazságnak kell lenni ezekben a hírekben, annál inkább, mert a nacionalista orosz sajtó szüntelenül izgat Ausztria ellen. Semmit sem látni azonban, ami arra engedne következtetni, hogy Ausztria-Magyarország a helyzet komolyságát felfogná. Ilyenek az állapotok az északi határon. Még rosszabb a helyzet, bár más értelemben, a monarchia déli részében, Horvátországban.

Kérdi az elnököt, hajlandó-e befolyását mértékadó helyen annak érdekében érvényesíteni, hogy Galicziában és Horvátországban törvény és jog uralkodjon.

Az ülés első részében a beérkezett iratok felolvasása után a ház megkezdte a hivatalnokok, bírók, középiskolai tanárok és szolgák szolgálati pragmatikájára vonatkozó törvényjavaslat első olvasását.

A német nemzeti szövetség elnöksége elhatározta, hogy a pártelnöki konferencián a véderőjavaslatok mielőbbi elintézése mellett fog állást foglalni és ha a plénumban indítványozni fogják a Horvátországra vonatkozó interpellációkra vonatkozólag adandó miniszterelnöki válaszról a vita megnyitását, úgy ehhez hozzá fog járulni.

Délben a képviselőházban pártelnöki értekezlet volt, amelyen megállapították a munkaprogrammot. Abban egyeztek meg, hogy holnap és azután a jövő hét napjain, hétfő és szombat kivételével a ház ülésezni fog. Az elnök kérdésére gróf Stürkh miniszterelnök kijelentette, hogy amíg új magyar kormány nem alakul, a delegációs tárgyalások megkezdésére a határidő nem állapítható meg.

A *Parlamentarische Correspondenz* jelentése szerint a ház ülése után a horvát-szlovén klub ülést tartott, hogy gróf *Stürgkh* miniszterelnöknek az interpellációra adott válaszát, továbbá a horvát kérdéssel összefüggésben álló egyéb aktuális ügyeket tárgyalják. A vita során elhatározták, hogy a dalmát képviselők klubjába, hol ugyanakor tanácskozás volt, delegátusokat küldenek, hogy a klubbal lehetőleg egységesen járassanak el. *Sustersic*, *Prodan*, *Korosac* és *Ribar* képviselők mint delegátusok a dalmát klubba mentek. Az összes aktuális kérdéseket letárgyalták a három órás tanácskozáson, a határozathozatalt azonban a holnap délelőtti tanácskozásra halasztották.

Bombázták a Dardanellákat.

— Huszonhét olasz hadihajó a tengerszoros bejáratánál. — Megindult a tengeri háború. — A legújabb nemzetközi bonyodalom. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 18.

A Dardanellák bejáratánál ma először dördültek el az olasz hadihajók ágyúi s ezzel Európára zudult a háború világszenzációjának legveszedelmesebb fázisa, amely kezdetét jelenti a legnagyobb európai bonyodalomnak. Olaszország beváltotta régi fenyegetését és áttette a háború színhelyét az aegai tengerre. Ma váratlanul megjelentek az olasz hadihajók a Dardanellák előtt s ugyanakkor Samos szigete felett is robbantak az olasz bombák. Megkezdődött a harc a tengeren, ma délben a Dardanellák torkolatának erődjére hulltak huszonhét olasz hadihajó ágyúcsöveiből a golyók és az első ágyulövés, amely a tengerszoros bejáratánál elhangzott, feneketlen kavargást idézett elő az egész világ diplomáciájában. Olaszország cselekedete — eltekintve attól, hogy a bombázás a leghelytelenebb hadi cselekedet volt — beláthatatlan következményekkel járhat. A huszonhét olasz hadihajó délben ágyuzta a parti erőket a Dardanellákban. A bombázás 11 órától fél 2-ig tartott. Egy előreküldött olasz hadihajó, amelynek az volt a feladata, hogy kémlelje ki a lefektetett aknákat, felrobbant és elsüllyedt. Egyidejűleg a Dardanellák ellen megkezdett hadműveletekkel több török szigetet, első sorban Samos-szigetét is meg akarta szállani az olasz flotta, hogy így nyomást gyakoroljon a portára és kierőszakolja a békekötést. És lehet, hogy éppen ellenkező célt ér el vele, mert a hatalmak amúgy is ingadozó, nagyon is kétséges szimpátiáját ezzel a cselekedettel könnyen végleg elveszitheti a meggondolatlan Olaszország.

Az első távirat a bombázásról.

Konstantinápoly, április 18.
(Délután 5 óra 18 perc.)

A városban elterjedt hírek szerint ma reggel 27 olasz hadihajó jelent meg a Dardanellák bejáratánál és bombázni kezdték Kum Kale erődöt. Hír szerint az erődök ágyuja egy olasz hadihajót talált.

Repül a bombázás híre.

London, április 18.

Tenedoszi Lloyd jelentés szerint mintegy 15 hajóból álló olasz hadiflottát láttak, mely Imbross felől érkezett. Elvértve ágyulövéseket hallottak.

Athén, április 18.

Az athéni táv. ügynökség értesülése szerint két nagy olasz hajóosztály, mely egyenként 12 hajóból áll, tegnap reggel, illetve este Scyros sziget mellett elhaladt és a Dardanellák felé hajózott. Ma reggel 8 órakor Rhodos előtt négy olasz páncéloshajó jelent meg, me-

lyek közül kettő egész közel a városhoz került és elhaladt mellette. Az olasz hadihajók feltartóztatták a Regalia nevű görög hajót, de átkutatás után szabadon bocsátották.

Páris, április 18.

A Havas-ügynökség jelenti Konstantinápolyból: Az olasz flotta Kum Kaleba érkezett, amely a Dardanellák bejáratánál van. Egy olasz hajó állítólag elsüllyedt.

A bombázás.

Konstantinápoly, április 18.

Az olasz flotta huszonhét hadihajója megjelent a Dardanellák bejáratánál és délelőtt 11 órától fél 2-ig bombázta a parti erődöket, amelyekben azonban kevés kárt tett. Egy török erődből kilőtt ágyugolyó egy olasz hajót használhatatlanná tett. A bombázás után az olasz hadihajók elhajóztak.

Bejelentik a hatalmaknak a bombázást.

Konstantinápoly, április 18.

Assim bej külügyminiszter tudatta a diplomáciai karral, Mahmud Sefket pasa hadügyminiszter pedig a képviselőknek adta tudtára, hogy ma reggel 27 olasz hadihajó jelent meg a Dardanellák torkolata előtt Kum Kale és Sidi el Bar magasságában. Az olasz flotta rögtön bombázni kezdte ezeket az erődöket. Még nincs hír arról, hogy nagy pusztítást tettek-e az ágyúk. Egy olasz hadihajót az erődök útjai olyan sokszor találtak el, hogy hasznavehetetlen lett.

A hadügyminiszter tudatta a képviselőivel azt is, hogy az olasz hadihajók Samost is bombázták. Kijelentette azt is, hogy ma már Törökország a Dardanellák torkolatát egész hosszában aknákkal zárta el.

Uj intézkedések.

Köln, április 18.

Konstantinápolyból táviratozza a *Kölnische Zeitung* tudósítója:

A kormány tudósította a Dardanellák katonai hatóságait, hogy minden hajóforgalmat szüntessenek meg, míhelyt egyetlenegy olasz hadihajó feltűnik az Aegai tengeren. Egyelőre révhajók közvetítik a forgalmat. A parti erődök ágyúütegei tűz alá vették a Dardanellákat s mind a két partról fényszórókkal világítják meg a hajó utirányát. A szárazföld távolabbi része telefonos és optikai jelzőkészülékekkel van összeköttetésben a Dardanellákkal. Három ezer főnyi török katonaság sátrakban táboroz a Dardanellák mentén a török flotta pedig Csanak mellett gyülekezett össze, csak három torpedóvadászhajó hatolt előre, hogy kémszemlét teljesítsen, két kisebb torpedónaszád pedig a Dardanellák torkolata előtt örködik.

TÁVIRATOK.

Lázadás Marokkó fővárosában.

Páris, április 18.

Az „*Echo de Paris*” tangeri jelentése szerint Fezben felkelés tört ki, és a csapatok föllázadtak. A francia katonasápat egyik altisztje ellen merényletet követtek el.

Páris, április 18.

Ma a tözsdén azt híresztelték, hogy Fezben meggyilkolták a német konzult, mire a járadékok 0.75 százalékkal hanyatlottak. Ez is annak bizonyossága, hogy milyen nagy a félelem a Németországgal való bonyodalomtól.

Páris, április 18.

A külügyminisztérium Tangerből a következő szikratáviratot kapta: A francia tüzérserge és gyalogságnak, amely hadgyakorlatra tért vissza, sikerült azt az egyetlen kaput, amelyet a lázadók szabadon hagytak, hatalmukba keríteni és behatolni a városba, aztán lefegyverezték a zendülőket. A távirat nem tesz említést a halottak

és sebesültek számáról, sem a fosztogatásról. A lázadás okát abban látják, hogy Regesult francia követ a benszülött katonáknak nem fizette ki a zsoldot, mert lelketlen kereskedők zsoldfizetés után a benszülötteket mindig kifosztották.

A mexikói események.

Mexikó, április 18.

A mexikói külügyminiszter az Egyesült-Államok legutóbbi jegyzékére adott válaszában kijelenti, hogy az Egyesült-Államoknak nincs joguk arra, hogy Mexikót megfenyegezzék, minthogy a fenyegetés teljesen alaptalan.

Uzó holttestek a vizen.

— A Titanic áldozatai. — Súlyos vádak a White Star Line hajóstársaság ellen. — A menekültek a Carpathia hajón. — A katasztrófa magyar halottja. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 18.

Ott, ahol a világ legnagyobb hajóját elpusztították az elemek, a szomorú szenzáció színhelyén, a tarajos, zugó hullámok felett itt-ott felbukkan egy-egy emberi holttest. Ezeröttszáz vízbefult ember holttestét ringatja, dobálja hullámról hullámra a tenger és amelyik nem lett a czápák zsákmányává, azt a mentőhajók szedik fel és hordják össze egy közös ravatalra. Mára pontosan megállapították, hogy a Titanic utasai közül csak hétszázöt menekült meg és súlyos vádak hangzanak el a hajóstársaság ellen, amelyet kétségtelenül vétkes mulasztás terhel.

Maj táviratainkat itt adjuk:

Csak 705 menekült.

Newyork, április 18.

A „*Chester*” czirkáló jelentése szerint, amelyet a „*Carpathia*” elé küldtek, csak 226 első- és másodosztályú utas menekült meg. Ez véget vet az utolsó reményeknek is, hogy az I. és II. osztályú megmentett utasok listája talán még nem teljes. A „*Carpathia*” fedélzetén lévő menekültek száma 705, belefoglalva a III. osztályú utasokat és a mintegy száz főnyi hajólegénységet is.

Az áldozatok.

London, április 18.

A „*Titanic*” áldozatai közt van Thomas Andrews, a Harland et Wolf Lim hajógyár-cég főnöke is. Ez volt az a czég, amelyik a „*Titanic*”-ot építette. A „*Titanic*” áldozatai közt különösen tragikus az Allinson milliódos-család sorsa. Allinson feleségével és gyermekével volt a hajón, de csak a gyermeket és dokkját menthették meg. Maga a házaspár odaveszett.

Holttestek a tengeren.

Newyork, április 18.

Halifaxból jelentik, hogy a „*Titanic*” katasztrófájának színhelyén több halászbárka és az *Olympic* is sok holttestet vett fel. A szerencsétlenség után az egész napot a helyszínén töltötte az *Olympic*.

Astor holtteste.

Newyork, április 18.

Astor fia ideérkezett és gözöst bérelt, hogy átyja holttestét megkeresse.

Taft szárnysegéde is meghalt.

Newyork, április 18.

William Butt őrnagy, Taft elnök szárnysegéde és legbizalmasabb barátja szintén a halottak közt van. Butt őrnagyot az elnök azért küldte Rómába, hogy a Vatikánban több fontos ügyben, többek közt a kinevezendő amerikai bibornokokra nézve tárgyalásokat folytasson.

A Titanic magyar utasa.

A Titanic katasztrófájáról érkezett táviratok tömegében tegnap a többi közt ez is szerepelt:

Newyork, április 18.

A Titanic elpusztult utasai között egyetlen osztrák sincsen, de van közöttük egy Cardezza nevű magyar ember, aki egy amerikai leányt vett feleségül. Feleségével néhány nappal ezelőtt Bécsbe érkezett és az asszonyt betegsége miatt szanatóriumban helyezte el.

Mint értesülünk, a Titanic-nak ezt az utasát Cardezza Tamásnak hívják. Származására amerikai ember, akinek Filadelfia körül óriási birtoka van s Montebellóban gyönyörű kastélya. A sokszoros milliomos ember ezelőtt nyolcz esztendővel házasságot kötött a szép feleségével náasztján Magyarországra is ellátogatott. A házaspár annyira megszerette hazánkat, hogy nem is vált meg tőle hosszabb időre. A nyitramegyei Kovarcz községben pompás kastélyt és hozzávaló földbirtokot vásárolt az amerikai milliomos és az év nagy részét ott töltötte. A férj is, meg a feleség is megtanult magyarul. Gyakran eljártak Budapestre s itt a Hungária-szállóban állandó lakásuk volt. Bécsben is tartottak lakást.

A szép fiatal asszony nagy feltűnést keltett két évvel ezelőtt a budapesti repülőversenyen. Ő volt az első nő Magyarországon, aki aeroplánra ült. 1910. június 13-án Paulhannal szállt föl s amikor a nagy tribün előtt leereszkedett, biplánjuk a földre, a közönség megélezte a bátor asszonyt.

Cardezza Tamás édesanyja nemrég látogatásukra érkezett s velük töltött néhány hetet a kovarczi kastélyban. Április elején Bécsbe mentek, mert a fiatal asszonynak orvosi kezelésre volt szüksége. Miután Cardezzánét szanatóriumban elhelyezték, Cardezza elutazott édesanyjával, hogy visszakísérje Amerikába. Április 10-én Southamptonban a Titanic-ra szálltak föl.

Cardezzánét a szanatóriumban érte a hír a Titanic pusztulásáról. A bécsi amerikai nagykövetség nem tudott neki megnyugtató választ adni férje sorsáról. Tegnap délután aztán nagy örömmel érte. Férje titkárától ugyanis a következő táviratot kapta Newyorkból:

Cardezza és anyja a megmenekültek közt vannak a Kárpátia földszetén. Jól érzik magukat.

Huszonkilencz millió értékű gyémánt.

Antwerpen, április 18.

Az antwerpeni és amsterdami amerikai konzulatusok jelentést kaptak arról, hogy az elsüllyedt Titanicon 29 millió frank értékű gyémántékszer volt, amiből 25 millió frank értékűt különféle társaságoknál bebiztosítottak. Mivel az elsüllyedt hajó 3000 méter mélyen fekszik a tenger alatt, lehetetlen buvárokkal kiemelteni a kincseket. A londoni biztosító társaságokon kívül belga, holland és amerikai biztosító társaságok vannak érdekelve.

A katasztrófáról.

Newyork, április 18.

A „Titanic“ néhány percczel a jéghegygyel való összeütközése előtt dróttalan táviratot kapott, amely a veszélyre figyelmeztette. Ezenkívül a „Touraine“ gőzös április tizenegyedikén informálta a „Titanic“-ot dróttalan táviratban, hogy a jéghegyek merre vannak, s a Titanic válaszolt is erre a táviratra.

London, április 18.

Szakkörökben sokat beszélnek arról, hogy miért mondhatta fel a szolgálatot a „Titanic“ Marconi-készüléke. A hajó marconistája a vezedelem első idejében gyors egymásutánban megadta a szokásos vészjelet: S. O. S. (Save our souls, mentsetek meg lelkünket!) Később ezek a jelek mind érthetlenebbekké váltak, noha ekkor a száz láb magasan lévő állomás még nem kerülhetett a víz alá.

Várják a „Carpathia“-t.

Newyork, április 18.

Ma estére a rendőrség el fogja zárni a kikötőt. Kilencz óra tájban kell megérkeznie

a „Carpathia“-nak és egy újabb jelentés van róla, hogy a menekültek közt sokan nagybeteg. A kiállott izgalom és a hajótörés után keletkezett vihar, meg a dermesztő hideg ágyba döntötte a fogyatékosan öltözött nőket és gyermekeket. A révkapitányseg két egészségügyi hajót küldött orvosokkal és ápolókkal a „Carpathia“ elé. A kikötőbe a rendőrség csak azokat fogja bocsátani, akik a hajósvállalattól igazolványt tudnak felmutatni, hogy az érkező menekültek között rokonaik vannak.

Gyűjtés az áldozatok hozzátartozói részére.

London, április 18.

A „Daily Telegr.“ gyűjtése a Titanic-on a tengerbefutak hozzátartozói javára már 15,051 font sterlingre emelkedett. A londoni polgármester gyűjtésének az eredménye is már több ezer font. A király 500 fontot adott, a királyné 250 fontot. Alexandra özvegy királyné 200 fontot.

Az angol király — Taft elnökhöz.

London, április 18.

György király Taft elnökhöz a következő táviratot intézte:

„A királyné és én szívünk őszinte érzésének teszünk eleget, amidőn Önt és az amerikai népet biztosítjuk mély fádalmunkról, amelyet a „Titanic“ katasztrófájával kapcsolatban amerikai polgárok és a mi alattvalóink rettentő pusztulásán érzünk. Országainkat a barátság és testvériség kötelei oly szorosán fűzik egymással össze, hogy a sorscsapás, amely az egyik országot sújtja, szükségképp a másikat is mélyen érinti. A mostani szivertépő szerencsétlenség mindkettőt egyaránt sújtja“

Újabb hajókatasztrófa.

Berlin, április 18.

Nagy izgatottságot kelt, mint „B. Z. am Mittag“ jelenti, ama drótnélküli távirati jelentés, mely Cap Raceból tegnap délután érkezett New-Yorkba és amely azt mondja, hogy az új-fundlandi jégtorlasz közelében valószínűleg egy másik nagy hajószerecsétlenség is történt. Atól tartanak ugyanis, hogy az „Earl of Grey“ nevű kanadai gőzös összes utasaival együtt elsüllyedt. A gőzös segélykérő jelzéseket küldött szét minden irányban. A „Minie“ nevű kormánygőzös segítségére sietett a bajba jutott hajónak, amelynek fedélzetén 180 utas van. Részletesebb hírek még nem érkeztek és attól tartanak, hogy éppugy, mint a „Titanic“ katasztrófájánál, itt is hamis híreket terjesztenek.

St. John, április 18.

A múlt éjjel itt az a hír volt elterjedve, hogy az Earl Grey kanadai kormánygőzös Race foknál kétszáz utassal elsüllyedt. A race-foki szikratáviróállomás jelenti, hogy nem kapott semmi hírt és az egész híresztelést valószínűtlennek tartja.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND: Naptár. Péntek, április 19. — Róm. kath.: Timon szp. vt. — Prot.: Timon. — Görög-ország: április 6. Eutik. — Zsidó: Ijar 2. — A nap kel reggel 5 óra 5 perczkor, nyugszik este 6 óra 53 perczkor. — A hold kel reggel 5 óra 20 perczkor, nyugszik este 9 óra 46 perczkor.

A közoktatásiügyi miniszter fogad délután 4 kor. Nyitvaleő muzeumok: Nemzeti Muzeum régi képtára 9—2-ig. — Fővárosi Muzeum 9—2-ig. — Gyermek-tanulmányi Muzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12 óráig és 6—8-ig. — Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig. — Társadalmi Muzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12 óráig és 6—8-ig.

Nyitvaleő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Muzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Muzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 9—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvaleő képtárak: A Képzőművésznők kiállítása a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A francia grafikusok és humoristák kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj 60 fillér. — Vaszary János kiállítása a Művészházban (Krisztof-tér 2.) Nyitva 10—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Muzeum modern képtára. Nyitva 10—2-ig. — Történelmi Képtár. Nyitva 10—2-ig.

Megtalálták Schwarcz G. z. holttestét.

— A fejét levágta, a lábát leszakította a gyilkos. —

Holttest a kökénybokor alatti.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 18.

A borzalmas büntény utolsó fejezete is lejátszódott ma: Megtalálták a szerencsétlen Schwarcz Gizi holttestét. Megdöbbenő valószínűségben áll már most előttünk az irtózatosságot elgátló Rumpf János magához csalogatta a pinczébe a hiszékeny kisleányt, állatias vágyát elégitette ki rajta, s aztán megölte, hogy ne maradjon tanuja borzasztó tettének. A kisleány tetemét földarabolta, a fejét levágta, a lábait leszakította, s az összecsonkított holttestet elrejtette a nyéki erdő sűrűjébe. Ott találtak rá ma délután a kutató rendőrök. A holttest már feloszlásnak indult, szörnyű büzt terjesztett maga körül. A kisleányka feje és lába azonban még mindig nem került elő, holnap még ebben az irányban folytatják a nyomozást.

Most már teljes Rumpf János, illetve Seel Ádám bünlajstroma. Azonnal távirat ment Münchenbe, értesítették az új fordulatról az ottani rendőrséget és megbízták az ott időző rendőrtisztviselőket, hogy indítsák meg a kiadatási eljárást. Ez azonban nehezen fog menni, mert először a müncheni rendőrség vonja felelősségre a bestiát az 1906-ban történt kéjgyilkosságért.

A mai nap eseményeiről tudósítónk a következőket jelenti:

A délelőtti nyomozás.

Krecsányi Kálmán detektívönök, rendőrtanácsos maga vette kezébe a dolgot és azon iparkodott, hogy minél több terhelőbizonyítékot szerezzen be a bestiális Rumpf János ellen. Jól tudta, hogy a legterhelőbb, legborzalmasabb bizonyíték maga a holttest lenne s ezért minden igyekezetét oda fordította, hogy előkerítse.

A kora délelőtti órák a kihallgatásokkal teltek el. Fontosabb vallomást csak Schindler Mihály nyomdai segéd munkás tett, aki elmondotta, hogy április 2-án a nyomda helyiségében talált három narancsot és egy piros tojást. Mint az kiderült, nem a nyomdászok hozták oda a narancsot, hanem kétségtelen, hogy a szerencsétlen kis leány vette őket. Rumpf levitte a leánykát a nyomdába, megölte, a narancsokat ellenben, amelyek e szörnyűséges gyilkosságnak kétségtelen bizonyítékai, ott felejtette.

Tíz órakor Krecsányi Kálmán detektívönök husz embert a vizivárosi temetőbe rendelt, hogy kutassák át a sírokat, mert többen látták arra balandozni a vadállatias embert. Ugyanekkor tíz detektív pedig az Ördög-árokba ereszkedett le s a torkolatától egészen Hűvösvölgyig átkutatta a mélyedéseket. Délben mind a két csapat visszatért és jelentette, hogy semmi eredményt se értek el, a holttestet nem találták meg.

Az Ördög-árok mellett.

Délután négy órakor a detektívönök mindenkire kirendelt a Lipótmezei villamos állomáshoz. 450 rendőr állott a rendelkezésére. Átvizsgálta a teret és az embereit 4 csoportra osztotta. Ezt a vidéket már husvét hétfőjén átkutatták, mert — mint ismeretes — Bognár József rendőrelőnök itt találkozott a gyilkossal. A rendőrök kedvetlenül kezdtek hozzá a nyomozáshoz.

Százötven rendőr a Páfrány-utról balra haladt Wolkenberg Gyula rendőrfelügyelő vezetésével, jobbra pedig szintén 150 embert vezetett Glosz Imre felügyelő. Különösen a Nyéki-dűlő Vadas-kert — állatkertnek is nevezik — része volt nagyon gyanús, mert erre menekült Rumpf János. Hegedűs József rendőrelőnök száz emberrel az alsó részt kutatta, Orbán József pedig az alája rendelt száz emberrel a felső részt vizsgálta át. Az első csoporthoz Dancsó, Peterdi, Szabó, a másodikhoz Ferró, Illinger, Zimmer, Krecsányi mellé pedig a

többi detektívek, valamint Beck és Angyal csoport-vezetők voltak beosztva.

Pontban négy óraker állottak az emberek rajvonalba, öt-öt lépésnyire egymástól. Öt perc múlva fölhangzott Krecsányi fütytyentése. Lassan indultak meg mind a négy oldalról s a legapróbb részeket is átkutatták.

Megtalálták a holttestet.

A Lipótmezei villamosállomástól mindössze kétszáz méternyire magányosan áll Feilich Lajos fűszerkereskedő villája. Ha kiépül ez a rész, ide utoztat terveztek, amelynek azonban még nincs neve. Egy hatalmas tisztás terül el a villa mögött a Vadaskert tetejéig. Mindössze csak az Ördögárok kigyózó vonala és a fehér kövekkel borított sétány szakítja meg a síkságot. A tetőn azonban már bokrok, fák láthatók elvétve, fenn hatalmas tölgyek meredeznek.

A rendőrök a sétányt már elhagyták, fölhatoltak a hegy csúcsa felé. Mindenütt apró ásatásokat végeztek, mert azt hitték, hogy egy kicsit elföldelte a gyilkos a kisleány holttestét.

Félő volt, mikor Vékony András próbarendőr egy kőkénybokrakkal szegélyezett tisztásra ért. A virágok nyitak, erős szagot terjesztettek és így semmi büzt sem érzett. Az egyik bokorba dugta a botját, ijedten kapta vissza, mert az puhát ért. Lassan kezdte erre piszkálni és csakhamar előkaparta a szürke kabátot. Ebben a pillanatban fölkiáltott, mert megpillantotta a kisleány bal hüvelyk és gyűrűs ujját:

— Itt a holttest!

Husz lépésnyire állt tőle Hegedűs József rendőrelőőr, rákiáltott:

— Ne nyuljon hozzá!

Ebben a percben belefúj a cipjába. Ez volt a jel, rögtön köréje csoportosultak.

A megcsonkított tetem.

Ott feküdt a szerencsétlen kis leánya. Szürke felöltő volt rajta, a béléseben a következő írás: „S. G. I. c. 31.” Ezt az iskolában varratták be vele: Schwaroz Gizella I. c. osztály 31-es szám. Alatta két kis kötény, a szélén piros szegély futott mindenütt. Nemsokára látszott a sötétzöld reformruha, a véres ing...

A hulla irtózatosan meg volt csonkítva: a feje és a nyaka levágva, a két lábát lenyiszalták a lábforgónál. Az alsóteste szétmarcangolva, több késszurás rajta.

Sűrű falevell-takaró fődte a tetemet, galyakkal, fahusángokkal volt eltakarva. A hiányzó testrészeknek sehol semmi nyoma. A rendőrség azonnal kutatni kezdett, de a véryomok csak a kőkényfa alatt látszottak.

A véres fejszak.

Abban a pillanatban hozták Krecsányi Kálmán detektívönök elé Papp László kereskedőségét, aki elmondotta, hogy a Hidegkuti-ut 2-ik számú ház félreeső helyén két héttel ezelőtt véres papír és rongyhulladékot talált. Felugta, nem akart hozzányulni, ott hagyta. — Ugyanezeket vallotta András József hentesmester is, aki szintén ott lakik. A rendőrség azonnal elsietett a kérdéses házba és a szemétkben megtalálták a véres holmit. Egy viaszkosvászon fejszak volt. Tisztán ki lehet venni a fej alakját. Gondosan átvizsgálták és belül az aludt vérben szőke hajszálakat fedeztek föl és apró szemöldök-szállakat találtak. A gyilkos itt valahol a közelben rejthette el a véres fejet.

A kereskedőség még be se fejezte a beszédét, megjelent a helyszínen Merkle Józsefné és elmondotta, hogy két héttel ezelőtt Mariska nevű kis leánya a Kőzuti villamos várócsarnoka mögött az árokban egy véres fejet látott. Ijedten mesélte el neki, de ő megnyugtatta, hogy valami állatfej lehet. Most azonban azt hiszi, hogy mégis a meggyilkolt kis leánya megcsonkított feje hevert az árokban.

Krecsányi Kálmán két detektívvel azonnal arra a tájra ment, átkutatták az egész vidéket, de semmit se találtak. Az is lehet, hogy csak a tulajtott képzelet szüleménye ez a mese.

Még egy terhelő adat van a rendőrség kezében.

Katona József napszámos a Kutvölgyi-uton, a gyilkos lakása közelében az árokban egy véres alsónadrágot talált. A fehéreműt mintha belemártották volna vérbe, teljesen át van itatva. Lehet, hogy a gyilkos alsónadrágja volt.

Félhét felé érkezett meg a rendőri bizottság. Autón jöttek dr. Marinovich Jenő, a bünyügyi osztály vezetője, Kiss István rendőrfogalmazó, Haslinszky Hugó orvos. Még az uton hozzájuk csatlakozott Mándy Sándor vizsgálóbíró.

Megtekintették a hullát, a rendőrfogalmazó olvasni kezdte:

Schwaroz Gizella, tizenkét éves, fejletlen leány. Felöltője szürke...

A vizsgálóbíró közbeszolt:

— Igazán fölösleges tovább olvasni, ez kétségtelenül Schwaroz Gizella...

Most már csak a formalitások voltak hátra. Két rendőr a hulla mellett maradt, lefényképeztek, majd bevitték a halottasházba. Holnap vetik alá az orvosi vizsgálatnak.

Harez a gyilkosért.

Rögtön a holttest megtalálása után Krecsányi Kálmán azonnal táviratozott dr. Bartha Endre fogalmazónak, aki ebben az ügyben Münchenben tartózkodik és értesítette az új fordulatról. Kérte, hogy tegye meg a lépéseket a gyilkos kiadatása ügyében. Ez azonban nehezen fog menni. Először azért, mert Rumpf németországi lakos és a müncheni rendőrség erősen gyanakszik, hogy 1906-ban ő ölt meg hasonló módon egy ottani kis leánykát. Ezt a föltevését megerősíti Rumpf asszonyának a vallomása is, aki azt állítja, hogy ura minden évben fölutazott Münchenbe. Most tehát valóságos harez fog megindulni, hogy melyik ország bírósága ítélkezzen a kegyetlen vadállat fölött.

— A király. Bécsi jelentés szerint Ferencz Szalvátor főherceg és neje, Mária Valéria főhercegnő, valamint leánya, Erzsébet Franciska és ennek vőlegénye, gróf Waldburg tegnap este félnyolc óraker Wallseéből Bécsbe érkezett. Dél előtt a király gróf Waldburgot kihallgatáson fogadta.

— Kinevezések. A király dr. Lóczy Lajost, a Budapesti Földtani Intézet igazgatóját az V. fizetési osztályba, Jablonowski Józsefet, a Budapesti rovarföldtani állomány igazgatóját pedig a kísérleti ügyi személyzet egysített fizeti létszámában a VI. fizetési osztályba kinevezte.

— Fodor István kiténtetése. A király a Budapesti Általános Villamostársaság vezérigazgatóját, Fodor István udvari tanácsost, az ipari téren szerzett érdemeiért a Ferencz József-rend középkeresztjével tüntette ki. A magas helyről érkező elismerés Fodor Istvánt villamosteknikusi működésének harminczéves jubileuma alkalmából érte, amely idő alatt a hazai villamossági ipar terén a kiténtetett rendkívül becses eredményeket ért el. Fodor István tudvalevőleg munkatársa volt Edisonnak és a világítási technika körül maga is sokat alkotott. Ő vezette be az Edison-lámpákat Európában s a világhírű feltaláló sohasem mulasztotta el, hogy Fodor István iránt érzett barátságának tanujelét adja. 1894-ben érkezett haza külföldről. Ekkor bizták meg a Magyar Villamossági R.-T. vezetésével, amelyet nagyszerűen fejlesztett. Kiténtetése alkalmával barátai és tisztelőinek tömege kereste föl üdvözlésével a jubiléant.

— Katonai kinevezések. A király kinevezte Wiener Adriján vezérőrnagyot, a 76. honvédelmi gyalogdandár parancsnokát a székesfehérvári V., Laempf Henrik vezérőrnagyot, a 82. honvédelmi gyalogdandár parancsnokát a szegedi II. honvédelmi kerület parancsnokává; kinevezte továbbá severini Sorsich Béla vezérőrnagyot, beosztva a kolozsvári VI. honvédelmi kerületi parancsnokságnál, a 82. honvédelmi gyalogdandár, vizeki Tallán András ezredet, a pápai 7. honvédelmi század parancsnokát, az 1. honvédelmi zászlóalj, Reissner Hugó ezredet, a vörseői 7. honvédelmi gyalogezred parancsnokát a 76. és Csersek Ferenc ezredet, a pozsonyi 13. honvédelmi gyalogezred parancsnokát a 74. honvédelmi gyalogdandár parancsnokává. — A király elrendelte Kiss Zsigmond altábornagynak, a szegedi II. honvédelmi kerület parancsnokának ugyanily minőségben a budapesti I. honvédelmi kerülethez való áthelyezését.

— Meggyalázott király-szobor. A pólai tengerészhatóság különös esetben folytatott le vizsgálatot, amelynek majd hogy áldozatául esett egy magyar katona fia. Márczius nyolczadikán hajnalban a pólai haditengerészek kaszárnyájának előcsarnokában a király mellszobrán egy hurkot találtak. A hurok a király nyakán függött és természetesen azonnal szigorú vizsgálatot indítottak meg a tettes kézrekerítésére. Megállapították, hogy az előcsarnokból nyíló első szobában a kérdéses éjszakan egy hat tengerészből álló különítmény volt elszállásolva, amely akkor érkezett Óbudáról Pólabá. Mind a hat tengerészt letartóztatták, bár azok mindegyike tagadta, hogy része volna a király szobrának meggyalázásában. Márczius tizenötödikén horvát nyelvű névtelen levél érkezett a hadbíróshoz. A levélben az állott, hogy a hat legény közül Tóth József tengerészkatona a bünyös. — Tóthot, aki egy szabadkai nyugalmozott államvasuti mozdonyvezetőnek a fia, továbbra is letartóztatásban tartották, őt társát pedig szabadon bocsátották. Később megállapították, hogy Tóth a márczius hetedikéről nyolczadikára virradó éjszakan nem volt együtt a kaszárnyában társaival. Tóth azzal védekezett, hogy ő akkor éjjel utazott Budapestről Szabadkára. Elmondotta, hogy ő hazafias érzelmű, engedelmes katona, és kérte, hogy hallgassák ki szüleit is. Kérését azonban nem teljesítették és már közeledett a főtárgyalás napja, amikor jelentkezett a hadbíróshoz elött egy szabadkai főkalauz és beigazolta, hogy Tóth az említett éjszakan katonai jeggyel tényleg Budapestről Szabadkára utazott. Tóthot szabadon bocsátották és most tovább nyomoznak a tettes után.

— Kilépés az állampolgárság kötelékéből. Fiumei jelentés szerint Baioch Icilio volt autonóm párti alpolgármester a belügyminisztertől az állampolgárságból való elbocsátatását kérte. Az engedély most érkezett a kormányzóshoz.

— Ünnepek helyett temetés. A Nemzeti Zenede igazgatósága tegnap ünnepélyt akart rendezni Engesser Mátyás, a hírneves zeneszerző, a Nemzeti Zenede volt tanára, belvárosi templom karnagya születésének századik évfordulója emlékére. Az ünnepélyen elő akarták adni Engesser híres rekviemjét és megfeszítették az arcképét. Az ünnepély előkészítésében résztvett az elhunyt zeneszerző özvegye, született Marsch Katalin is, aki a Nemzeti Zenede tanáraival együtt a múlt héten elment Kruttsay festőművész műtermébe, hogy ott elhunyt férje készülő arcképét megnézzék. A kellemtelen, szeles időjárás megértett a matrónának, aki utközben meglült s hazaérve csakhamar agynak esett. Hétfőn délelben meghalt Molnár-utcai lakásán és éppen azon a napon, amikor férjének centennariumát akarták ünnepelni, az ünnepélyre összegyűltek, az özvegyet kísérték ki a temetőbe. A végtisztességen jelen volt a Nemzeti Zenede tanári kara és sok növendéke, a holttestet Bakács János belvárosi apátplébános szentelte be. A Nemzeti Zenede igazgatósága a tervbevetett Engesser-ünnepélyt április 28-án fogja megtartani.

— „Uj Nagyvárád.” Legközelebb új napilap indul Nagyvárádon. A sztrájkoló váradi újságírók akiknek igaza mellett oly imponzánsan foglalt állást a város közönsége, Uj Nagyvárád című politikai napilapot indítanak. Felelős szerkesztője az új lapnak Marton Manó lesz, aki nagyszerű kvalitásai, munkássága révén nagy érdemeket szerzett. Melléje sorakoznak Dutka Ákos, a kiváló poéta és Nagy Andor, az Uj Nagyvárád kitűnő munkatársai. A lapalapítást már bejelentették Rimler Károly polgármesternek, aki tudomásul vette.

— Ehrlich újabb találmánya. Frankfurtból jelentik: Ehrlich titkos tanácsos új találmánnyal gazdagította az orvostudományt. Találmánya a Salvarsannak új formája, amelyet Hoosalvarsannak nevezett el és amely főleg abban különbözik elődjétől, hogy könnyebben oldható, amihez képest sokkal könnyebben hozható folyékony alakba. Az új szerrel ezidőszert csak klinikai kísérleteket végeznek és teljes használhatósága esetén kerül csak közforgalomba.

— Az arviz hajléktalanjai. Memphisből táviratozzák: Rosdale alatt a Missisipi egyik védgátját áttörte a megdagadt ár és újabb területeket öntött el. A hajléktalanok száma 25.000.

— Zátonyra jutott kanadai gőzös. Londoni jelentés szerint az Earl Grey nevű kanadai gőzös, amely Charlottetown és Picton között közlekedett, szikratáviró utján segélyt kér, mert zátonyra jutott. A hajón kétszáz utas van.

— Házasság. Móri Glattfelder Olga, a csanádi püspök huga és derecskei dr. Szőke Gyula e hó 20-án, déli 12 óraker tartják esküvőjüket az egyetemi templomban.

— **A pék-krimicsau.** A sütőmunkások szervező bizottságához a műhelyekből beérkezett jelentések szerint most már konstatálni lehet, hogy a sütőmunkások kizárásával a mesterek kudarcot vallottak. A fővárosban több, mint 250 sütőde van s ezek közül mindössze 45 műhely zárt ki 225—250 munkást. A többiek minden presszió ellenére sem csatlakoztak a kizáráshoz. A szövetség vezetősége erre erőszakhoz próbált nyulni s a vezető emberek sorba járták azokat a pékmestereket, akik a szövetség vezetőségének bianco váltókat adtak. Ezeket azzal fenyegették meg, hogy a váltókat beporólik, ha munkásaikat ki nem zárják. A pékmesterek ennek dacára tovább dolgoztatták. A pékmesterek erre engedni kezdtek s amiről a tavalyi kiállításakor hallani sem akartak, a sütőmunkások szervező bizottságával, mint a sütőmunkások képviselőjére egyedül hivatottal indították meg a tárgyalásokat. Már tegnap este volt egy magánjellegű összejövetel a munkások és munkaadók megbízottai között a Spolarits-kávéházban. A munkások képviselői kijelentették, hogy többre becsülik a tisztességes békét s ezért hajlandók lesznek követeléseiket némileg módosítani. Ma be is nyújtották újabb követeléseiket a mesterekhez s a követelt egy órai munkaidő megrövidítése helyett egyelőre megelégedzenek fél órával is. A mesterek ma délután ülést tartottak s ott tárgyalták a munkások újabb beadványát. A gyűlés igen viharos volt. *Spolarits György, Weininger Mór, Fürst Sándor, Hirsch Zsigmond, Thaisz Mátyas, Deutsch Mór, Huba Antal, Holndonner Ignác* és *Steiner Hugó* hosszas beszédekben igyekeztek megvilágítani a helyzetet. Sokan a béke mellett foglaltak állást, de végre mégis úgy határoztak, hogy a szakszervezet vezetőivel nem hajlandók tárgyalásokba bocsátkozni, hanem felveszik a harcot.

— **Magyar bányászok pusztulása Amerikában.** Az amerikai Gary mellett levő Jed helységben, a Jed Caaland Coke Company szénbányájában robbanás következett nagy emberpusztulás történt. Nyolcvanhárom bányász pusztult el, a clevelandi „Szabadság” jelentése szerint közöttük tizenkilenc magyar bányász. Az áldozatok névsorát itt adjuk: 1—3. Gólya Miklós és két felnőtt fia, Mihály és Ferenc, Szatmármegye, Szaniszló községből. Gólya Miklós felesége és három kis árva Jed-en lakik. 4. Szatmári István, Zemplénmegye Agárd községből. Özvegye és 3 árva maradt. 5. Pap Kálmán, a vas megyei Csehéből; két gyermeke maradt az óhazában. 6. Záhóczki András, Zemplénmegye, Felsőregmecről; nőtlen. 7. Agócs János, Hajduböszörményből; Jed-en két fivére maradt, egy 14 és egy 12 éves fiu. Tehetetlen, szelítőt édesapjuk Magyarországon él. 8. Kiskovics Elek, Veszprémmegye Homokbödöge községből; odahaza 4 gyermeke van. 9. Bódis Pál, Veszprémmegye, Öskő községből, nőtlen. 10. Horváth Ferenc, Verőce megye (Szlavónia) Graer községből, özvegye és négy árva maradt Jed-en. 11. Gergely János, Borsodmegye, Mucsonyól, nőtlen. 12. Horváth István, Pozsega megye, Gáj községből; özvegye és hat gyermeke maradt odahaza. 13. Molnár Ferenc, Veszprémmegye, Sikátor községből. Hét gyermeke maradt. 14. Varga András, Hoves megyéből. 15. Máthé Pál, Marosvásárhelyről. 16. és 17. Máthé János és István, Borsodmegye, Szomolya községből. 18. Szilágyi Bertalan, Beregmegye, Nagydobronyól; hat gyermek otthon. 19. Komlósy Sándor, Szabolcs megye, Nyirbátorból; négy gyermek otthon. — Az Amerikai Magyar Szövetség titkári hivatala a végzetes bányá tulajdonosához és a helyi hatóságokhoz fordult, tudakolva, mit szándékoznak tenni az áldozatok családjai érdekében.

— **Elfogott betörők.** A rendőrség ma négy veszedelmes betörőt tartóztatott le, akik a főváros környékén, Erzsébetfalván, Kispeszen, Rákosszentmihályon garázdálkodtak. A betörők: Holzhauser István rovtomult ember, Dohányos József, Dohányos István és Beck István napszámok. Rákosszentmihályon kilencz üzletet fosztottak ki, Erzsébetfalván a nagytörsdét törték fel, a Gubacsi-uton pedig a városi házakban több üzlet-helyiségbe törtek be. A betörők veszedelmes emberek, akik többször egész revolvercsatákat rendeztek, így a Gubacsi-uton is és Rákosszentmihályon is. A rendőrség megállapította, hogy a betörők az erzsébetfalvai nagytörsdéből ellopott holmit Fekete András szatócsnak és háztulajdonosnak adták el.

— **Megöltek egy legényt.** Zalamegyében Vajai Gyula tágyoni legényt összeszurkálva és borzalmasan megesonkítva, vérbefagyva találták meg egy istállóban. A gyilkossággal két antalfai legény gyanúsítanak. A csendőrség el is fogta már őket.

— **Megostromolt grófi kastély.** Fiume és Susák közelében, Tersato község határában van a Frangepánok és Zrinjiek ősi vára, mely most egy öreg osztrák grófnőnek, Nugent asszonynak tulajdona. Az ötvenéves öreg grófnő egy idős szolgálójával egyedül lakja a várat, ahol nagyon különöz életmódot folytat. Vagyona nincsen, jóformán abból él, hogy egykoronás belépődij mellett idegeneknek mutogatja a vár nevezetességeit. A várkastély, fiumei jelentés szerint, csendjét tegnap különös eseménye zavarta meg. A vár körül levő kertben két tersatói iskolásgyerek játszott: *Camerlato Baldo* és *Stririnovicz Rafael*. A grófnő a vár ablakából észrevette, hogy a fiuk virágot szakítanak a sánc mellett elhúzódó bokrokról. Leszaladt hozzájuk és az egyik fiut karjánál fogva magával cipelte a várba. A másik gyerek ezt látva, visszazsaladt a kőszébe és ott elmondta, hogy társát a grófnő a várhoz hurcolta. A tersatói parasztok attól tartva, hogy a grófnő kizöni fogja a fiut, botokkal és kővekkel felfegyverkezve a vár elé vonultak és hangosan követelték a fiu szabadonbocsátását. Nagy csődület támadt a vár körül és mikor két rendőr is arra ment és megtudta, hogy miről van szó, bement a várba és felelősségre vonta a grófnőt. Az öreg asszony azonban mindent letagadott és kijelentette, hogy nem is látta a gyerekeket. A tömeg visszament a faluba, de mikor ott megtudta, hogy a gyerek nem került meg, megint a vár elé vonult és most már erőlyesen követelte a fiu kibocsátását. — Vagy kétszázötven asszony, legény és leány gyülekezett a vár elé és egy öreg asszonyt követül küldtek a grófnőhöz. Nugentné azonban ütlegekkel kergette ki a falubeliek követét. A nép ekkor valószínűleg megostromolta a várat. Kővekkel dobálta meg az ablakokat és botokkal döngötte az ajtókat. A grófnő revolvert ragadott és a tömegbe lött. Szerencsére senkit sem talált. Látva, hogy a falubeliek magatartása egyre fenyegetőbb lesz, egy mellékajton elbocsátotta a fiut. A gyerek hazament, de a tömeg, erről nem tudva semmit, tovább ostromolta a várat. A grófnő ekkor mindkét kezében revolverrel kijött a várból, de mikor látta, hogy a parasztok botokkal akarnak rárohanni, visszafutott. Késő este volt már, mikor a parasztok megtudták, hogy a fiu már otthon van szüleinél és ekkor elhagyták a várat. A gyerek szülei feljelentést tettek a tersatói csendőrségnél a grófnő ellen.

— **Agyonlőtt aranybányászok.** Irlanckból jelentik: A Léna-társaság aranyosó műhelyének munkásai között komoly zavargások törtek ki. Elnyomásukra katonaságot küldtek ki, mely lött a munkásokra. Százhat munkás meghalt, 80 megsebesült.

— **Bevonják a 20 koronásokat.** Bécsből jelentik: Eyre tömegesebben hamisítják a 20 koronás bankjegyeket s azért a jegybank vezetősége elhatározta, hogy a most forgalomban levő 20 koronásokat bevonja. Ez év eleje óta az Osztrák-Magyar Bank irodáiban új bankjegyekkel kísérleteznek, különös tekintettel a hamisítás lehetőségének megakadályozására. A szakértők elvileg már megállapították abban, hogy a legjobban erre a célra a hullámos alap s valószínűleg ilyenek lesznek az új 20 koronás bankjegyek. A munka ugyan gyorsan halad előre, de mégsem fog sikerülni az új bankjegyeket 1913. januárja előtt elkészíteni. Az eddigi gyakori hamisítás ellenére is forgalomban maradnak a mostani bankjegyek, sőt újakat is kell kibocsátani.

— **Római arisztokraták párba.** A római igazságügyi palotában történt verekedés ügye, a melyről a lapokban már ismételtelen szó volt, párbaállt fejeződött be tegnap. Torlonia herceg és Bonifacio Spinola márkai, mint Rómából jelentik, Castel Giubileo közelében kardpárbaállt vívott, a melyben Torlonio herceg súlyosan megsebesült.

— **Uj hajóóriások.** Két új hajóóriás kerül a tengerre. Londoni jelentés szerint még e nyáron vízrebocsátják a White Star Line legújabb hajóját, a Giganticot, amely az elpusztult Titanicnál is nagyobb lesz, amennyiben ürtartalma ötvennégyezer tonna és hosszúsága nyolcvanöt-hatvanöt méter. — Párisi jelentés szerint a Compagnie Generale Transatlantique a jövő szombaton fogja Havreből első útjára küldeni legújabb óriási szalongozóját, a France-t. Az első út Newyorkba vezet. Az új szalohajó hosszúsága 220 láb, tehát a legnagyobb gőzösköz közö tartozik és felszerelése a legmodernebb. A France 135 első, 442 második, 950 harmadosztályu utast visz magával, a fedélközi utasok száma több lesz 600-nál.

— **Az iszákos férj rémtette.** Szabadkán Jasztrahinac István papucskészítőt iszákosság miatt felesége elhagyta és visszaköltözött szüleihez. Jasztrahinac tegnap este ráesett a feleségére s egy forgópisztolyal agyonlőtte, majd maga ellen fordítva a fegyvert, súlyosan megsebesült. Két kis árva maradt utánuk.

— **Tűz a Gutenberg-palotában.** Ma délelőtt veszedelmes tűz volt a Sándor-tér 4. szám alatt levő Gutengerb-palota pinczejében, Michelbach János butorkereskedő raktárában. A raktár bérkocsis-utczai részén Michelbach két napszámossal dolgozott, amikor a pince Sándor-téri oldalán tűz támadt. A száraz butorok között gyorsan terjedt a veszedelem, úgy, hogy amikor Michelbach észrevette a tüzet, a lángok már utját állották. Menekülni nem tudott és a nagy füstben eszméletlenül esett össze. A tüzről értesítették a tűzoltókat. Hamarosan kivonult a központi és a VIII. kerületi tűzörség, de csak nehezen lehetett megközelíteni a lángokban álló pinczeraktárt. Ugy segítettek a dolgozó, hogy ugyanabban a házban lévő Omnia-mozgó előcsarnokát törték fel és az ezen át levezető lépcsőkön tudtak csak a tűz közelébe férközni. Michelbachot sikerült kimenteniük. A raktárban hálószoba és ebédlőbutorok voltak nagy számban felhalmozva, továbbá háromezer darab szék. Ezek nagy része a tűzben elpusztult. A tűz keletkezésének okát nem tudják. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **A budai alagút aknája.** Most, hogy a budai alagutat javítás alá fogták, újból megvizsgálták azt a függőleges nyílást, amely a budavári Szent György-térről a Várhegyen át az alagút bolthajtásáig vezet. Ez a nyílás közvetlenül a miniszterelnöki palota előtt vasfödélborítékkal van ellátva. A nyílás annak idején hadi célokra készült. Alsó részén ugyanis aknaszerű berendezés volt, mely arra szolgált, hogy esetleges veszedelem esetén az alagutat a várból levezető nyíláson keresztül keresztül fel lehessen robbantani. Miután ilyen aknára többé nincs szükség, a nyílást fentartják ugyan, de csak szellőztetés céljaira használják.

— **Elfogott sikkasztó hivatalnok.** A Generali biztosító társaság bejelentette a főkapitányságon, hogy Halász Béla, a Generali biztosító társaság segédhivatalnokai aki biztosítási értékek beszedésével volt megbízva, a beszedett pénzekből három ezer koronát elikkasztott és a löversonyven eljártozta. A rendőrség ma délelőtt Halász Bélát letartotta.

— **Elvesztett bűnügyi iratok.** Dr. Kiss István, a büntetőtörvényszék vizsgálóbírája, bejelentette a főkapitányságon, hogy tegnap délelőtt Budán, a 61-es számú villamoson felejtette az aktatáskáját, amelyben több fontos bűnügyi irat volt. A nyomozás szerint az aktákat egy husz-huszonkét év körüli barna fiatalember találta meg és vitte magával.

— **A csász brutalitása.** A Külső Váczi-ut 152. számú zárt telken, amely a főváros tulajdona, egy sereg inasgyerek ma a déli szünet alatt labdát rugott. A mulatságot hirtelen megzavarta a csász megjelenése, aki rászólt a fiukra, hogy takarodjanak. Mivel a gyermekcsereg nem engedelmeskedett neki rögtön, fogta sörrel töltött puszkáját és az inasok közé lött. Hat fiu megsebesült és pedeg Csóka Mihály a mellén és a hasán életveszedelmen, továbbá több-kevesebb súlyos sebet kaptak: Wölfling Jenő, Schmitt János, Kossut Ferencz, Adler Pál, Novotni Lajos inasok. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Leszurta a szeretőjét.** Ma reggel a Lovag-utca 10. számú házban Lencsés Károly huszonegy éves mázoló megtámadta Kopeczecz Mária huszonegy éves napszámosnőt és hátszurta. A leány kedvese volt és a legény hátkeny volt rá. A súlyosan sebesült leányt a Rókus-kórházba vitték.

— **Halálozás.** Bécsből jelentik: Kiehlmannsegg Leonin grófné, gróf Kiehlmannsegg volt helytartó sógorneje és gróf Paar főhadsegéd huga, ma meghalt.

x Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 21. sz. Színházi és varieté műsor. Kezdeté 8 órakor.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Akinek fájós foga van, vagy bármi okból orvosi kezelésre szorul, annak legjobban dr. Batizfaly I. Z. kir. Egyt. tanár, a műfogászat szakorvosának Fogorvosi Intézetét ajánljuk. A főváros ezen legelső intézete Károly-körút 3. sz. alá lett legújában áthelyezve, egyenesen e célra átalakított, a legkittünőbb gépekkel és villanyos készülékekkel ellátott helyiségekbe, melyek lehetővé teszik a fogaknak teljesen fájdalomtalan kezelését. A nm. v. közölt. miniszter is elismerő leiratával tüntette ki a maga nemében páratlan intézetet, melynek technikai osztályában, mint számtalan esetben alkalmunk volt meggyőződni, a természetestől meg nem különböztethető műfogópótlások eszközöltetnek, melyekkel tökéletesen lehet beszélni és rágni. Természetes, hogy minden művelet dr. Batizfaly-nak, az ismert szakembernek felügyelete alatt és részben általa is végeztetik, miért is a legteljesebb bizalmat is megérdemli.

Yes porcellán powder

legjobb powder a világon. Előkelően mattá teszi a női arczórót, mintha tejben volna fürösztve. Ára 3 és 5 korona

A hetedik tavaszi vásár.

Budapest, április 18.

Új Keretben nyitotta meg ma a főváros polgármestere, dr. *Bárczy István*, a hetedik tavaszi vásárt, melyet a rendezőség az idén szerencsés ötlettel a fővárosi Vigadó kényelmesebb helyiségeibe helyezett át. Így a vásár a közönségre nézve hozzáférhetőbb és áttekinthetőbb lett. A vásáron örömmel lehet látni a magyar ipar immáron magasabb kívánalmaknak és finomabb igényeknek is megfelelő fejlődését és szolgáltató képességét s az izlést, ami a sokféle holmi elrendezésében megnyilatkozik. A tavaszi vásáron háromszáznyolcvan budapesti és vidéki magyar cég vett részt s ott vannak a vidéki háziipar termékei is. A vásáron résztvevők száma tehát némi csökkenést mutat, ami részben annak tudható be, hogy a hazai kiállítók ez évben a külföldi cégek nagyobb részvételétől tartottak. Ez azonban nem következett be. Egyébként, mint az tóvárosi *Fischer Emil* mai szép beszédéből is kitűnt, a vásár vezetősége azzal a tervvel foglalkozik, hogy a vásárt lipesei mintára egy nemzetközi áruminta vásárrá szervezze át a főváros égisze alatt.

A hivatalos megnyitás ma délelőtt volt a főváros képviselőinek jelenlétében. A rendezőség nevében tóvárosi *Fischer Emil*, ki a vásár sikere érdekében óriási munkát fejtett ki, üdvözölte a polgármestert egy meleg érzéstől áthatott szép beszédében. Ráműtatott arra, hogy a vásár eddig egyrészt ezért nem tudott rohamosabban fejlődni, mert a rendezőség nem rendelkezett a nagyobb keretek kitértéséhez szükséges anyagi erővel, másrészt pedig, mert a kormány a támogatás feltételül kizárta a külföldi érdekeltség korlátlan részvételét. — Holott a főváros érdeke az, hogy a vásár a főváros égisze alatt olyan nagyszabású nemzetközi intézménnyé szélesedjék, aminő pl. a lipesei vásár is. Így a főváros közönségének számos új kereseti forrásokat is nyit és hozzájárul az idegenforgalom emeléséhez is. *Bárczy* polgármester kijelentette, hogy a főváros tanácsa eddig is nagy szimpátiával és érdeklődéssel kísérte az intézményt. Biztosítja az ügyvezetőséget, hogy a kereskedelem és ipar érdekeit ezután is szíven viseli.

Ezután a vásár megtekintésére került a sor. A főpolgármester és a polgármester a rendezőség kalauzólása mellett végigjárta a terméket, amelyeknek pompás berendezése láthatóan kellemesen lepte meg. A kiállítók közül élénk feltűnést keltettek a következő cégek:

Bettelheim Miksa és Társa
nagykereskedők.

— Budapest, V., Váci-körút 16. —

E cég mindenütt ott van, ahol a magyar iparról van szó. És ahol megjelnek, mindenütt az övé a palma, az elismerés koszorúja, melyet kiérdemel hazafias és laudatlan munkássága: támogatni, előbbre vinni és szolgálni a magyar ipart. Hét vásár volt eddigéig és mind a hét tavaszi vásáron nagy sikereket aratott a cég gyönyörű árumintáival. Minden elképzelhető iparterméket itt találunk ez évben is izléses elrendezésben és pedig kulacsokat, bördöke, játékarukat, agyagárukat és sok háziipari terméket. *Bárczy István* polgármester huzamosabb időt szentelt a cég kiállításának és több ízben meleg elismerésének adott kifejezést a látottak felett, megjegyezve, hogy a cég érdemeit a magyar ipar és kereskedelem körül hosszú idő óta ismeri és méltányolja.

Mungó textilipar és vattagyár
(Fürost Bertalan).

— Budapest, IV., Szalay-utca 2. —

Fürost Bertalan Mungó vattagyáráról elmondhatjuk, hogy lényegpótló intézmény a magyar ipar szempontjából, mely kiszorította az osztrák vattagyárosokat az országból. sőt ma már e cikkek közül kivitele is van e cégnek. Első nyilvános szereplését láttuk a szücsipari kiállításon, hol a legnagyobb díjat vitte el. A tavaszi vásáron is izléses és szakszerű kiállítással szerepelt és a hivatalos körök, *Bárczy István* polgármesterrel éljén, meleg elismeréssel gratuláltak *Maróthy Fürost Bertalan* udvari tanácsosnak, a cég érdemes tulajdonosának.

Magyar Fénynyomdai R.-T.

— Budapest, VII., Ó-utca 9. —

Ismét nagy előrehaladottságról tesz tanuságot e cég, melynek képes levelezőlapjai, plakátjai, árjegyzékei és színes műnyomatai művészi színvonalúak. Állandóan nagy közönség szemlélt a cég műipari kiállítását és *Pór* igazgató számtalan elismerést aratott a cég gyönyörű munkálataiért. Különösen *Bárczy István* polgármester nyilatkozott nagy elismeréssel a szebbnél-szebb műnyomatakról.

Kertész Tódor

diszmiáru nagykereskedő,

— Budapest, IV., Szervita-tér 10. —

Kertész Tódor cégéről elmondhatjuk, hogy az ő neve össze van forrva a magyar ipar fejlődésének történetével. Elmondhatjuk azt is, hogy a tavaszi vásár sikerében tisztességes és komoly része volt a hét éven át minden esztendőben. Sportezikkeit, játékaru-újdonosságai közismertek és közkedveltek. A tavaszi vásáron a cég ismét nagy méretekben vett részt az ő szokott áldozatkészségével és izléses csoportjai általános elismerést arattak. *Bárczy István* polgármestert a cég egyik főnöke, *Kertész János* kalauzolta és előtte fejezte ki a főváros polgármestere meleg elismerését a látottak felett.

Stölze C. fiai üvegyárak r.-t.

— Budapest, VI., Király-utca 50. —

E cég már a múlt évben is részt vett üvegyárúval a tavaszi vásáron. Megjegyeztük a múlt évben is, hogy kiállításuk felette érdekes, értékes és izléses. Szabadalmazott befűtött üvegei szak-körökben a legelismertebbek, a háziasszonyok előtt legkedveltebbek. Elmondhatjuk, hogy *Stölze C. fiai r.-t.* színtén azon cégekhez tartozik, melyek hivatva vannak a tavaszi vásár komolyságát és értékét emelni. A cég jelenleg igazgatója előtt nagy elismeréssel szólott *Bárczy István* polgármester a látottakról.

Magyar fém- és lámpaárugyár r.-t.

Budapest, Kőbánya.

Mindenütt megfelel a Magyar Fém- és Lámpaárugyár r.-t. a kor színvonalának. E tavaszi vásáron is az ő objektumai a legjobbak közé tartoznak és a legtanulságosabbak. Petroleumlámpák, gáz- és villamoscsillárok, irókészletek gazdag kiállítását látjuk, melynek minden egyes tárgya a cég saját gyártmánya. *Bárczy István* polgármester meleg szavakban gratulált *Ditrich* vezérigazgatónak az értékes kiállításért, mely a társaság áldozatkészségét dicséri és nagy gyári fejlődöttségéről ad fényes tanubizonyítást.

Kissling Rudolf és fia

cs. és kir. udv. szállítók.

— Budapest, VI., Jász-utca 5. —

Megszoktuk, hogy ahol e cég megjelenik, ott ő viszi el a szakmában a pálmát. A tavaszi vásáron bemutatott kiállításuk egyszerűen meglepő. Csillárai, menyegyzetvilágítói, álló lámpái és minden más e szakmába vágó cikke művészi szépségűek, kivitelük eredeti és izléses. Igazán nagy nevet szerzett e cég a maga munkásságával az ország határain is messze túl. Versenyen felül álló gyártmányaival ma csak — mint igen helyesen megjegyezte a polgármester — sikereinek számát szaporította egygyel a jeles cég.

Üvegyári telepek, ezélt Schreiber J. unokai-öccseiei.

Budapest, IV., Papnövelde-utca 8.

Igen izléses és tanulságos e cég kiállításuk, mely méltó a cég elismert múltjához. 1845 óta munkálkodik a cég és mindig vezetészerepet vitt e téren megbízhatósága és kitűnő gyártmányai révén. E tavaszi vásáron a cég a híres és elismert „Gisum” saját gyártmányu és legújabb szabadalmu befűtött üvegeire fektette a főszűrt, melyet a szak-körök és különösen a háziasszonyok nagy elismerésével találkoztak. A céget a vásáron *Duxsek Lajos* cégvezető képviselte, kit *Bárczy István* megszólításával tüntetett ki és nagy elismeréssel szólott a cég értékes áruújteményéről.

Henger Antal ezüstárugyára.

(Bartsch Gyula utóda),

— Budapest, IV., Sarkantyus-utca 9. —

E téren a cég a legrégebb és a legelső. Elmondhatjuk róla, hogy uttörő munkát végzett, körülbelül 30 éve áll fenn e ház és mindig, kezdettől fogva a legnagyobb színvonalon állott, melyet fényesen igazol e tavaszi vásáron rendezett értékes kiállításuk. Ezüst evőeszközökben igazán gyönyörűet produkált a cég, nemkülönben mindenféle ezüst díszes tárgyakban, plakettekben, babérkoszorúkban, serlegekben, díszfalakban és állványok-

ban. *Bárczy István* polgármester nagy elismeréssel szemlélt a cég kiállítását és meglegedésének több ízben adott kifejezést. *Henger Antal* cégének részvétele emelte a tavaszi vásár sikerét és értékét.

Bloch Mór

modern ágyfelszerelési vállalat és paplankülönlegességek

— Budapest VII., Rombach-utca 4. —

Megszoktuk *Bloch Mór* cégéről, hogy ahol megjelenik, szakmájában a legelső. Pehelypaplan különlegességei és higiénikus ágyneműi ugy az országban, mint a külföldön közkedveltek. Kiállításuk ezuttal is emelte a tavaszi vásár sikerét és látványosságát. *Bárczy István* polgármester huzamosabb időt töltött a cég kiállításánál és meleg kézzorítással fejezte ki elismerését *Bloch Arthur* kereskedelmi tanácsos, cégfőnök előtt a cég pompás kiállításáért.

Szántói savanyuvíz.

A balneológiai csoportban izléses, ötletes rendezésével feltűnik a *Szántói* savanyuvíz pavillonja. Középen a pavillonban lépcsőzetes emelvényen a különböző nagyságu elegánsan adjuszált palackok vannak csoportosítva, a falakon pedig a forrás külföldi és belföldi kiállításokon elnyert diplomái és egyéb kitüntetései vannak körülveve a forrásról felvett különféle fényképekkel és reklámcsillagokkal díszes sorozatával. Tudvalevőleg a *Szántói* víz népszerűségét és óriási elterjedtségét annak köszönheti, hogy szerencsés vegyi összetétele nemcsak páratlan, kellemes ízű asztali vízzé avatja, hanem elsőrangúvá teszi mint gyógyvizet is. Főképp gyomor és bélbántalmaknál, bélrenyheségnél, jelentékeny calcium tartalma pedig kiváló csontképző itallá praedesztinálja. A forrás budapesti központi irodája (IX., Márton-utca 35/a.) nagy áldozatkészséggel iparkodik a vizet mindinkább népszerűsíteni, ennek a törekvésének a jegyében a pavillonban bárkinek ingyen kóstolót ad. *Bárczy István* polgármester huzamosabb időt töltött a *Szántói* víz kiállításánál és egy pohár *Szántói* vizet meg is ivott s megdicsérve a víz kitűnő voltát.

Balassa Ferencz

likőr- és rum-különlegességek gyára.

— Budapest, VI., Váci-ut 148. —

Ismerjük e céget és ismeri a közönség is a már fogalomná vált „*Jó étvágyat*” kitűnő likőrről, mely a közönség kedvenc gyomorerősítő likőre. Ilyen izléses *Balassa Ferencz* kiállításuk ezuttal is, de egy másik kedvelt és kiváló cikket mutatja be a „*Tátra málna-szőrpöt*”, mely mint üdítő és hűsítő ital egyáltalán páratlan a maga nemében, amiről mindenki meggyőződést szerezhetett, mert a cég mindenkinek egy pohár ilyen málna-szőrpöt kedveskedett. *Bárczy István* polgármestert *Balassa Ferencz* cégtulajdonos fogadta, ő nyújtotta át megízlelésre a „*Tátra málna-szőrpöt*”, mit *Bárczy* nagyon kellemes italnak talált és elismeréssel szólva a cég izléses kiállításáról, melegen bucsuzott el *Balassa Ferencztől*.

Szandrik magyar ezüst és fémárugyár r.-t.

— Budapest, IV., Semmelweis-utca 9. —

A *Szandrik* magyar ezüst- és fémárugyár részvénytársaság kiállításuk ismét nagy és méltó feltűnést keltett és örömmel tapasztaljuk, hogy e cég gyártmányai, alpakka, alpakkaezüst és chinaezüst áruk, valamint tiszta nikkelfőzőedényekben a magyar fémáruiipar gyors fejlődését igazolják. Kitűnő gyártmányai ugy bel- mint külföldön a legelénkebb keresletnek örvendenek, minek folytán a vállalat kénytelen volt üzemét tetemesen kibővíteni. Hazánkban ezen szakmában egyedülálló eme vállalat gyártmányainak szoli kivitele és tettezős formája folytán a külföldi konkurrencziával szemben is az első helyre küzdött fel magát. Különösen nagy keresletnek örvendenek evőeszköz és diszmiáru gyártmányai, valamint kávéház és szállodai berendezési és tiszta nikkelfőzőedényei. A polgármester élénken érdeklődött és elismerőleg nyilatkozott a társaság kiállításáról.

Mme Faelix

női kalapszalor.

— Budapest, Főherceg Sándor-utca 23/a. —

A tavaszi vásár egyik legkiemelkedőbb és legbájosabb része *Mme Faelix* kalapkiállításuk mely a hölgyközönség legteljesebb elismerésével, sőt esodálkozásával találkozott. *Mme Faelix* igazán tultett ömagán. Tudvalevőleg a legelénkebb hölgyközönség, a főrangú hölgyvilág kalapszállítója ő, aki izlésének és a divat iránti érzékének ezuttal is fényes tanujelét adta csodaszép női kalapjainak kiállításával. Egy paradicsom-rayer kalap általános meglepetést keltett szépsége-

ért. *Bárczy István* polgármester igen meleg szavakkal gratulált Mme Faelixnek, akit a "hölgyek valóságával" elárasztottak elismeréseikkel.

Egri nyomda r.-t.

— Eger. —

Tisztán hazai anyagból készült s könyvnyomdai uton számított belépőjegyek, bérletjegyek és rokonszámok készítésében a társaság az ország egyik legelső cégé, miről mindenki a tavaszi vásáron is meggyőződést szerezhet, hol *Bárczy István* polgármester a részvénytársaság jelenlévő megbízottjának, *Könignek* melyek szavakban mondott elismerést az izléses kiállításért.

Csillag Illés
likörgyáros.

— Budapest, IV., Petőfi-tér 2. —

Csillag Illés likörgyáros márkája általános kedveltségnek kezd örvendeni mindenütt, és pedig a „Proféta” növénylikör, melyvel izléses elrendezésben vett részt a tavaszi vásáron. A cég főnökét, *Csillag Illést* bemutatta a tavaszi vásár elnöke *Bárczy István* polgármesternek, aki megjegyezte, hogy igen jól ismeri a „Proféta”-növénylikört.

The Perolin fabrication budapesti fióktelepe.

— Bakács-tér 3. —

A tavaszi vásár egy igen fontos, kiváló gondal elkészített kiállítás. A ma már általánosan ismert és mindenütt közkedveltségnek örvendő Perolin légfertőtlenítő készülékek a legkisebbtől a legnagyobb nagyságig, folyadékok és perolin portmentes seprőanyag képezik a cég mintagyűjteményét. A kiállítást megnyitó *Bárczy István* polgármester igen megdicsérte a cég magyarországi vezetőjét, *Lustig Emánuel*-t, a kiállított tárgyak izlésesen szép elrendezéseért, megemlítve azt is, hogy jól ismeri a Perolin kiválóságát és hasznosságát.

Salvator áruforgalmi r.-t.

— Selmeczbánya. —

E cég díszes és izléses kiállításában a kitűnő „Salvator-mentholos sósorszesz”-gyártmányon kívül nagy feltűnést keltett a törvényesen védett „Glória” hintőpor, mely kéz-, láb- és hónalj és egyéb testrészek izzadása ellen az egyetlen kitűnő hatású hintőpor. A közös hadseregben állandó használatban van már e cikk, melyből a tavaszi vásáron 4000 csomagocskát ingyen osztottak szét. A hintőpor hatása bűmulatos és a cég jelenlévő képviselője elmondta a polgármesternek, hogy mintaküldeményt mindenkinek, aki hozzájuk fordul, ingyen adnak. *Bárczy István* polgármester sok sikert kívánt az új cikknek és a Salvator áruforgalmi r.-t.-nak.

Neumayer Fülöp

— Budapest, V., Deák Ferencz-tér 1. —

A tavaszi vásár értékét okvetlen emeli a cég kiállítása, mely hygienikus felszerelési cikkekkel állott. A cég régi jó nevéhez ezuttal is méltónak bizonyult. A tavaszi vásár megnyitása alkalmával a cégfőnök, *Neumayer Fülöp* személyesen volt jelen és ő szolgált felvilágosításokkal *Bárczy István* polgármesternek, aki több ízben nagy elismeréssel adózott *Neumayer Fülöp*nek a látottak felett. A cég kiállítása tisztán hazai gyártmány.

Gróf Keglevich Róbert

cognagyára,

— Promontor. —

Izléses kiállítással vett részt a tavaszi vásáron gróf *Keglevich Róbert* cognagyára Budafokról. A cég gyártmánya elismert és megfelelt izléses kiállításával a nagyközönség igényeinek. *Bárczy István* polgármester nagy elismeréssel szólott a jeles cégről és a kiállítás izlésességét megdicsérte.

Füredi—Vass

asztalosok műterme butorgyár,

— Budapest, (Ersébetfalva, Közműhelytelep.) —

E cég ezuttal először szerepel a tavaszi vásáron olyan kiállítás keretében, mely csak dícsőreget és elismerést szerzett a cégnek. Négy derék szakember, kik külföldön nagy szakképzettségre tettek szert, *Fülöp, Reményi, Dióssy* és *Vass* állottak össze, hogy e nagy színvonalu butorgyárt megteremték. Lakberendezéseket, üzleti, irodai és kórházi berendezéseket készítenek, továbbá francia és angol stíliú butorokat, hogy milyen kivitelben, láthatuk a tavaszi vásáron bemutatott uri szobából, mely *Bárczy István* polgármester megelégedését is felkeltette, aki meleg szavakkal gratulált a társas cég négy érdemes és törekvő főnökének.

Magyar papíraru- és vignettagyár

— Budapest, VI., Szondy-utca 98. —

Igen érdekes és értékes a Magyar papíraru- és vignettagyár kiállítása, melynél a főváros képviselője, *Bárczy István* polgármester huzamosabb időt töltött. *Glasel Adolf* cégfőnök szolgált a szükséges felvilágosításokkal. Eszerint a cég gyárt mindennemű árujelzőt, függő-, malom- és ragasztó cimkéket, luxus, cukorka, kávé- és superior-zsákokat, teacosmagoló dobozokat, kő- és könyvnyomdai munkálatokat, stb. A polgármester mindezt nagy elismeréssel vette tudomásul.

Joannovits István

Kieslinger Emil Söstingi Pezsgőgyár magyarországi vezérképviselője

— Budapest, I., Fehérvári-ut 56-c. —

E cég van hivatva ez igen jeles pezsgőcég kitűnő márkáit Magyarországon meghonosítani. E pezsgő elsőrendű különlegesség, két féle színben jön forgalomba. Fehér pezsgő és vörös pezsgő, mindkettő „Huszárversec” elnevezés alatt. A pezsgő szigoruan francia módon készíttetik és szakkörökben úgy vélik, hogy csakhamar kedvenc itala lesz a nagyközönségnek. A világ minden nagyobb városában nagy kitüntetéssel szerzett kitűnő minőségéért, *Joannovits István* szolgált felvilágosításokkal a főváros polgármesterének, aki azt melegen megköszönte.

Sinayberger Béla

mű- és képekeret kereskedője.

— Budapest, VI., Király-utca 51. —

Méltó feltűnést keltenek a vásáron szintén résztvevő *Sinayberger Béla* műkereskedő cég által VII., Király-utca 51. szám kiállított tárgyak, ugymint: műlapok, keretek, paravánok, kazetták és keretlécetek. A cégnek egyik különlegességét képezik a most annyira divattá vált levél- és körkeretek, melyeket minden stílusban és méretben tart állandóan nagy készletben raktáron. Figyelemre méltók az egész monarchiában egyedül álló, kitűnő izlésről tanuskodó nagy keretléc mintái. Nagy műizléssel bekeretezett képek, a leggyesztrübbtől a legfinomabb kivitelig, szokatlan nagy választékban. Mindezen cikkek a cégnél szokásos szolid, szabott árak mellett nagyban és kis mennyiségben, a keretlécet feloldozva vagy rudakban a legelőnyösebben beszerezhetők.

Schultz Lipót

— Budapest, Rózsá-utca 109. —

A tavaszi vásár megnyitása alkalmából felhívjuk az érdekelt körök figyelmét *Schultz Lipót* cég (VI., Rózsá-utca 109.) kiállítására, mely cég hazánkban az első, ki butorlábhüvelyeket és talpatokat a legkülönbözőbb kivitelben gyárt. A törekvő cég a legmesszebbmenő pártfogást érdemli.

Játékujdonság a tavaszi vásáron.

Érdekes kockajátékot állított ki a tavaszi vásáron *Székely Menyhért* fővárosi tanító. A játék három játékot egyéssé: számolni tanít, építőjáték és forgómalom egyszerre. Mindenkoru gyermeknek kedves, de a kezdő iskolás gyermeknek nélkülözhetetlen, mert vele játszva tanul meg számolni. A külföldi építőjátékokkal méltán felveheti a versenyt ama előnyénél fogva, hogy az összeállított minta nem dül össze egy ujllökésre, hanem addig marad meg, amíg szét nem szedik. Fontos előnye még, hogy törhetetlen, mert a kockák és csapok fából valók és oly erősek, hogy a gyermek eltörni képtelen.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

⊙ A birodalmi németek légi flottája. Berlieni jelentés szerint *Henrik* porosz herceg védnökségével országos bizottság van alakulófélben, amely céljául tűzte ki, hogy egész Németországban gyűjtést indít meg léghajó- és röplőgépflootta beszerzésére. Gróf *Posadowski* tanácskozássra hívta meg a birodalomgyűlés palotájába a sajtó képviselőit, hogy a lapokat megnyerje a mozgalom támogatásának. E hó 21-én a bizottság országsszerte felhívást fog kibocsájtani s ebben megindítja a gyűjtést az önkéntes és katonai aviatikus flotta részére. A bizottság több millió márká eredményt vár a gyűjtéstől, amelynek kezelésére külön kuratórium fog alakulni.

⊙ Gyermek a repülőgépen. A világ legfiatalabb aviatikusnője Franciaországban található, ahol, mint Párisból jelentik, *Brodin*, párisi aviatikus, vasárnap egy légi kirándulásra magával vitte négyéves kis lányát és hosszabb ideig maradt vele a levegőben.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Az olasz staggione. Ma este a Traviatát játszották az olaszok a Népoperaiban. Dumas elpusztíthatatlan Kaméliás hölgyét még elnyűhetlenebbé tette Verdi zenéje, mely ma bűmulatos plaszticitással, nálunk eddig még nem hallott hangszínekkel kelt lüktető életre *Arturo Vigna* mesteri pálcája alatt. Ez a nagyszerű dirigens, aki már bemutatkozásakor megnyerte a közönség rajongó tetszését, mely előadásról előadásra fokozódik, ezuttal is boszorkányos temperamentummal vezényelte az előadást. Egyöntetűség, hihetetlen tempók, nagyszerű zenekari effektusok a karakterisztikumai a mai előadásnak is. Az olasz staggionenak kétségkívül a kiváló karmester a legnagyobb erőssége, de konstatálni kell, hogy énekesek dolgában is valóságos szenzációkat hozott magával. Ilyen szenzáció volt ma este *Lida Lipkovskának* a bemutatkozása. Orosz származásu, csodálatos szépségű, fiatal énekesnő, aki a Scalaban kezdte meg művészi pályafutását. A hangja nem nagy, de ritka kulturáltságú, befejezett tökéletességű a technikája és hihetetlen könnyedséggel végzi a legnehezebb produkciókat is. *Lipkovska* kisasszony emellett elsőrangú drámai művész is és nehéz volna eldönteni, melyik műterben tett ma nagyobb hatást: az énekművészetével-e vagy pompás alakításával. A levélaria előadása, a bucsujelenet, a meghalása bravuros, de művészi nobilitással megkomponált drámai jelenetek voltak és valóságos revelációként hatottak mindent kifejező énekével párosulva. A művésznőnek ritka nagy sikere volt, minden jelenését zajos taps követte és a felvonások végén számtalanszor kellett a függöny előtt megjelennie. *Alfréd* *Pietro Navia* énekelte, akit már a Bohémek előadásáról ismerünk. Nagyterjedelmű, hajlékony, kellemesen hangzó tenorja ma is szépen érvényesült a nagy Bónoit nem egészen sikertelenül utazó előadásában, csak kár, hogy a játékokban nem tud a közönség staggioneszerűség fölé emelkedni. Az öreg Germout szerepében *Viglione Borghese* exczellált: a második és harmadik felvonásban énekelte ariáival valóssággal meglepett hangja melegségével és finom deklamációjával. A kisebb szerepekben *Ena Cesarini*, *Maria Coccetti*, *Malfatti* és *Lucenti* járultak hozzá az együttes tökéletességéhez. A színházat teljesen megtöltő közönség lelkes ovációi adtak ma is ünnepi szint az előadásnak, a három főszereplőnek és *Vigna* karmesternek számtalanszor kellett a függöny előtt megjelenniük, az utóbbi még „vastapsot” is kapott, az előadás végén pedig megismétlődött a népopera olasz előadások immár hagyományossá váló kendő- és kalapbogatás. (—na.)

(*) Az Operaházban szombaton Goldmark Téli regéje kerül színre. A bibliai embert, *Kienzl* dalművét vasárnap mutatják be új betanulással. A czimszerepet *Burrián* *Károly* kamaranékes fogja énekelni, aki az Anyegin előadásában szenvedett sérülése dacára pontosan résztvesz a próbákon. A csaknem premierszámú menő repiz gondos és hosszabb előkészületeket igényelt. A darab zenéi részét ifj. *Ábrányi Emil* karmester tanítja be.

(*) Isteni színjáték. A tudományos és komoly irodalmi sikerekben bővelkedő *Uránia* Színház ma este idei szezonjának egyik legsikerültebb darabját mutatta be: *Dantenak* és a *Divina Comedianak* ismertetését adták elő *Jeszzenszky Sándorné* tollából érdekesen és színesen megírva. Az első felvonás Dante életének és korának történetét ismerteti. Eseményi szerelmének, a szép *Portina Beatrice*val való viszonyának részleteit is megtudjuk, aki nagy befolyással volt *Dantenak* a *Divina Comedia* nagyszerű megírásánál. — A második felvonásban kezdődik az Isteni színjáték első része, *Virgilius* római költő vezetésével *Dante* az alvilágot járja, ahol a bűnösök haláluk utáni kinszenvedéseit szemléli végig. A harmadik felvonás a purgatorium és a paradicsom képét mutatta be a hallgatónak. A darabot díszítő állóképek gyönyörűek voltak és a sikerült mozgóképek sok irodalombarátunk keltették fel érdeklődésüket a *Divina*

Comedia előadásához. A színházat rendkívül előkelő és díszes közönség zsufolásig töltötte meg és sokat tapsoltak az illusztris szerzőnek. Felolvasóként Pekár Gyula, Kozma Andor és legifj. Szász Károly szerepeltek. (m. i.)

(*) Olasz operatársulat. Az olasz előadások között pénteken a Néopera játssza Planquette népszerű operettjét, a Kornevillei harangok-at. Serpöletet Sehkő Ilona, Germainet Sándor Mariska, Henryt marquist Németh, Grenicheux-t Hajagos, míg Gáspárt a szegedi színház népszerű komikusa Helcs Jenő adja. Szombaton először játssza az olasz staggione a Rigollettót. A czimszerepet Viglione Borghese, a herceget Pietro Navia, Gildát pedig Lidia Lipkowska éneklé. Az előadást Arturo Vigna vezényli.

(*) Csontos szerződésessége. Jelentettük már, hogy Csontos Gyula levélben jelentette a Vigszínház igazgatóságának, hogy kilép a színház kötelékéből. Ez a kijelentése nem okozott meglepetést a Vigszínháznál, minthogy Csontos Krecsányi Ignác budai társulatát hasonlóképpen szónélkül otthagya a Népszínház kedvéért. Csontos rövid ideig volt Mádernél. Néhány hónapi szerződés után hirtelen, egyik napról a másikra, átugrott a Magyar Színházhoz. Természetesen szintén szerződésességgel. Akkor Beóthy László fizette ki előlegét. A Magyar Színháznál sem maradt sokáig. Szó és bucsu nélkül, természetesen szintén szerződésességgel, a Vigszínházhoz ment. Tizenegyezer korona előlegét és vinculumát a Vigszínház fizette ki. Most aztán odahagyta a Vigszínházat, melynek igazgatója, Faludi Gábor, a következőket mondotta Csontos távozásáról:

— Nem izlésem szerint való, ha legfelsőbb színházi ügyekről kell nyilatkoznom. Csupán a következő kijelentésre szorítkozom. Levelet kaptam Csontos Gyula úrtól, amelyben ő egyszerűen bejelenti, hogy megszűnt a Vigszínház tagja lenni. Szerződését egyoldalúan bontotta fel, tehát erről én egyszerűen nem veszek tudomást. Legközelebb, amikor rá van osztva egy szerep és ő nem lép fel, meglátom, hogy valóban szerződésességet követett-e el, akkor a bírósághoz beadom a keresetet. Mert az valóban nem járja, hogy valaki ekkora előleget vegyen fel és annak kötelezettségeit ne ismerje el. A színház minden jogát a leghatározottabban és legerélyesebben fogja megvédeni. Csontos Gyula legközelebb vasárnap délután köteles fellépni. Ekkor dől el, hogy szerződést szegett-e?

(*) Elhalasztott bemutató. Az Új Színpad igazgatósága Octav Mirbeau „A pénztárcza“ című szatirikus társadalmi rajzának és Theodor Csokor „Thermidor“ című drámájának szombat estére kitűzött bemutatóját a jövő hét keddjére halasztotta, amikor a magyar eredetű német szerző is jelen lehet a „Thermidor“ premiérjén. Az elhalasztott bemutatóra előre megváltott vagy előjegyzett jegyek a jövő hét keddi estéjére kitűzött premierre érvényesek. A bemutató elhalasztása miatt e hét szombatján, valamint vasárnap este a „Tavaszi mámor“, „Kacagnyi — meghalni“ és „Irodalom“ kerül színpadra. Az Új Színpadnak holnap, pénteken este jubiláris előadása lesz. Schnitzler Arthurnak „A bátor Kasszián“ című bábjátéka, amelynek szellemessége és eredeti színpadi beállítása annyi hívet szerzett, éri meg 25-ik előadását.

FŐVÁROS.

A telefoniák leszállítása.

— A főváros előterjesztése a törvénytervezettel szemben. —

Budapest, április 18.

A főváros közgazdasági bizottsága ma délutáni ülésén a közgazdasági ügyosztálynak dr. Vita Emil tanácsnok által kidolgozott nagyszabású előterjesztésével foglalkozott, melyben megteszi észrevételeit a kereskedelmi miniszternek egyrészt a telefondíjak leszállítása, valamint a telefonszolgálat tökéletesítése dolgában készült törvénytervezetével szemben.

A főváros közgyűlése ebben az ügyben még az elmúlt év február havában feliratot intézett a képviselőházhoz és felterjesztést a kereskedelmi miniszterhez. Együttal arra kérte a kereskedelemügyi minisztert, hogy a telefonhasználatra vonatkozó törvényjavaslat beterjesztése előtt hallgassa meg az érdekelt köröket és Budapest székesfőváros közönségét is. A kereskedelemügyi miniszter a múlt év májusában értesítette a fővárost, hogy a magyar távbeszélő berendezés megváltoztatására vonatkozó javaslat elkészült és le is küldötte a törvénytervezetet azzal a felhívással, hogy a főváros a kereskedelemügyi miniszteriumban

tárgyban tartandó tárgyaláson majdan képviseltesse magát. A főváros közgazdasági ügyosztálya nevében dr. Vita Emil tanácsos most nagyszabású előterjesztést dolgozott ki, melyet ma délutáni ülésén tárgyal a főváros közgazdasági bizottsága.

A miniszter törvénytervezete alapján az új díjazás csupán helyi és távolsági hálózatok csoportját különbözteti meg; lesznek állomások különvezetékekkel, társas állomások és alközéppontok. A legfontosabb újítás a miniszter szerint az volna, hogy az eddigi átalányrendszer helyébe a beszélgetésenként való díjazás lépne, azaz egy bizonyos alapidij fizetése mellett a beszélgetéseknek, illetve a hívásoknak megfelelő díj volna fizetendő. Dr. Vita Emil tanácsos a következő javaslatot terjeszti elő:

Általánosságban hozzájárul a főváros a beszélgetésenként való rendszernek ahhoz a módjához, amelyet a tervezet szándékol. Hogy azonban a fizetésnek ez a rendszere elfogadható legyen, a tervezet módosítani kell olyképpen, hogy a jelenlegi átalányösszeg legyen a maximális díjtétel. Ehhez képest kéri a főváros:

1. hogy az alapidíjakat szálítsák le, a beszélgetés egységével, amelynek alapidija a tervezet szerint 4 fillért tesz ki, szintén tetemesen mérsékeljék, ugyszintén a tulhívások egységárát is, amely a tervezet szerint 5 fillérbe kerül; 2. a beszélgetés díjtétele a különvezetési rendszer állomásnál nem 600-as, hanem 1000-es emelkedő csoportok szerint határozandó meg, és pedig 2000-es legkisebb csoporttal kezdődőleg és 15.000-as maximális csoporttal, amelynél a beszélgetések korlátlan számmal legyenek lebonyolíthatók; 3. a legnagyobb csoportnál is a díj a jelenlegi 300 koronás átalányösszegetől nagyobb ne legyen; 4. az alközéppont beszélgetésének díja se legyen 300 koronánál nagyobb; 5. a beszélgetések akadálytalan és gyors lebonyolítását új technikai berendezésekkel tegyék lehetővé; 6. ugyanennek az érdekeltségnek hozzájárul a főváros ahhoz, hogy a helyi hálózatban valamennyi állomásnál a beszélgetés öt percnyi időtartamra korlátoztassanak; és 7. kéri a főváros, hogy a közhatalóságok és közjótékonyokat gyakorló intézetek részére az eddigi ötven százalékos kedvezést fentartsák és az a díjazás minden tételére kiterjesszessék.

A közgazdasági bizottság ma délutáni ülésén az ügyosztálynak az előterjesztéséhez elsőnek Vértés Emil szólott. Rámutatott arra, hogy a kormány javaslata kereskedelmi körökben a legnagyobb elégedetlenséget keltette és hogy a kereskedők legközelebb egyöntetűen állást is fognak foglalni a javaslat ellen és a mostani átalányrendszer fentartása mellett. Salamon Jakab szerint a telefont most meg akarják drágítani. Radocza János hozzájárult az előterjesztéshez. Willinger Ferenc azt kívánta, hogy az ötperces beszélgetési időt küszöböljék ki és a mostani átalányrendszert tartsák fenn. Beimel Sándor és Czettel Gyula felszólalása után dr. Vita Emil tanácsos reflektált a felszólalásokra, mire a bizottság a javaslatot Willinger módosításával egyetemben elfogadta.

(*) Egy választókerületből — kettő. Hetekkel ezelőtt megírtuk, hogy a főváros vezető köreiből meg van a hajlandóság arra, hogy a főváros IX. és X. kerületeit, melyek külön-külön közigazgatással bírnak, de mégis együtt csak egy választókerületet alkotnak: önálló községi választókerületekké alakítsák át. Ez a szétválasztás mintegy megelőzné a főváros új kerületi beosztását, amelynek megvalósítása egyet jelentene a Belvárosnak, — mint külön választókerületnek — megszüntetésével, mert minden erre vonatkozó tervezet és javaslat megegyezik abban, hogy a Belváros nagyrészt a mai V-ik, részben pedig a mai IX-ik kerületbe olvasztassék be. A kérdés — úgy látszik — megérett a megvalósításra. Erre vall, hogy Hock János bizottsági tag tegnap a főpolgármesternek indítványt nyújtott be a IX.—X. kerület szétválasztása dolgában. Az indítvány ez:

„Mondja ki a közgyűlés, hogy az 1912. évben megejtendő községi választáshoz a székesfőváros X. közigazgatási kerületének mindegyikét önálló községi választási kerületté alakítja. Ennélfogva utasítja a tanácsot, hogy a választási előkészületekre vonatkozó előterjesztéseit e határozat figyelembevételével tegye meg.“

Az indítvány megokolásában Hock János rámutat arra, hogy a főváros X. kerülete önálló képviselettel a törvényhatóságban nem bír és csak mint a IX. kerület kiegészítő része szerepel, holott népessége tekintetében ma már a X. kerület a II., III. és IV. kerületnél nagyobb és megközelíti az V. kerület népességét. A X. kerület jelenlegi képviseltetése nyilvánvaló jogfosztás, mert ma tizen-

egy taggal van összesen képviselve a törvényhatóság közgyűlésén, vagyis a jelenlegi helyzetben, összehasonlítva több kerület képviselével, kitűnik, hogy a X. kerületben 5000 lakosra jut egy bizottsági tag, holott a IV. kerületben 400-ra, az V. kerületben 1000 lakosra jut egy bizottsági tag. Az aránytalanság tehát annyira szembeszökő, hogy a mai állapotot fentartani tovább a kóbányaiakkal szemben nagy aránytalanság volna. A törvényhatósági bizottság az indítványt legközelebbi közgyűlésén fogja tárgyalni.

(*) A szénbeszállítás ellen. A tüzelőanyag árusítására és szállítására nézve érvényben álló szabályrendelet életbelépte óta sűrűn hangzottak fel panaszok amiatt, hogy a nagyközönség a megrendelt szénmennyiségnél igen gyakran sokkal kevesebbet kap és hogy a szállított szén minősége sok esetben rosszabb annál, mint amelyet rendelkeztek. Ezeket a visszaéléseket elősegítette a szabályrendeletnek némely hiányossága. A közgazdasági ügyosztály nevében dr. Vita Emil tanácsos és Sántha Dénes főjegyző ebben az ügyben előterjesztést dolgoztak ki, amelyben a szabályrendeletnek következő kiegészítését javasolták: 1. A nyílt fuvarban szállított szén súlyát a szállítás megkezdése előtt hivatalosan állapítsák meg s a szállítógyejen hivatalosan igazolják. 2. A szállítógyejen a súlyon kívül a szénnek és a pírészének származási helyét és minőségét is fel kell tüntetni. 3. A szállítógyejet a kereskedő csak a kocsisnak adhatja át és a szállítás alatt a kocsisnak azt megőrizni. 4. A szállítógyejet a megrendelőnek közvetlenül a lerakodás megkezdése előtt átadandó és 5. a szénzállító kocsiakat csak a kocsisnak és a lerakodó legényeknek szabad kísérni és a kocsiának az ugynevezett kísérek által való kísérése egyáltalán eltiltassék. Az előterjesztést ma tárgyalta a közgazdasági bizottság és az előterjesztését elfogadta.

(*) A segédhivatal új vezetője. László Endre segédhivatali igazgató nyugdíjazása folytán a polgármester a hivatal vezetésével május 1-től további rendelkezésig Ilkey László segédhivatali igazgatót bízta meg.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Teljes ülés a közigazgatási bíróságon. A közigazgatási bíróság tegnap dr. Wlassics Gyula elnöklésével teljes ülést tartott, amelynek egyetlen tárgya dr. Benko Albert újonnan kinevezett ítélőbíró esküvője volt.

§ Az ügyvédi vizsgák. A budapesti ügyvédvizsgáló bizottság előtt 1912. év első negyedében ügyvédi vizsgára összesen 158 jelölt jelentkezett. Ezek közül diplomát nyert 102 jelölt, a vizsga ismétlésére utasítottak 23-at, pótvizsgára pedig 33 jelöltet küldtek.

§ Szombaton akasztják a temesvári rablógyilkost. Temesvárról jelentik: Virág Béla törvényszéki elnöknek ma délután kézbesítették az igazságügyminiszter express-levelét, amelyben benne volt a kabinetiroda értesítése, hogy a király Balázs Istvánnak nem adott kegyelmet. Az ítélet kihirdetése pénteken délelőtt lesz, míg az akasztás szombaton reggel 7 órakor megy végbe. Bali Mihály hóhér megérkezését ma estére várják. Balázs István anyja még mindig fogva van. Balázs István még beszélhet anyjával a fogházban, azután az asszonyt kitiltják Temesvárról és illetőségi helyére, Mokrinba szállítják. Balázs István rendkívül idegesen viselkedik cellájában és szinte sejtí, hogy a sürgős-forgás végőráit jelenti. Balázs teljesen lesoványodott és a 26 éves fiatalember az utóbbi napokban szinte teljesen megöregedett. Az utóbbi időben ismét könyveket kért, majd egész nap imádkozott, miközben Péter Angéliusz ferencvárosi lelkész vigasztalta, aki azonban megbetegedett és a megyéspüspök Rech Géza káptalani káplánt rendelte ki Balázs mellé vigasztalónak. A siralomház Balázs mostani cellájában lesz. — A mai napon ismét akadt egy mentőtanu, egy Sors Borbála 30 éves asszony személyében, aki jelentkezett a rendőrkapitányságnál és előadta, hogy látta, mikor Balázs a zálogház előtt a hegedűtöket megtalálta és elvitte. Az ügyészség korlátolt számba bocsát ki belépőjegyeket az akasztászhelyére. Az akasztás a fogház udvarán lesz, azon a helyen, ahol ezelőtt husz évvel egy Joanovits Antal nevű temesvári csavargót felakasztottak, aki meggyilkolta kedvesét és egy kintornást.

§ Az olasz király merénylete. Rómából jelentik: Dalba Antal közművelő bűnpörét, aki merényletet követett el az olasz király ellen, április 20-án fogja tárgyalni az ottani esküdtszék.

§ A bizonyítványgyárosok. Annak idején óriási feltűnést keltett az a hír, hogy néhány polgári iskolai tanár hamis bizonyítványokat ad vizsgára jelentkező vasuti altisztoknak. A nyomozás kiderítette, hogy egy nagy bünszövetkezet működik Budapesten és e szövetkezésben még egy fővárosi segédtanfelügyelő és egy tanfelügyelőségi irnok is bele van keverve. A bíróság a bűnös tanárokat és tisztviselőket elítélte. A bünszövetkezethez tartozott Száva János, a Fehérsas-téri iskola igazgatója is, aki egy vasutas vizsgáját azzal segítette elő, hogy budapesti lakosnak minősítette. Száva az ügy kiderítése után Amerikába szökött, később azonban visszajött Budapestre, ahol ügyét a többiek ügyétől elkülönítve tárgyalta a budapesti törvényszék. A bíróság felmentette a vád alól, a budapesti kir. tábla azonban bűnösnek mondotta ki a közokirathamisítás vétségében és ezért egy hónapi fegyházra ítélte. A kir. Kuria ma Baumgarten Izidor elnöklésével, Sippel Károly koronagyéshelyettes indítványára a semmisségi panaszok elutasításával hozzájárult a tábla ítéletéhez.

§ A csalással vádolt gróf Londonból jelentik: A csalásban való részvétel miatt vádolt gróf Restetch Andor dolgában mára kitűzött tárgyalást a rendőrbíróság két hétre újra elhalasztotta. Gróf Festetch szabadságon marad.

— Tíz évvel idősebbnek látszik a kopasz ember. Aki törődik a hajával és meg akarja a hajhullást akadályozni, az használja a *Petrol Egger-t*, amelynek hatása már rövid idő után is csodálatos; mert ez feltétlenül megbízható és ártalmatlan hajápoló-szer. Ára 2 korona 40 fillér. Kapható mindenütt.

SPORT.

( ) A bécsi lövészversenyek hatodik napjának eredménye a következő:

I. *Nyeretlenek gátversenye.* Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Br. Kothschild J. 46 sm *Gerbeaud* 63 és fél kg (Aylin), 2. Mattausch H. 46 sm *Beggar* 63 és fél kg (Krouzil), 3. Gr. Esterházy A. 46 pk *Carbonad* 63 és fél kg (Huxtable). Futott még: Tihamer. Könnyen egy hosszal nyerve, tíz hosszal harmadik. Tot.: 10:18, 20:26, 37.

II. *Good Hope-verseny.* Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Widzówi ménes 36 pm *Len* 52 és fél kg (Winkfield), 2. Lov. Landau H. 36 sm *Rafael* 52 és fél kg (Buxton), 3. Egyedi L. 36 sk *Magali* 46 kg (Baluska). Futottak még: Tiber Wermuth, Gáborka. Kívádelem után nyakhosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. Tot.: 10:72, 20:75, 130.

III. *Áprilisi verseny.* Díj 3000 korona. Táv 1800 méter. 1. Capt. George 66 pm *Kahlenberg* 60 és fél kg (Varga), 2. Widzówi ménes 56 pm *Kaize Pan* 55 kg (Winkfield), 3. Gr. Meran J. 46 pk *Győr* 51 kg (Guttman). Igen könnyen három és fél hosszal nyerve, hat hosszal harmadik. Tot.: 10:13.

IV. *Háromévesek eladóversenye.* Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Lossonezy Gy. pk *Pannonia* 50 és fél kg (Huxtable), 2. Egyedi L. pk *Szabad* 47 kg (Baluska), 3. Mr. Redgrey stpk *Gesztenye* 47 kg (Schuster). Futottak még: Florika, Chinin, Mameluk, Grasse, Látatlan. Könnyen négy hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:47, 20:36, 26, 29.

V. *Kínosm-háncap.* Díj 8000 korona. Táv 2400 méter. 1. Widzówi ménes 56 pm *Kartacz* 56 és fél kg (Winkfield), 2. Mautner V. id. pier *Topper* 56 és fél kg (Korb), 3. Badesco Gy. 56 pm *Rákóczi* 44 kg (Baluska). Futottak még: Sapristi, Hochstahl, Falsetto, Mitzaki, Ferdusi, Dummer Kerl, Bombardon, Javorinka, Akács. Könnyen egy hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:63, 20:73, 119, 70.

VI. *Gaswerk-akadályverseny.* Díj 5000 korona. Táv 4000 méter. 1. Hg. Pálffy M. 46 sk *Böske* 66 és fél kg (Huxtable), 2. Hg. Lubomirski Gy. id sm *Floridsdorf* 70 kg (Szente), 3. Schlesinger 56 sm *Xyrtagan* 69 és fél kg (Csompora). Futottak még: Pierre de Lune, Florian, Afrika, Mókus, Rébus. Könnyen öt-negyed hosszal nyerve, nyolc hosszal harmadik. Tot.: 10:25, 20:37, 32, 61.

VII. *Handicap.* Díj 3000 korona. Táv 1300 méter. 1. Gr. Wenckheim D. 36 pm *Buzogány* 46 kg (Guttman), 2. Br. Rothschild A. 36 sm *Jago* 51 kg (Dugan), 3. Rödey R. 36 pm *Veinard* 43 és fél kg (Markó). Futottak még: Xenos, Robinette, Variante, Bézigue, Eursak, Carrière, Mirabeau, Róna, Zoltán, Natasa, Marat, Giustrelli. Biztosan egy hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:81, 20:51, 30, 64.

( ) A budapesti ügető versenyek harmadik napjának eredménye a következő:

I. *Bánholmai díj.* Díj 1500 korona. Táv 2000 méter. 1. Sharovai ménes *Cucur d'Excelsior* (Ryerson), 2. Ludás (Capovilla), 3. Admire (Lyon). Nem helyezve: Illusion, Irénke. Tot.: 10:66, 20:52, 30.

II. *Ujaki díj.* Díj 1500 korona. Táv 2100 méter. 1. Pusztalaterényi ménes *Imitator* (Capovilla), 2. Hausfreund (Tappan), 3. Montalon (Ryerson). Nem he-

lyezve: Hallunke (diszkv. III.), Bleho, Mimicry, Gisa, Lord Lancelot, Grille, Lidérez, Pipiske (diszkv. I.), Max, Hilda. Tot.: 10:19, 20:28, 31, 34.

III. *Totalisateur-díj.* Díj 2400 korona. Táv 2000 méter. 1. Brunati F. *Custer* (tul.), 2. Dulce Jay (Moser), 3. Cresceus (Todescato). Nem helyezve: Aufwieglerin. Tot.: 10:12, 20:21, 25.

IV. *Elnöki díj.* Díj 3000 korona. Táv 2200 méter. 1. Haidhofi ménes *Heimlich* (Tappan), 2. King Wilburn (Dieffenbacher), 3. Az Est (Ryerson). Nem helyezve: Mina N. Tot.: 10:13, 20:23, 37.

V. *Kőbányai díj.* Díj 1200 korona. Táv 2200 méter. 1. Winaas W. *Ryna* (Armstrong), 2. Impostor (Potzi), 3. Nini (Brown J.). Nem helyezve: Haiderose, Clara F., Fledermaus, Marschall, Held, Lurkó, Magieza, Adalbert. Tot.: 10:83, 20:48, 133, 43.

VI. *Tavasszi díj.* Díj 2000 korona. Táv 2200 méter. 1. Haidhofi ménes *Gambetta* (Tappan), 2. Lizzie (Capovilla), 3. Quick (Ryerson). Tot.: 10:32.

VII. *Kettesfogaltu wkoesisverseny.* Díj 1500 korona. Táv 4500 méter. 1. Br. Sennyey I. *Szárca J. U.—Szélessé* (tul.), 2. Fernando—Impereur (Döry), 3. Van Dyke L.—Czigánylegény (Sennyey G.) Nem helyezve: Guy Revelstoke—Csárdás, Frau Leopoldine—Almos, Young Tonquin—The—Winner, Tévedés—Furfang, Ernő—Oh mei Susi. Tot.: 10:30, 20:27, 30, 32.

KÖZGAZDASÁG.

A koronajáradék árfolyama. Lassan, szinte észrevétlenül lemorzsolódott a fix kamatozású papírosok árfolyama. Az állampapírok is vesztek az árfolyamukból és a négy százalékos koronajáradék a 89 koronás árfolyamra süllyedt. Nem a kínálat hatása alatt esett az árfolyam, hanem az általános depresszió nem kímélte az állampapírokat sem. A 89 koronás árfolyam a legkisebb, amelyet eddig a koronajáradék elért. Amint azonban kedvezőbb hírek keringtek a belpolitikai helyzet alakulásáról, a koronajáradék 10 fillérrel emelkedett s ma már 89.10 koronás árfolyamon zárult.

A Ganz és Társa Danubius gép-, vagon- és hajógyár-részvénytársaság igazgatóságának mai ülésében bemutatták az 1911. évi zárszámadást, amely az értékesítési tartaléknak 527.523.13 koronával való rendes javadalmazása után 2.865.481.73 korona tiszta nyereséggel záródik, úgy hogy a 287.728.59 korona nyereségáthozat hozzászámításával összesen 3.153.210.32 korona áll a részvényesek rendelkezésére. Határozatba ment, hogy az igazgatóság az év április 30-án tartandó közgyűlésnek az 1911. évre 180 korona osztalék kifizetését fogja javasolni, továbbá, hogy indítványozni fogja, hogy az alapszabályszerű jutalék levonása után az értékesítési tartalékalap javadalmazására 500.000 K-át, a tisztviselők nyugdíjalapjainak javadalmazására 120.000 koronát fordítsanak, a fennmaradó 502.662.15 korona pedig új számlára vitessék át.

A Kereskedelmi Csarnok Jellinek Henriknél. A Kereskedelmi Csarnoknak ma mintegy 100 tagból álló küldöttsége kereste föl Jellinek Henriket, a Csarnok volt elnökét, s arra kérte, hogy vállalja továbbra is a Csarnok elnöki tisztét. A küldöttség vázolta azokat a nagy érdemeket, melyek Jellinek Henrik működéséhez fűződnek, s azt a nagy munkásságot, mely a volt elnök 22 év alatt a Csarnok érdekében kifejtett. Az a nagy szakismeret, mellyel kereskedelmi téren Jellinek Henrik rendelkezik, a Kereskedelmi Csarnok vezetésében rendkívül jótékonyan hatna, éppen azért a küldöttség arra igyekezett őt rábírni, hogy szentelje továbbra is határtalan ambícióját és erős tudását a Csarnoknak. Jellinek Henrik megindulva fejezte ki háláját a küldöttségnek a megjelenésért, azonban akaratától nem hajlandó tágitani. Kijelentette, hogy az elnöki tisztséget nem vállalhatja, hanem, mint a Kereskedelmi Csarnok egyszerű katonája, mindig igyekezni fog tehetségével a Kereskedelmi Csarnok érdekében, előmenetelen munkálkodni. A Kereskedelmi Csarnokra nagy veszteség Jellinek Henriknek az elnöki tisztségéből való távozása, mert benne olyan embert veszít a Csarnok, aki mindig élénk részt vett a Csarnok ügyeinek intézésében. A küldöttségben résztvettek a Csarnok elnöksége, választmányja és tisztikara, élén Kunz József és Fürst László alelnökökkel és dr. Schreyer Jakab főtítkárral. Kunz József alelnök hosszabb beszédben vázolta azt az őszinte ragaszkodást, mellyel a Csarnok Jellinek iránt viseltetik, mélyen fájlalva, hogy huszonkét éves eredménydus működés után Jellinek Henrik nem volt hajlandó továbbra is az elnökséget vállalni. Végül annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a Csarnok tagjai és a volt elnöke között az eddigi szí-

vélyes viszony változatlanul megmarad és Jellinek Henrik továbbra is hathatós támogatója lesz a Kereskedelmi Csarnoknak. A lelkes éljenzéssel fogadott üdvözlésre Jellinek Henrik hosszabb, tartalmas beszédben válaszolt. Mélyen meghatották — ugymond — az alelnök szavai, amelyeket rendkívül nagyra becsül, különösen azért, mert ebben is kedves megnyilatkozását látja annak a szívélyes viszonynak, melyben ő és a Csarnok állottak és amely változatlanul megmarad ezután is. Igaz, hogy eredményeket ért el a Kereskedelmi Csarnok, de ez eredmények nem az én személyes működésemnek, hanem a tagok együttműködésének eredménye. Nem a személyekben, hanem az intézményekben kell mindig a siker garanciáit keresni. Rámutatott azután arra, hogy ő a gyakorlatnak embere és mint ilyen, mindig arra törekedett, hogy a Csarnok gyakorlati eredmények érdekében dolgozzék. A posta-, távirtda és vasutnak a kereskedelmi életben való nagy fontosságára való hivatkozással szükségesnek mondotta, hogy a Kereskedelmi Csarnok egy forgalmi osztályt alakítson, amely a vasut, posta és távirtdai kérdésekkel foglalkozzék. Végül ígérte, hogy mint a Kereskedelmi Csarnok tagja, továbbra is megteszi kötelességét és arra kérte a küldöttséget, hogy kitüntető barátságukban tartsák meg a jövőben is. Hosszas és lelkes éljenzés fogadta Jellinek Henrik rendkívül tartalmas és jelentős nagy programot adó beszédét, amely után a Csarnok tagjainak küldöttsége meg-megújuló éljenzések között ünnepelte Jellinek, kit a Csarnok tagjai ezutánra is törekvéseik szellemi vezérének becsülnék.

Tüntetés a belgrádi magyar kiállítás ellen. Belgrádban hétfőn nyitották meg a magyar kir. kereskedelmi muzeum által rendezett ipari mintagyűjtemény kiállítását. A kiállítás időpontját igen szerencsétlenül választották meg, mert a horvátországi események következtében Szerbiában igen nagy a felháborodás a magyarok ellen. A szerb ellenzéki lapok fulmináns hangon írták Magyarországról a kiállítás kapcsán és felhívták a szerb közönséget, hogy ne tegye be oda a lábát. A hivatalos szerb körök ugyan hangoztatják, hogy a magyar áruk ellen nincsen bojkott és az erről szóló híreket hivatalosan meg is cáfolták, a valóság azonban az, hogy a szerbek megfogadták az ellenzéki lapok intelmét és tüntetőleg távolmaradtak a kiállástól, amelynek termeiben csakis a szerb hivatalos személyeket lehetett látni a megnyitáskor. Hogy a szerbek hangulata mennyire ellenséges a magyarokkal szemben, annak legbeszédesebb bizonyossága, minő nagyszabású ünnepségekkel várják azt a kétszáz zágrábi egyetemi hallgatót, akik holnap érkeznek Belgrádba, hogy ott a horvátországi állapotok miatt tüntessenek. A város tizezer frankot szavazott meg a diákok fogadására. Az egész várost fellohagózzák, a nők virágokat szórnak elébük és a lakosság egy szálit ott lesz a fogadáson, hogy a zágrábiakat, mint elnyomott testvéreiket, az abszolutizmus mártírját ünnepeljék. Ezek a demonstrációk még inkább ellenünk hangolják a szerb kereskedőket és még jobban visszatartják attól, hogy a kiállítást megtekintésük vagy ott megrendeléseket eszközöljenek.

A betéti bankkamatláb. A nehéz pénzvizonyok idejében a pénzintézetek a pénz drágaságára való tekintettel a betéti kamatlábat fölemelik, hogy ezáltal is elősegítsék a betétek koncentrációját. Mikor a múlt év őszének elején a pénz ára napról-napra drágult, a pénzintézetek egyelőre várakozó álláspontra helyezkedtek s a betéti kamatlábat nem emelték. Hosszabb ideig csak netto 3.15 százalékot fizettek a könnybetétek után, de mikor a szilárd pénzügyi helyzet állandósulni látszott, a bankok fölemelték a betéti kamatlábat s ma már 4 százalékot fizetnek a betétek után.

Uj moló a fiúmei kikötőben. A kereskedelmi minisztérium a fiúmei tengerészeti hatóság előterjesztése folytán azzal az eszmével foglalkozik, hogy a magyar és osztrák partmenti hajózásban folyton szaporodó gőzösök forgalmának minél könnyebb és gyorsabb lebonyolítása céljából a Zichy- és Adami-mólók között elterülő Szápáry-rakparton ötven méter széles és nyolcvan méter hosszú új molót építtet. Az új moló megépítése nemcsak azzal az előnnyel jár, hogy a hajóállások számát négygyel szaporítja, hanem az a tulajdonképeni célja, hogy az áruforgalom lebonyolítását jobban megkönnyítse. Most ugyanis a vámbelöldi forgalomban szállított áruk a riva kocsijára és a vasuti sínekre k/1 kirakni, ami a közúti és a vasúti közlekedést sokszor gátolja. Ezentul pedig a

móló fog rakhelyül szolgálni és a kocsit szabad marad. Az új móló, amely közel kétfélmillió koronába fog kerülni, valószínűleg vasbetonból készül és a maga nemében első ilyenmű építkezés lesz a monarchiában.

Az „Atlantika“ mérlege. Az 1907-ben alakult „Atlantika“ Tengerhajózási R.-T. ma közzétett mérlege a társaság erőteljes fejlődésének kétségtelen bizonyítéka egyúttal legjobb dícsérete annak a kiváló vezetésnek is, mely az Atlantikát cly szép sikerekre képesítette és tengeri kereskedelmünk egyik legfontosabb tényezőjévé tette. Az 1911. év hajófluvarüzletének kedvező alakulási a társaságnak is megfelelő eredményeket hoztak. Bárha a múlt év folyamán a társaság forgalmába beállított öt új gőzhajó az angolországi hajóépítőiparban beállott hosszantartó munkákizárás következtében a számításba vett időnél hónapokkal később készült is el, ennek dacára módjában áll a társaságnak az igazgatóság javaslata szerint a tiszta nyereségként kimutatott 592.669 korona 03 fillér összegből a teljes felemelt alaptőkét az 1911. év január hó 1. napjától kezdődően 8 százalékos, vagyis részvényenként 16 K osztalékban részcsiteni. A közgyűlés napjaul május hó 4-ike tüzetelt ki, amely alkalommal az igazgatóság javasolni fogja báró Fejérváry Imrénék az igazgatóságba leendő beválasztását. A zárszámadások a következő adatokkal szolgálnak:

Mérlegszámla. Vagyon: Hajók értéke 10 millió 625.434 korona 89 fillér, irodai berendezések (teljesen leírva) — korona, pénztár 17.059 korona 14 fillér, készpénz 1603 korona 87 fillér, óvadékok 5978 korona 10 fillér, váltók 13.549 korona 10 fillér, részesedés affiliált vállalatoknál 357.500 korona, adások 1.297.033 korona 58 fillér, összesen 12.318.158 K 68 f. **Tétel:** Részvénytőke 6.000.000 korona, tartalékalap 54.140 korona 96 fillér, tartalék (a tőkefelemelési felpénzből) 350.000 korona, értékesítési tartalékalap 1 millió 631.000 korona, biztosítási tartalék 80.000 korona, elfogadványok (még nem esedékes hajóvetel-árresztetek) 1.451.760 korona, hitelezők 2.158.588 korona 69 fillér, egyenleg, mint nyereség 592.669 korona 03 fillér, összesen 12.318.158 korona 68 fillér.

Nyereség és veszteségszámla. Kiadás: Hajóbiztosítási díjak 435.921 korona, értékesítési tartalékalap (a hajók használása folytán keletkező értékesítési, 1911. évi leírás) 469.000 korona. Az irodaberekezések teljes leírása 2450 korona. Biztosítási tartalék 50.000 korona. Általános költségek 297.743 korona 32 fillér. Kamatok és jutalékok 146.926 korona 58 fillér. Egyenleg, mint nyereség 592.669 korona 3 fillér. Összesen 2.001.709 korona 93 fillér. **Bevétel:** Nyereségáthozat 13.175 korona 38 fillér. Nyersjóvedelem 988.534 korona 55 fillér. Összesen 2.001.709 korona 93 fillér.

A Schlick- és Nicholson-gyár fuziója. Mint jeleztük, a Nicholson-gépgyár részvénytársaság május 4-én közgyűlést tart, amelynek napirendjére kitűzték a Schlick-gyárral való fuzióra vonatkozó **indítványt.** A fuziót a **Pesti Magyar Kereskedelmi Bank** intézi.

Szövetkezeti napok. Változatlan érdeklődés mellett folytatták ma a tanácskozást a hitelszövetkezetekről. Előterjesztették az Országos Központi Hitelszövetkezet mérlegét is, melyhez több hozzájárulás hangzott el. Felszólaltak Seidl Ambrus, Kelemen Béla és dr. Horváth János. Végül a választások voltak napirenden. Bíró Zsigmondot, dr. Miklós Károlyt az alapítók, dr. Bernát Istvánt és dr. Nagy Emilt a rendes tagok részéről újból megválasztották egyhangulag igazgatókúl.

Vidéki pénzügyintézetek fuziója. A Nagykanizsai Néptakarékpénztár Részvénytársaság és a Dunántúli Parcellázó és Finaszírozó Bank Részvénytársaság között megállapodás jött létre, amely szerint a két intézet fuzionál. A két intézet egybeolvasása után az új intézetnek 1.300.000 koronára emelkedett az alaptőkéje. A tranzakció lebonyolításánál a Magyar Országos Központi Takarékpénztár is részt vesz.

Az osztálysorsjáték mai húzásán 600.000 koronás jutalmat és 5000 koronát nyert: 73395. — Azonkívül a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

Stáncser koronát nyert: 58063.
Kétszer koronát nyertek: 12051 34910 39523 39675 55533 85271 107144.
Ezer koronát nyertek: 400 4009 7539 9014 9831 12503 14442 23162 29140 33606 47233 56609 66632 67310 69708 83088 97120 101642.
Ötszáz koronát nyertek: 19162 25588 25926 36202 41485 45307 50418 61736 68843 68912 70815 73189

73504 79956 81338 85438 93326 96201 109527. Azonkívül kihúztak 454 sorsjegyet kétszáz koronás nyereményvel.

Kiss szerencsése Nagy! A magy. kir. szab. XXIX. osztálysorsjáték csütörtöki húzásán a 600.000 koronás nyereményt a 73395 számú nyolcz-nyolczadban adott sorsjeggyel ismét a hirneves **Kiss Károly és Társa** bankrészv. tár. (Budapest, Kossuth Lajos-utca 13.) szerencsés vevői nyerték, hol immár ötször nyerték meg a 600.000 koronás nyereményt, nem hiába: „Kiss szerencsése Nagy.“

Házalás fogyasztási cikkekkel. Igen sok kellemetlensége volt a vidéki kisgazdáknak, akik a fővárosban fogyasztásra szolgáló árukkal házról-házra jártak. Most a kereskedelmi miniszter kimondotta, hogy a mindennapi fogyasztásra szolgáló cikkeknek — így a tojásnak és baromfinak is — házról-házra árusítása házalásnak nem tekinthető és így ily cikkekkel — még ha nem saját termésük is — bárki minden engedély nélkül szabadon üzhet vándorolva is kereskedést.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védegyület a következő fizetéseketelenségeket jelenti: Pál L. Léva, Hegedüs Dezső Budapest, Andrássy-ut 55., Gyula László Budapest, József-körut 51.

Megrendelések gyűjtése grammofonokra. A grammofon műszernek tekintetvén, arra a megrendelés gyűjtés az 1900. évi XXV. t.-cz. végrehajtása tárgyában kiadott 27.483/1901. számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet 5. szakaszának 2. pontja értelmében előzetes meghívás nélkül is meg van engedve.

Egybehívott közgyűlések.

- Április 24. Magyar Általános bizalmi bank (r.k.)
- Április 27. Magyar Általános Közszámlánya r. t. (r. k.)
- Törlesztési Bank r. t. (rendk. gy. felszámolási.)
- Április 28. Magyar Pénzügyintézetek Központi Hitelbankja (r. k.)
- Április 29. Budapesti Közuti Vaspálya Társaság (r. k.)
- Április 30. Ganz és Társa (Danubius-czég) wagon- és hajógyár r. t. (r. k.)
- Április 30. Adriai m. kir. tengerhajózási r. t. (r. k.)
- Május 4. A Schlick és Nicholson-gépgyár fuziója (a Nicholson-gépgyár rendes közgyűlése.)
- Május 12. Magyar Pénzügyintézetek Földhitel- és Ingatlanbankja (r. k.)

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 18. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a „Tanítóképzőintézeti zenetanári vizsgálatok ügyviteli szabályzatában“ szervezett vizsgálóbizottságba, az öt évi ciklus hátralevő időtartamára Mambry Gyula zenakadémiai tanárt bizottsági taggá; Popovics Szidónia okleveles tanitónőt a néramogyorósi (volt határvidéki) községi elemi iskolához rendes tanitónővé;

az igazságügyminiszter Kocz József budapesti büntetőtörvényszéki irnokot ugyanezen törvényszék mellé pártfogó tisztviselővé;

a budapesti itélőtábla elnöke dr. Bogdán Géza budapesti ügyvédet, dr. Kiss János budapesti lakost a budapesti itélőtábla területére díjas joggyakornokokká nevezte ki.

Kirendelés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Káldor Oszkár és Schiller Rezső miniszteri számíttatott szolgálattételre az Országos Szépművészeti Múzeumba rendelte ki.

Megbízás. A kereskedelemügyi miniszter a csikszerepai államépítészeti hivatal vezetésével és a közlekedési érdekeknek Csik vármegye közigazgatási bizottságában leendő képviselőjével a Csikszerepára egyidejűleg áthelyezett Végh István műszaki tanácsost, a líptőszentmiklósi államépítészeti hivatal volt főnökét bizta meg.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Pávlyk András kispalányi lakos Pataira, Freund Vilmos balatonboglári lakos saját, valamint Erzsébet, György és Ilona nevű kiskoru gyermekeit Fodorra, Lesznek Vilma aradi lakos saját, valamint Aranka és Kornélia nevű kiskoru gyermekeit Lenkeire, kiskoru Tapai Lajos szegedi lakos Kisre, kiskoru Soó Jenő marosvásárhelyi lakos Szabóra, Wurmser István és kiskoru Wurmser Imre budapesti lakosok Vermesre, kiskoru Perl Izrael Wolf (Farkas) budapesti lakos Pásztorra, kiskoru Harahusz László halmi lakos Molnárra, kiskoru Csieső Ferencz egri lakos Csabaira, Trntsik Lajos vágújhelyi lakos saját, valamint Lajos és Irén nevű kiskoru gyermekeit Táborira, kiskoru Loewy Ferruccio és Marcell triestri lakosok családi nevének Laborra kért átválttatását megengedte.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, április 18.

A készáru piaczon szintén kifejezetten szilárd volt ma az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malmok elég jó vételkedvet mutattak és nem zártkóztak el mérsékeltlen jobb árak fizetése elől sem. Mivel mérsékelt az árubirtokosok kissé rátartósak voltak, csak kisarányu forgalom fejlődött ki, a melynek folyamán mintegy 17.000 q buza kelt el a tegnapi árnál 5 fillérrel drágábban. A legdrágább eladási ár 12.20 korona volt 80.5 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.90 korona 78.5 kilós dunaföldvári buzáért. Egyéb gabonane-műek közül a rozs 5 fillérrel, a tengeri 10 fillérrel drágább, a zab és árpa szilárd. Forgalmomba került 2700 q rozs 10.30—10.40 koronás áron és 100 q zab 10.45 koronás áron. A határidőpia-czon ma igen szilárd volt az irányzat, mi mellett jelentékenyen emelkedtek az árfolyamok, noha az időjárás igen szép és a prognózis szerint is hő-emelkedés várható. Az erős szilárdulásnak az oka, hogy a szegedi vidékről és a Bácska egyik részéből kevésbbé megfelelő hírek érkeztek a vetések állapota felől. Eme hírek szerint a rozs kissé szenvedett a hideg időtől, a buza pedig sárgás színű és néhol rozsdás is. E hírek nagy nyugtalanságot okoztak és ennek a hatása alatt a spekuláció rendkívül sürgős és nagyarányu fedezéseket és véleményes vásárlásokat eszközölt, ami gyors tempóban felszoktette az összes árfolyamokat. Különösen a májusi tengeri volt ma rendkívül szilárd, mert a kontremín mindenáron igyekezett az érdekeltségétől megszabadulni és úgy vette a kötések, ahogy kapta. Az áprilisi ügyletekre ma 39.000 q buzát, 3500 q rozst és 13.000 q zabot mondtak fel, ami azonban, noha csak igen kevés akadát be-lőle átvevőkre, még sem befolyásolta az áralaku-lást semmiképen.

Kötetett:

Buza. Tiszavidéki: 1500 q 81 k 24.30 K, 200 q 81 k 24.30 K, 300 q 80.5 k 24.25 K, 500 q 80.5 k 24.40 K, 100 q 80 k 24.20 K, 200 q 80 k 24.15 K, 500 q 80 k 24.10 K, 3950 q 80 k 24.30 K.
Fejérmegyei: 150 q 79.5 k 24.— K, 200 q 79 k 23.85 K.
Pestvidéki: 500 q 81 k 24.15 K.
Felsőmagyarországi: 150 q 80 k 24.— K, 100 q 80 k 24.— K, 200 q 80 k 23.90 K, 200 q 79.5 k 24.— K, 500 q 79 k 23.90 K, 100 q 79 k 23.85 korona.
Dunaföldvári: 1400 q 78.5 k 23.80 K.
Marosi: 5000 q 79.5 k 24.30 K.
Rozs: 550 q 20.60 K pp., 300 q 20.70 K pp., 100 q 20.70 K pp., 150 q 20.70 K pp., 200 q 20.70 K pp., 100 q 20.70 K pp., 500 q 20.70 K pp., 200 q 20.75 K pp., 300 q 20.30 K pp., 100 q 20.80 K pp.
Zab: 100 q 20.90 K kpf.
Árak 100 kilogrammonként koronáértékben értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilósa	ára 100 kg.	kilósa	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	23.65—23.85
"	76	—	80	23.70—23.95
"	77	—	81	23.80—24.10
"	78	23.40—23.75	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	23.45—23.65
"	76	—	80	23.60—23.80
"	77	—	81	23.75—23.90
"	78	23.30—23.55	82	—
Pestvidéki	75	—	79	23.45—23.65
"	76	—	80	23.60—23.80
"	77	—	81	23.75—23.90
"	78	23.30—23.55	82	—
Bánsági	75	—	79	23.60—23.80
"	76	—	80	23.70—23.90
"	77	—	81	—
"	78	23.40—23.65	82	—
Bácskai	75	—	79	23.60—23.85
"	76	—	80	23.70—23.95
"	77	—	81	—
"	78	23.40—23.75	82	—
Rozs	I. rendű új	—	—	20.90—21.10
"	középmínőségű új	—	—	20.70—20.90
Árpa	takarmány I. rendű	—	—	19.50—20.—
"	II.	—	—	—
Zab	I. rendű	—	—	21.30—21.50
"	II.	—	—	20.70—21.—

Table with 2 columns: Item (Tengeri belföldi új, Köles) and Price (13.30-18.65).

A határidőpiacon kötött:

Table of market transactions for various commodities like Buza, Rozs, Zab, and Tengeri, with columns for item, date, and price.

1 óra 30 percig zárulnak:

Table of closing prices for Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, and Káposztarepe.

Budapesti gabonaforgalom:

1912. április 16-tól 1912. április 17-ig.

Erkezett Elszállított méter mázsá

Table showing grain arrivals and shipments in metric tons for various types of grain.

Értéktőzsde.

Ma a tegnapi fölépített javulás további előmenetelt tett. A jegybank jó kimutatása és a szilárd külföldi jelentés nyomán az árnívó emelkedett...

a rimamurányi részvény a tegnapi jóval drágább áron voltak keresettek. A készrúpiacon tartott áron folyt a vásár. A zárlat kedvező volt.

Előbörzsen kötöttek: Osztrák hitel 637.75-638.25, Magyar hitel 830.50-833.25, Jelzálogbank 468.50-469.

Déli tőzsdén kötöttek: Osztrák hitel 637.75, Magyar hitel 833-832, Osztrák-magyar államvasút 728.50, Jelzálogbank 468.50-467.75.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, április 18. (Saját tudósítónktól.) Noha a külföldi tőzsdék magasabb árfolyamokat jelentettek, itt az irányzat nyugodt volt, csak később szilárdult meg a hangulat gabonaneműekben.

Jegyzetett buza: Tiszavidéki 12.45-12.80, bánati és bécsei 12.30-12.60, mosoni és győri 1.80-12.

Rozs: Felsőmagyarországi 10.95-11.15, csepeli 10.90-11.05, pestmegyei 10.90-11.15, délivasuti 10.85-11.05.

Arpa: Morvaországi 10.25-10.85, felsőmagyarországi 9.70-10.50. Magyar tengeri 8.65-9.90, Cinquantin 10.75-11.15 K.

Magyar zab: válogatott 11.20-11.55, elsőrendű 10.85-11, közepes 10.70-11.10, ausztriai 10.85-11.15.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, április 18. (Magyar értékek zárlata), 4 százalékos arany-járadék 108,50 Tiszai és szegedi kölesön

sorsjegy —, Magyar hitelbank részvény 892.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 517.—, Rimamurányi 721.75, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 89.05, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 88.65 Magy. nyeres.-köles. sorsjegy —, Kassa-Oderbergi Vasutársz. 345.— Magyar jelzálogbank 468.—, Magy. kereskedelmi bank 3935.—

Bécs, április 18. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 89.25, 4 százalékos osztrák arany áradék 113.50, 1860-as sorsjegy 1569.—, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol osztrák bankrészvény 328.75, Bécsi Bankverein 631.50, Osztrák-magyar bank 719.7, Déli vasút 106.40, Dunagőzhajózási r.-t. 1.45, Dohány részv. 331.—, Cs. k. arany (vert) 11.39, Német bankv. 617.82, Osztr. Lloyd 543.— 4.2 száz. ezüst jár. 89.40-92.70 Osztr. koronajáradék 89.25, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 637.—, Union-Bank 612.25 Osztrák Landerbank 531.90, Osztrák-magyar államvasút 728.25, Elbevolgyi vasút —, Alpeli részvény 944.75 20 frankos 19.14, Londoni váltó 241.37 Lípótkohó 638.— Török sorsjegy 243.75.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, április 18. (Értéktőzsde.) A legutóbbi napok szilárd alapirányzata az állandóan kedvező vasipari jelentésekre és a maasabb newyorki jegyzésekre támaszkodva, áttejtett a mai forgalomra is, melynek központjában kezdettől fogva Phönix- és Kanada-részvények voltak. Magasabban indultak Baltimore- és villamossági értékek, míg Hanzarészvények realizációk miatt szenvedtek, mert azon tegnapi líreket, hogy a kelet-ázsiai forgalomtól jóval magasabb tarifabevételek várhatók, megczafolták. Nyugodt irányzat és jelentéktelen ingadozások után Kanada-részvények egyedüli javulása mellett a bányavértékek végül a német luxemburgi társaság állítólagos tőkeemelésére gyöngültek, de az alapirányzat általában szilárd maradt. A készrúpiacon ipari értékek egyenletlen irányzatok voltak. Napi pénz 3 és fél százalék, magánkamatláb 3 ötnyolcad százalék.

Berlin, április 18. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyzetetik: 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák arany-járadék 96.40, osztr. hitelrészvény —, Déli vasút 17.20, orosz bankjegyek 216.—, 4 százalékos új orosz kölesön —, Discontó Commandit 184.70, Dinamittruzst 187.40, Harpeni 198.70, Unifikált török járadék 91.60, 4.2 százalékos ezüst jár.

Main table titled 'Budapesti értéktőzsde' containing detailed financial data for various companies and securities, including columns for company names, prices, and exchange rates.

89.20. 4 százalékos magyar aranyjárdék 91.20, Magya koronajárdék 89.20. Osztrák-magyar államvasut —. Bécsi váltóár 848.—, Olasz járdék —. Ált. villamos-sági Éditson 265.20, Gelsenkirchoni 198.70, Laurakohó 180.10.

Frankfurt, április 18. Zárlat. 4.20/c papírjárdék —. 4 száz-os osztr. ar-jár. 96.20 Magy. ar-jár. 91.10 Osztr. hitelint. részv. 199.75 Osztrák-magyar államvasut. 154.— Északnyugati vasut —, Bustleh radi vasut —, Londoni váltóár 204.55, Bécsi Bank vereln 134.80 Villamos részvény —. 3 százalékos magyar aranykölcsön 74.—, 4.2 százalékos ezüstjárdék 92.60. Osztrák koronajárdék 89.60, Magyar koronajárdék —. Osztrák-magyar bank 140.80 Déli vasut részvény 17.25, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 848.33, Párisi váltóár 811.50, Union bankrészv. —.

Hamburg, április 18. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járdék 92.—, 1860. sorsjegy 178.75. Déli vasut 17.— 4 százalékos aranyjárdék 97.25, Osztrák hitelrészvény 199.75 Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járdék 94.50, 4 százalékos Magyar aranyjárdék —.

London, április 18. Angol consol 78 1/16.

Páris, április 18. (Zárlat.) 3 százalékos francia járdék 91.95. Osztr. aranyjárdék 97.05 Magyar arany járdék 94.55, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 508.— 3 3/4 százalékos Olasz járdék 94.60 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 271.—, 5 százalékos marokkói járdék 526.— 4 százalékos 1890. román köles 96.80 4 százalékos amont. románjár. 1905.—, 5 százalékos orosz járdék 106.60 4 és fél százalékos 1909. orosz járdék 101.35 4 százalékos spanyol jár. 94.85 4 százalékos unifikált török jár. 98.30 Török sorsjegy 203.25 Török dohányrészvény 345.—. Osztrák földhitelintézet 1415. Osztrák Länderbanks 561.— Magyarjelzálog bank 494.— Banque de Paris —. Banque Ottomane 686.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut 599.—, Hartman gépgyár 792.— Rio Tinto 19.84, Suererie d'Egypte 90.—, Tula 939.— Urikányi köszén 173, Chartered 39.75, De Beers 512.— East Rand 18.75, Jagersfontein 164.50 — Trans. Land Compan 40.25 Váltó Amsterdamra (rövid) 209.—, Váltó német piacokra (rövid) 1:3.18 Váltó Bécsre (rövid) 104.56, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16 Olasz arany váltó (röv) 1 Váltó Svájcra (rövid) 3/16 Csekk Londonra 252.50 Magánkamatláb 3 1/2.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Milyen időre?	Nyers	Finomított
Azonnali és folyó havi szállításra	76.—	84.—
Április—májusra	76.—	84.—
Április—augusztusra	77.—	85.—
Április—decemberre	76.50	84.50

Irányzat: Kedvezőtlen gyümölcsstermési kilátások és rohamosan dráguló tengeri folytán élénkebb.

Bécsi nyersszeszjegyzés	67.—	68.—
Prágai "	65.—	65.50
Lembergi "	69.50	70.50

Buzakorpa.

Finom korpa azonnali szállításra	15.50—15.70
" " 1912. áprilisra	15.30—15.50
" " április—májusra	15.10—15.30
Durva korpa azonnali szállításra	15.60—15.80
" " 1912. áprilisra	15.0—15.70
" " április—májusra	15.30—15.50

Zsiradékok.

Disznózsír budapesti	163.—	164.—
" vidéki	—	—
Szalonna.	—	—
Városi 4 drbos	136.—	137.—
" 3 "	144.—	145.—

Budapesti vágómarhavásár.

Április 18. Felhajtott: Magyar bika 232 drb, ökör 1445 drb, tehén 615 drb, bivaly 51 drb, növendémarha 121 drb. Póthajtásra bejelentve 29 drb, összesen 2493 drb. — Árjegyzések (métermázsánként élősulyban levonás nélkül.) Magyar hizott ökör, legjobb minőség 94—104 koronáig, kivételesen 106—108 K, közép 78—92 K, silányabb 64—76 K, magyar parasztmarha 76—90 K, silányabb 60—74 K. Tarka hizott ökör legjobb 96—110 K, kivételesen 118 K, közép 90—94 K, silányabb 66—78 K. Bika jobb minőség 86—98 K, kivételesen 100—104 K. Bivaly 52—80 K, kivételesen 82 K. Magyar tehén 54—88 K, kivételesen 90 korona. Kicsontozni való marha 46—60 K. Növendémarha 80—96 K. — A felhajtás mintegy 1200 darabbal nagyobb volt a mult hetinél, az irányzat mégis élénk volt, az árak csupán 1—2 K-val csökkentek mázsánként. — Hogy nagyobb árhanatlás nem állott be, annak oka az, hogy több idegen vevő jelent meg a vásáron és a mészárosok a multheti csekély felhajtás következtében a huskésletből kifogytak.

Heti lóvásár.

Április 18. A székesfővárosi Tattersall telepén ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 442 elsőosztályú, 593 másodosztályú, összesen 1035 lovat. Eladtak 525 darabot. A székesfőváros megvett vagonok 120 drb lovat 64—158 korona között váltakozó áron.

BELATINY PEZSGŐ
PARIS 1900 ARANY ÉREM

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánk időjárása megegyezett az előző nappal; az ország északi felében többnyire derült és száraz, déli felében pedig többnyire borult maradt; kevés esőt (1—3 mm.) a déli részéről jelentettek.

A hőmérséklet lényegtelenül változott, de az északi részeken még fordultak elő gyenge éjjeli fagyok; a maximum 16 C fok volt Malaczkán, a minimum pedig 3 C fok Arvaváralján.

Prognózis a következő 24 órára:

Enyhe idő várható nyugaton és délen elvélve csapadékkal.

(Sürgöny-prog.: Enyhe, nyugaton, délen elvélve csapadék.)

Allomás	Légnyomás mm. Hg +	A hőmérséklet Celsius skálán	Szélirány és seb.	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet	
					max.	min.	max.	min.
A-Budapest	76.2	2.8	E	2	4	—	15	1
Ungvár	68.7	0.4	NW	1	4	—	14	2
Késmárk	69.8	2.0	—	1	2	—	13	0
Leónor	68.8	1.2	NE	1	0	—	18	3
Ogyalla	68.3	6.3	—	0	0	—	12	3
Budapest	68.7	4.9	—	0	0	—	10	2
Hegyház	68.2	5.8	—	4	1	—	9	2
Keszthely	68.5	6.0	SE	1	2	—	8	3
Pécs	68.9	5.6	E	2	4	—	1	8
Zágráb	67.9	5.7	E	1	4	—	8	4
Fiume	64.9	9.0	N	1	3	—	14	4
Szeged	69.1	6.0	NE	1	2	—	8	6
Temesvár	69.1	4.9	NE	1	4	—	9	3
Nagyvárad	68.7	3.4	SE	1	0	—	7	5
Kolozsvár	69.6	4.0	W	1	4	—	7	2
Nagysebő	68.8	4.8	SE	1	4	—	7	2
Eger	—	6.2	SSE	1	4	—	8	4
Arvaváralja	—	1.0	E	0	0	—	1	2
Selmecsbánya	—	4.4	N	1	0	—	1	3
Komárom	—	1.0	NE	1	0	—	2	0
Magyar-Ovár	—	5.8	—	1	—	—	0	1
Sopron	—	5.5	SE	1	3	—	0	3
Eszék	—	6.0	SE	1	4	—	0	5
Cirkvenica	—	9.5	N	1	4	—	15	5
Debrecen	—	2.2	NE	1	4	—	5	9
Kecskemét	—	5.3	—	1	3	—	7	2
Orosháza	—	5.8	N	0	4	—	10	7
Arad	—	4.0	E	2	4	—	11	7
Zombolya	—	0.0	E	0	0	—	6	0
Yersecz	—	6.1	E	8	4	—	13	5
Orsova	—	—	—	—	—	—	—	—

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

A NAGY NAP.

— REGÉNY EGY KÖTETBEN. —

Irta: JEAN DE CARRE.

Leült íróasztala mellé és gépszertien bontotta fel s futotta át a távollétében érkezett leveleket. Egyszerre felkiáltott:

— Mi az már megint? — kérdezte tőle Morera Juan.

— Egy hír, mely téged jobban érdekel, mint engem; mert az igazat megvallva, csakis a te kedvedért tartottam azt a fiatal embert a börtönben.

— Miféle fiatal embert? Kiről beszélsz?

— Osorio grófról beszélek. Villaviciosa parancsnoka jelenti, hogy megszökött.

A családás és a harag kiáltása tört elő Morera Juan ajkairól.

— Meg engedte szökni? Az ostoba! Az áruló! Megbünteted, remélem?

— Igen, ha a megejtett vizsgálat után lesz rá ok; de csakis, ha lesz rá ok. Baradil ezredes megbüntetése tőhá nem adja vissza neked Rafact.

— És te megnyugszol?

— Mit tehetek most már, mikor a baj megtörtént?

— Megparancsolhatod, hogy mindenfelé keressék a szökevényét.

— Kiadom a parancsot, ha kívánod.

— Oh igen, minden esetre kívánom. Rafael ellenségem. Ellenséged neked is, Manuel, valamint a királynénak is és ha szabad, félelmissé válhatik. Uszítsd nyomába a rendőrségedet, vagy inkább bizz meg engemet az üldözésével.

— Üldözd, ha kedved tartja. Rendelkezzél a hatóságokkal, szabad kezet engedek neked.

XIX.

A Castrogeriz-palotában, melynek tekintélyes homlokzata a Callo Mayoron nyult vé-

gig, este kilencz óra tájban Marguerita időzött atyja társaságában.

Vacsora után voltak, az első emelet egy tágas szobájában, ahol a fényes, de már régi butorzat a tizenhatodik század divatjára emlékeztetett. Az öreg nemes és a leánya, két lámpa világosságában egy asztal mellett olvastak; a gróf a régmúlt idők maradványát képező foliansokból, melyekben a Spanyolországba betört mórok uralmának nevezetesebb eseményei voltak feljegyezve; Marguerita pedig számos képpel díszített ajtatos tartalmu könyvből, amely képeknek már szinte régóta porladozó ismeretlen festője a szentek életének legjelentősebb mozzanataiból merítette ihletét.

Castrogeriz gróf egész figyelmével elmerülni látszott a messze multba, ahová az előtte levő mű vezette vissza; mozdulatlanul ülve, lassan forgatta a lapokat, miután az utolsó sorig elolvasta.

Egészen elűtő volt ettől Marguerita magatartása. Szemei, noha a lapokra szegződtek, nem olvastak. Szívét és elméjét sokkal inkább izgatták a jelen aggodalmai, semhogy képes lett volna érdeklődni a mult eseményei iránt, melyek hajdan gyermekkorát ringatták és serdülő éveit ajtatoságra hangolták.

Marguerita, aki csalódott Bourbon Ferdinánd iránt táplált érzelmeiben és áldozatul esett Morera Juan hívös hatalmának, aki még azt sem tudta megérteni, hogy miért és hogyan árulta el az előbit, sem azt, hogy lényének milyen állapotában lett akaratlan eszköze az utóbbi büns cselszövéseinek, zsákmányul esett egy rögeszmének, amelytől, ha még egy erőlködött is, képtelen volt megszabadulni. Istennek szentelve magát, akart megverekedni a hibáért, melynek elkövetésére egy titkos és sátáni hatalom készítette, de egyuttal büntetni is akart.

A körülötte uralkodó esendben, a külső zajnak azon lecsillapodásában, mely az izgott nappalt követte, gondolata bátran haladt az előtte nyitott uton.

Marguerita hívta az alkalmat, mely megengedi neki a cselekvést. Hogy mi módon fog engedni lelkiismerete szigorú parancsának, azt még nem tudta. A cselekvésnek kínálkozó módzatai között habozott, de el volt készülve a tette és további viselkedése csakis a körülményektől függött.

Az utcán, ahol minden nesz kihalt, egyszerre kocsirobogás hallatszott, mely a palota előtt szünet meg, előbb megremegtetvén annak ablakait. A kaput megzörgették. Castrogeriz gróf félben hagyta olvasmányát.

— Ki jön most hozzánk, ebben az órában? — kérdezte.

Leánya ép úgy meg volt lepve, mint ő maga s kíváncsian figyelt.

A koesi ismét robogni kezdett a kövezeten; eltávozott. A kapu megnyílt és becsukódott. Pár pillanat telt el, annyi, amennyi a lépcsőn feljövételre kellett és egy inas lépett a szalonba, aki jelentette, hogy két egyén kéri Castrogeriz gróft, hogy fogadja el őket rögtön. Nyomban az inas után egy férfi és egy nő jelent meg; tetőtől talpig be voltak burkolódzva a köpenyegükbe.

— Kicsodák önök; mit akarnak? — szolt a gróf és fölállt.

A köpönyegek szétnyúltak és az arcok előtűntek.

— Donna Stefánia! — kiáltott fel Marguerita.

— Don Rafael! — hangzott el a gróf ajkairól.

— Igen, mi vagyunk, gróf ur — mondá Defodon Stefánia. — Villaviciosából érkezünk, ahonnan sikerült kihoznom Don Rafaelt. — Nem tudunk hová menni, mert valószínűleg a rendőrség már sarkunkban van. Nem térhetünk haza, sem én a magam lakásába, sem Rafael a sajátjába, mert kétség kívül ott fognak bennünket legelőször keresni. Azt gondoltuk tehát, hogy Castrogeriz gróf nem tagadja meg tőlünk a menedékhelyet. Kinek jutna eszébe nála keresni minket?

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1912. április 19-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

A vígjátéki ciklus első előadása

I. Felolvasás.

írtja Rákosi Jenő.

II. A felhők.

Aristofanes vígjátéka, 3 felvonásban. Fordította: Arany János.

Személyek:

- Strepádész Gál
- Sokrates Somlay
- Theidippides Rainay
- Iraszég Hajdu
- Hamisság Horváth
- Elő tanítvány Lubinszky
- Második tanítvány Ditrói
- Karvezető S. Fáy Sz.
- Szolga Iványi
- Tanu Abonyi
- Pasias Sugár K.
- Amyntias Bónis
- Chairephon Balassa I.

Kezdeté 1/8 órakor.

NÉPOPERA.

A kornevillei harangok.

Operett 3 felvonásban. Írta: Clairville és Gabet. Zenéjét szerzelte: Robert Planquette. A versek Evva Lajos, a próza Faragó Jenő fordítása. Az előadást vezényli: Reiner Frigyes karmester.

Személyek:

- Serpollète Sebők I.
- Germaine Sándor M.
- Gáspár apó Helai m. v.
- Henri mári Németh
- Grenicheaux Hajagos
- A városbíró Mátrai
- Fuinard Vajda
- Náni Kalocsayné
- Jutka Lehner M.
- Kató Krasznai M.
- Erzsi Székiné
- Zsuzsika G. Fenyvesi I.

Kezdeté 1/8 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A Frankfurtiak.

(Die fünf Frankfurter).

Vígjáték 3 felvonásban. Írta: Rössler Károly, Ford. Molnár F.

Személyek:

- Gudni asszony T. Forrai R.
- Anselm Végó
- Nathan Szirmai
- Salamon Sebestyén
- Carl Kertész
- Jacob Pető
- Charlotte Nagy T.
- Gustav herceg Törzs
- Christoph gróf Dobi
- Eveline hercegnő Tóth I.
- Agordó herceg Pártos
- A hercegnő Csatsi J.
- Abraham gróf Papp

Kezdeté 1/8 órakor.

BUDAPESTI SZÍNHÁZ.

Mayerék.

Bohózat 3 felvonásban. Írta: Fritz Friedmann-Frederich. Fordította és magyar színréalkalmazta: Szomory Emil.

Kezdeté 1/8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Isteni színjáték.

Kezdeté 1/8 órakor.

OMNIA

A főváros legnagyobb és legdiviszebb mozgóképprojektorja. Színes Jézus-körút 21. sz. Telefon 128-42

„Slager oldás” XVIII. soroz. A karbonárik. Katonadrama 2 felvonás an, történelmi műkép Tom, az életmentő. Amerikai színmű. Maxi az ebédnél. Vígjáték Max Linderrel a címszerepben.

Ezenkívül több kitűnő vígjáték, természet utáni felvételek és aktualitások.

Helyek: Erhély páholy 2 K, Páholy 150 K, I. hely 1 K, II-ik 80 f, III-ik 60 f. Előadások kezdete hétköznap d. n. 8 1/2 órakor, vasár- és ünnepnap délután 5 1/2 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Nincs előadás.

UJ SZINPAD.

A Mari.

Írta: Hajermanns. Fordította: Bresztovszky Ernő.

A gyűrűben.

- Kurt Gáros
- Lótyi Markovics M.
- Betti Harmos I.
- Vilmos Harsányi
- Karolin Saláth E.
- Minna Nagy M.
- Mari Judik E.
- Puczerájós Darvas

Az ár lezajlik.

- Kurt Gáros
- Lótyi Markovics M.
- Betti Harmos I.
- Vilmos Harsányi
- Minna Nagy M.
- Mari Judik E.

Utána:

A bátor Kasszián.

Bábjáték 1 felv. Írta: Schnitzler Arthur. Fordította: Karinthy F. Márton

Személyek:

- Zsófia D. Huszár
- Kasszián Pethő
- Szolga Czákó

Kezdeté 8 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

A kalandor.

Színmű három felvonásban. Írta: Ifj. Herczeg Ferencz.

Kezdeté 1/8 órakor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

A gésák.

vagy egy japán teaház története. Operett 3 felvonásban. Írta: Owen Hall. Zenéjét szerzelte: Sidney Jones. Fordították: Faj J. Béni és Mikai Emil.

Személyek:

- Fairfax Lugosy
- Bronville Krasznay
- Staubley Fényes A.
- Imári Mári Boross
- Vun-Csi Rátkay
- Mimóza Fedák S.
- Juliette Lonzai A.
- Molly Seamure Berkly L.
- Lády Constante B. Rády G.

Kezdeté 1/8 órakor.

ROYAL-ORFEUM.

110-22 : TELEFON : 110-22

Minden este 8 órakor leopoldórend színház és variété előadás.

Ma és a következő napokon: WIESENTHAL Elsa és Berta, a világhírű táncművésznők rövid vendégjátéka.

Paul BECKERS „Das Original” teljesen új színműsorral. Fred Marion, Oscar & Suzette. The haunted Castle Les Averinos, Maggie May, Szenzációs Kinema Szkeccs: Bernáték kikocsiznak! Helai Jenő tréfája. Tűz 4 Orig. Cliftona. Les 6 Bravouroffs. K. Solti Hermin és Virágh Jenő új kuplékkal. Sorelle D'Alimé, Perez Grimaldi és a többi pompás áprilisi attrakció.

A téli kertben Royal-Cabaret Belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. Kékó Vinco és zenekara. Bal-mobilis. Keringő verseny. Táncor hajnalig. A legdiviszebb budapesti hely.

Vasárnap, április 21-én délután 3 1/2 órakor mérsékelt helyi-áru nagy családi előadás a teljes esti műsorral.

APOLLO-PROJEKTOR

Vásárnapon (Főpostával szemben) 11-12 óráig.

Vásár Amerikában (eredeti felvételek). A Káspi tenger (játék). Az új felgyelő (dráma). A vasárnapi magyar-német mérkőzés. Lemke bokréája (komédia). A kékköves nyakék társadalmi dráma 2 felvonásban. Kizárólagos előadási joggal. Előadások kezdete hétköznapokon d. n. 8, vasár- és ünnepnapokon d. n. 4 óráig éjfélig, folytatódólagosan.

Fővárosi Orfeum

Vl. Nagymező-utca 17. WALTER M. H. Készíté.

Ma

GIAMPIETRO

a berlini Metropolo-színház illusztris tagjának

vendégjátéka.

16 egyéb attrakció.

Az előadás kezdete 8 órakor.

FOLIES CAPRICE

Téli helyiségei Révay-utca 18. szám.

Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Róit Sándor.

Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/8 órakor.

Ujdonság! Ma! Ujdonság!

„IN DER KANTINE“

és

„A vén kecske“.

Jegyek elővételben kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 18. d. n. 9-11-ig és d. n. 5-6-ig. Híres nagytársulat. Andrassy-ut 19. és Sopronyi nagytársulatban Rákóczi-ut 1. 12 óra után az 1-5 emeleti „Casino de Parisban” teljesen új műsor a világ legelső tánc-attrakcióinak felleptével.

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31 110-22 : TELEFON : 110-22

Ma és a következő napokon a felhímulhatatlan áprilisi műsor keretében:

Wiesenthal

Elsa és Berta, világhírű táncművésznők rövid vendégjátéka.

Paul Beckers

„Das Original” teljesen új színműsorral.

Fred Marion. Maggie May.

4 Orig. Miftons. Oscar & Suzette

Les 6 Bravouroffs.

„Bernáték kikocsiznak” Szenzációs kinemaszkeccs.

A kísértetek kastélya! (The haunted Castle) világhírű rejtelmes látványosság.

Las Averinos Sorelle D'Alimé Perez Grimaldi

K. Solti Hermin és Virágh Jenő új kuplékkal és a többi pompás áprilisi attrakció!

A téli kertben Royal-Cabaret. Belépődíj 1 óráig 1 korona 1 óra után nincs belépődíj. Kékó Vinco és zenekara hajnalig muzsikál. és új, szenzációs ének- és táncattrakció.

Vasárnap, április 21-én, délután 3 1/2 órakor mérsékelt helyi-áru nagy családi előadás teljes esti műsorral.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

..... (Főpostával szemben) .....

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ujdonság! 11 órakor Ujdonság!

Pillanat felvételek.

Bohózat. Írta: Korcsmáros Nándor.

9 órakor: 9 órakor:

CSINGILINGI.

Bohózat, írta: Glinger és Taussig. Ford. és átdolg. Steinhardt.

STEINHARDT, HUNYADI és GALAMBOS új kuplékkal.

Vasár- és ünnepnapokon délután mérsékelt helyi-áru előadás. Kezdeté fél 4 órakor. Éjféli után a remek téli kertben Sárközi Pista zenekara, cabaret és tánc, belépti díj nélkül. Jegyek: d. n. 10-11-ig és d. n. 3-6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagytársulatban és a Hungaria-fürdő pónztáránál kaphatók.

TROCADERO

Telefon 15-10 VII. KIRÁLY-UTCZA 77. Főentartás 6-ór

NEMZETKÖZI KABARET.

Az áprilisi teljeseu új remek műsor!

Hilda Reiman József Schaffer Lafayette

előadó művésznő. előadó művész. előlépek.

Hansi Edelweiss tiroli énekesnő. Else Gees szubrette

!!! Die unmoralische Wohnung !!!

Schwand in 1 Akt von Ablender Engel. Tóth Marcsa cabaret

énekesnő. The 3 Hardinis zenejeleten. Hilda Ernau tánc-

művésznő. 12-14 táncattrakció fellepte szabad bomenel mellett.

1-5-ig keringőverseny pécsi Hegedűs Gyula cigányzenekarával.

Jegyvétel Zipsér és Könignél Andrassy-ut 4. Kezdeté fél 9 órakor

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31 110-22 : TELEFON : 110-22

V. sárnap, április 21-én, délután 3 1/2 órakor

rendkívüli mérsékelt helyi-áru nagy családi előadás!!!

Wiesenthal

ELSA és BERTA a világhírű táncművésznők

!! egyetlen délutáni fellepte. !!

Szenzációs kinema-szkeccs: Bernáték kikocsiznak!

Helai Jenő tréfája. Beszélő mozi: Világító díszlet! Paul

Beckers, Fred Marion és a többi pompás áprilisi attrakció.

Jegyek az összes előadásokra — elővételi díj nélkül — vált-

hatók a Royal-Orfeum jegypénztáránál.

Magyar Lányok.

Képes hetilap fiatal lányok számára.

Szerkeszti: TUTSEK ANNA.

Minden száma kedves és kellemes, szórakoztató olvasmány. Közleményeinek nagyrésze a háztartás, a kézimunka, a női foglalatosságok körébe vág, választékos szépirodalmi részét pedig jeles írők írják. Igazán fiatal lányok képes lapja, melynek minden sora nekik íródik.

Előzetési ára negyedévre 3 korona. Az új évnegyed április elsején kezdődik.

Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrassy-ut 10.

DARANYI LEGUJABB MODELLO Számoló

ÉS LÁTHATO IRASU

összeadógépei

nem szorúlnak reklámra.

Díjmentes bemutató az ország bármely helyén.

Telefon 139-54.

DARANYI MIKSA

Első Magyar Számoló- és Összeadó- és Iras- és Kereskedelmi Vállalat, a Szakértői és Iparbank részvénytársaság áruosztálya

Budapest, VI., Váci-körút 37.

Heti műsor:

Április hó	Magy. Kir. Operabáz	Nemzeti Színház	Népepera	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Uj Szinpad	Budapesti Színház	Várszínház	Uránia
20 Szombat	Téli regé	A felhők	Rigoletto	Innocent	A gésák	Blanco Posnet előadása A sors embere	Favaszi mámor Kaczkai — meghalni Irodalom	Mayerék	—	Az országos színművészeti akadémiá előadása
21 Vasárnap	A bibliai ember	A boszorkány	Troubadour	Györgyike, drága gyermek Tu audat	Leányvasár	Az aibi Blanco Posnet előadása A sors embere	Favaszi mámor Kaczkai — meghalni Irodalom	A gyimesi vadvirág	—	Mayerék

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR

BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturálmokban szabadalmazott, különösen páratlan czélszerűségű kicsérélhető nyomképpal ellátott **MULTIFORME sérvkötőkről** prospektust kérjenek. Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő igé-nyeknek is megfelel **Műláb** a lehető leg-**Műkéz** a legizlésebb kiállításban **Műfüző**
Támgepek, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

A képzőművészetek ragyogó színeinek és formáinak megértéséhez nélkülözhetetlen

MŰVÉSZET KIS TÜKRE

A KÉPZŐMŰVÉSZETEK ÁLTALÁNOS TÖRTÉNETE

Irta: **REINACH SALAMON**

Fordította és a magyar művészet-történeti részzel kibővítette: **LÁZÁR BÉLA**

Az izléses előkelőséggel kiállított díszes kötésű könyv ára aranyonmasu egész bőrkötésben 8 korona.

Kiadta az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat (VII., Rákóczi-ut 54. sz.). Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

A magy. kir. Opera művészei, A magy. kir. Zene-Akadémia, A Nemzeti Zenede, az ország legelőkelőbb zene-iskolák tanárai szívesen elismerték, hogy hegedűt

Reményi Mihály olyan készít, mely bármely régi 2000 koronás hegedűvel a versenyt sikeresen kiállja.

Reményi hangfokozógerendája által bármely rossz hangú hegedű sokkal jobb, erősebb és nemesebb hangot kap. Sikeréért kezeség minden egyes hangszerénél. — Árjegyzéket kérjen REMÉNYI M. hegedű-készítési osztályától.

Budapest, Király-u. 58.

A világ legjobb quintettista hurjai csak REMÉNYINÉL.

Legolcsóbb és legjobb hatású hashajtószert.

NEUSTEIN FÜLÖP

CUKROZOTT HASHAJTÓ LABDÁCSAI

(NEUSTEIN-féle BEZSÉBET-labdacsok.)
E pillulák hasonló készítményeknél minden tekintetben többre becsülendők; mertek minden ártalmatlan anyagból, az alkotói esszerek közül a legjobb eredménnyel használatban, gyöngéden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint e pillulák s

Székszorulás

legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsejük miatt még gyermekek is szívesen veszik.
Egy 15 pillulát tartalmazó doboz 30 fillér, egy literes, mely 3 dobozt, tehát 120 pillulát tartalmaz, csak 2 kor., 2 kor. 45 fill. előleges beküldése mellett egy tokos bérmentve kitértik.

Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjünk határozottan Neustein Fülöp hashajtó-labdacsot. Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent-Lipót” és „Neustein Fülöp gyógyszer” aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvény-szerűleg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

NEUSTEIN FÜLÖP „Szent Lipót”-hoz címzett gyógyszerháza, Bécs, I. Plankeg. 6 Kapható: Budapestben, Török J. gyógyszerháza, Király-utca 12. és Andrássy-ut 23. sz.

SZILÁCS ACÉLFÜRDŐ

FELSŐ-MAGYARORSZÁG.

Egyedül ismert szénsavdús vasforrás. Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás belső használatra. Idény május 5-től szeptember 30-ig. Felülmulhatatlan vérszegénység, sápkór, női bajok, hátrgerinc- és idegbajok, bémulás ellen, átzenvedett betegség és erős munkásság után. Mint fürdő- orvos Dr. Nádasy István hív. fürdőorvos működik. Utazás Bécsből 6 óra, északról Oderbergen át 5 óra, délről Buda- pesten át szintén 5 óra. Szilácásra vonatkozó falragaszok minden nagyobb vasúti állomáson ki vannak függesztve. Kimerítő felvilágosítást és prospektust, utazás, valamint lakás árkedvezményről az elő- és utóidejében stb. ad a: Fürdőigazgatóság Szilácson, (Zólyom-m.)

BUTOR

FUCHS BODOG butornagykereskedő Budapest VII. Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

Hirdetmény.

Önkéntes árverés.

Alírott végrendeleti végrehajtó ezennel közhírré teszem, hogy a néhai özv. Lencz Agostonné szül. Schaeffer Katalin hagyatékai tömögéhez tartozó Budapest főváros pesti része 980. telekkönyvi betétében I. sorszám 989. ház (345. a régi telekkönyvi sz. a.) felvett, V. kerület, Lipótváros, Váci-körút 66. szám alatt, a Kálmán-utca sarkán levő, 285⁰⁰/100 négyzetföld területű telek a rajta levő három emeletes bérházzal, minden hozzátartozandóságával folyó 1912. évi április hó 20-ik napján d. e. 10 órakor alírottak kir. közjegyzői hivatalos helyiségében Budapest (V., Bálvány-utca 13. szám) önkéntes árverés alá bocsájtatik.

Az ingatlan kikiáltási ára 700.000 korona, melyen alól is, de 600.000 koronánál nem kisebb áron, az ingatlan el fog adatni.

Venni szándékozók tartoznak bánatpénzül 20.000 koronát készpénzben, vagy egyéb elfogadható értékben, az árverést megelőzőleg alírott végrendeleti végrehajtó kezéhez letenni. Az egyéb árverési feltételek ugyancsak az alírott végrendeleti végrehajtó fent kitett hivatalos helyiségében mindonnap délelőtt 9—12 óráig és délután 3—6 óráig már előzőleg is betekinthetők.

Budapestben, 1912. április hó 1-ső napján.

Gászner Béla, kir. közjegyző, mint néhai özv. Lencz Agostonné szül. Schaeffer Katalin végrendeletének végrehajtója.

CSIZFÜRDŐ

A kontinens legerősebb jód-brom forrása. nagy rádióaktivitással. Meglepo gyogyszeredmenyek. Fürdő- megnyitás május 1-én. Meleg-fürdők, hidegvíz-gyógyfürdők, izasztó- kórak, szénsavas-fürdők és az összes hidropathiai gyógyfürdők. Modern újítások. Kényelmes, olcsó lakások, szanatórium, szor- kozások. Államhivatalnokok és katonatiszt knek elő- utóidejében 50% engedmény. Csizvíz háznál történő ivókúrához rendelhető a forrásnál és Édeskúty L. lakatában, Budapestben. Prospektust szívesen küld a fürdő-igazgatóság. Posta, távirat, telefon, vasut- állomás helyben. — Hivatalos fürdőorvos: Dr. Kallós Jenő, Dr. Fazár László.

THE GRESHAM

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG LONDONRAI

Alapították 1848-ban.

Magyarországi igazgatóság Budapeston V., FERENCZ JÓZSEF-TÉR 5-6. SZ. (Saját palotájában)

Elitogad életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös és díjaz feltételek mellett. A „Gresham” kötvényfelvitelének kiválóan híresülése. Kötvényei elővételmentesen és megtámadhatatlanok. Légihajózás (aviatika) következtében előálló halálesetekben — ha a biztosítás már 3 évig fennáll — a társaság feltétlenül kártérítést nyújt, pótdíj fizetés köte- lezettség nélkül. Fedezetül letett kötvényeinél felei kívánságára a biztosítás érvénybelépése- kor azonnal kártérítési kötelezettséget vállal: öngyilkosság, párbaj vagy bírói ítélet folytán előálló halálesetekben.

Vagyonállás 1910. decz. 31-én —	361.366.657.15
Ervényben levő biztosítások —	610.000.000.—
Biztosított feleknek kifizetett kár- térítés —	642.829.227.92
A magyar üzletre tartalékba he- lyezendő összeg —	25.764.941.50
Magyar értékben tényleg elhelye- zett díjtartalék —	28.042.262.10

Első es. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság.

HIRDET MÉNY.

Az alírott igazgatóság ezennel közhírré teszi, hogy f. hó 22-én délelőtt 9 órakor a Lánchid alatti zárt rakodón a kiválóan és feles árúak az üzletszabályzat 61. szakasza értelmében nyilvános árverés útján eladatnak.

Budapestben, 1912. április 18-án.

A magyarországi forgalmi igazgatóság.

ÉLŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL, DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN ESZTERTELEPÉSEN

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29. sz.

VIDÉKI MEZORENDELÉSEKRE KIVÁLÓ QONDOT FORDITOM. ÁRJEGYZÉK 2000 ÁBRÁVAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

Pénzszekrényeket
Él- és betörésmenteseket
ajánl Budapesti Pénzszek-

Szóló-spárgát,
cukorborsót, kárliót, spe-

Gyorsírás
és gyorsgépirás. A Gy-

Rózsafák
Tíz darab kétéves magas

Sütőde
egy emeletes bérházzal

Juniperus
(nemes boróvicska) 4 H-

Soványagság
Az egyedüli eredmény-

Parti-árakat
szövet- és fehérnemű-

Ajtók, Ablakok
vasredőnyök, használat-

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított

Dizskert kedvelők
kérjenek árjegyzéket az

Kitűző fegyverek
öröknek, önévédelemre,

Gyümölcsfa
díszfa és rózsáregyék-

Méregképes
könyvtári esti foglalkozást

Zongorák,
pianinók átalkítását,

Nemi bajoknál
hugycsőfolyás, tripper,

Zöld cukorborsót,
spenótot, sóskát, kárliót,

Parlamentri
gyorsírók által vezetett

Pénzt
akar Ön azonnal butorra,

Öreg
hamis fogakat, zálogcédul-

Soha nem
létezett
rendkívül kedvező

Modern lakberen-
dezési vállalat ::

BUTOR
30% megtakarítás!

Régi Butorszalon
Budapest, Perenczik-ter 3

ÚJ KÖNYVI!

GYULAI PÁL
KRITIKAI DOLGOZATOK

LAMPÉL R. könyv-
kereskedése (Wodianer F.

Kitűző
Házikoszt kapható infell-

20,000 nemes rózsza
a legkedveltebb válogatott

Títhos
betegségek
hugycsőfolyás,

Dr. Garai
hírneves szaktervos

FELTŰNÉS NÉLKŰL
eredményes gyógyi-

Joha oltások!
Levelekre azonnal

Feltalálók

Umulatója szabadalmazás-

Zálogcédulát,
brilliantot, gyöngyöt,

Tisztviselő-otthon
Pensió) Budapest, Szent-

MAKAY BÉLA
új könyve:
A LÁP VIRÁGA

LAMPÉL R. könyv-
kereskedése (Wodianer F.

Saját gyártmányú fürdőka-

Kézpénzért
vagy hitelképes egy-

BUTORT
Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó

'ÉVIKE'
Fehér alapon, elsőrendű

Singer varrógépek
Kerékpárok,
grammofonok,

Haban József
Budapest, Almásy-tér 14.

Rózsza, szegfű,
magastörzsű rózsafák, csak

Az Athenaeum
Könyvtárban
legújabbban megjelent:

Dickens:
Két Város
Regény. Fordította